

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:39

Onsdagen den 26 november

Kl. 09.00–14.58
16.00–16.16

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

Konstitutionsutskottets betänkande
2025/26:KU8 Stärkt konstitutionell beredskap

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 5 november justerades.

§ 2 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Caroline Täljebblad* (V) inträtt som ersättare för Gudrun Nordborg (V) under tiden för hennes ledighet den 25 november–31 december.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält Carl Nordblom som suppleant i skatteutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i skatteutskottet
Carl Nordblom (M)

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2025/26:52 och 55 till skatteutskottet
2025/26:60 till socialutskottet
2025/26:61 till justitieutskottet
2025/26:68 till trafikutskottet

Skrivelser
2025/26:51 till finansutskottet
2025/26:67 till utbildningsutskottet

§ 5 Ärende för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

§ 6 Statens budget 2026 – Rambeslutet

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU1
Statens budget 2026 – Rambeslutet (prop.
2024/25:168, prop. 2024/25:188, prop. 2025/26:1
delvis, prop. 2025/26:16 delvis, prop. 2025/26:31
och prop. 2025/26:32)
föredrogs.

Anf. 1 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i finansutskottets betänkande om den här mandatperiodens sista statsbudget. Vi moderater lägger, tillsammans med våra samarbetspartier Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, fram ett gemensamt finansierat förslag till statsbudget där vi löser för Sverige riktiga problem. Vi gör Sverige rikare, tryggare och säkrare. Steg för steg och budget för budget har vi gjort detta arbete.

Precis som alla tidigare år under den här mandatperioden ställs vårt gemensamma budgetförslag, som har majoritet i den här kammaren och hos svenska folket, mot fyra splittrade förslag från oppositionen, det vill säga: De fyra oppositionspartierna har ingen gång under mandatperioden kunnat enas om en gemensam ekonomisk politik. Inte ens för den sista budgeten den här mandatperioden gör man det. Det är lite svårt att veta vad de vill göra tillsammans.

Fru talman! Låt mig börja med vilket Sverige som Moderaterna och Tidöpartierna fick ta över hösten 2022. Trots global högkonjunktur lämnade Socialdemokraterna efter sig ett Sverige med låg tillväxt, hög inflation och hög arbetslöshet. Inflationen låg på över 10 procent, fru talman. Det slog stenhårt mot svenska hushåll men även mot företag. Allt blev dyrare, och pengarna räckte inte lika långt som tidigare. Räntorna på bostadslånen för alla som ägde sitt boende sköt i höjden, och för dem som hyrde kom de höga priserna ett år senare.

Att bekämpa inflationen blev också den första prioriteten i regeringsställning för våra partier, och detta lyckades vi med tillsammans med Riksbanken och arbetsmarknadens parter. Priserna skenar inte längre, räntorna är lägre och nu ser också tillväxten ut att ta fart på allvar.

När vår regering tillträdde kostade en liter diesel 28 kronor och 50 öre. Vi hade, fru talman, i praktiken världens högsta bränslepriser. Med en kombination av höga skatter och en helt orimlig reduktionsplikt fick svenska hushåll som var beroende av bilen lägga en stor del av sin hushållsbudget bara på att tanka. Det slog också mot företag som var beroende av transporter.

Nu har vi sänkt reduktionsplikten, och vi har sänkt bränsleskatterna. Dieseln är nu över 10 kronor billigare per liter, och även bensinen är rejält mycket billigare. Det är 500–600 kronor billigare per tankning i dag jämfört med när Magdalena Andersson var statsminister.

Mot bättre vetande lade de rödgröna partierna också ned fullt fungerande kärnkraft, med en rösts marginal i den här kammaren. Jag var här, och jag minns hur de rödgröna partierna applåderade. Vi varnade innan, och vi fick resultatet efter: höga och volatila elpriser och oförutsägbarhet för både hushåll och företag.

Vi såg artiklar när vi tillträdde om att vanliga svenska hushåll inte längre skulle kunna ha råd att bo kvar i sina hus om elpriserna fortsatte att vara så höga. De rödgröna partierna förstörde helt enkelt världens bästa och mest klimatsmarta energisystem med sina politiska beslut.

Vi har från första dagen gjort allt för att få ut mycket effekt av det elsystem vi har kvar. Från att svensk energipolitik var baserad på Miljöpartiets önskedrömmar har vi nu börjat grunda den på fysikens lagar och ingenjörs-kunnande. Vi har påbörjat arbetet med att bygga tillbaka ny kärnkraft. Det blir möjligt att ha billiga och förutsebara elpriser i Sverige igen.

Skjutningarna och sprängningarna skenade under den förra, socialdemokratiska regeringen. Den grova organiserade brottsligheten tilläts få ett allt starkare fäste i Sverige utan att nödvändiga åtgärder sattes in. Grova mord kunde resultera i några års ungdomsvård. Det var ett svek mot både offer och samhälle. Vi har nu skärpt straffen och satsat på polisen och hela rättskedjan.

Från att ha haft en årlig budget på 60 miljarder kronor kommer vi nu, från och med nästa år, att lägga mer än 95 miljarder per år på svenskt rättsväsen. Det ger resultat, fru talman. Skjutningarna och sprängningarna går ned. Det finns fortfarande mycket kvar att göra, men vi har påbörjat resan mot att det ska bli bättre. Det är inte bara det här som har lyckats, utan vi har också fått på plats lagstiftning som gör att vi kan ta pengarna från de kriminella. Vi tar deras bilar, och vi tar deras klockor. Det ska inte löna sig att vara kriminell i Sverige.

Fru talman! Om vi ska bygga ett Sverige för framtiden behöver vi också investera i Sverige. Det är därför vi under den här mandatperioden har presenterat den största infrastrukturbudgeten sedan stambanorna byggdes. Vi bygger nytt och rustar upp både vägar och järnvägar.

Om företagen ska stå starka i den globala konkurrensen behöver vi också satsningar på utbildning och forskning. Därför har vi presenterat den största forskningsbudgeten någonsin i Sverige. Så bygger vi Sverige rikare.

Fru talman! Rysslands krig mot Ukraina visar att vi inte längre lever i fredens tid. Vi har satsat enorma resurser på försvaret, och samtidigt behåller vi starka statsfinanser. I andra Nato- och EU-länder ser vi politisk splittring och budgetar som går igenom stålbad.

Jag vill här, fru talman, rikta ett stort tack till riksdagens alla partier för att vi har haft både konstruktiva och goda samtal när det gäller att få till en samlad och bred satsning på försvaret och också på stödet till Ukraina. Åtta av riksdagens åtta partier står bakom dessa två fundamentala delar, för att värna svensk trygghet. Det är en styrka som få andra länder kan uppvisa. Detta, fru talman, är svensk demokrati när den är som bäst.

Om vi ska kunna finansiera ett utbyggt försvar långsiktigt, få en bättre välfärd och se till att varje människa i vårt land får mer pengar i plånboken måste vi ha ekonomisk tillväxt i Sverige. Detta kräver entreprenörer och företagare som fritt får utveckla sina idéer, som möts av serviceinriktade myndigheter, som inte hindras av blanketter och byråkrati och som inte betalar orimligt höga skatter i Sverige jämfört med andra länder. Då kommer företagen att kunna växa i Sverige.

Det är anmärkningsvärt att Socialdemokraterna påstår sig vilja se ekonomisk tillväxt men samtidigt hela tiden lägger fram förslag för att försämra för företagen. Förra året ville de lägga ned Förenklingsrådet. Förra veckan kritiserade de oss moderater för att vi drev på för EU:s stora regelförenklingspaket. Nu vill de också se ökad skatt på arbete och företagande.

De vill också försämra ISK, en av de mest lyckade reformerna någonsin inom det området. ISK gör att hårt arbetande svenskar har möjlighet att spara, kanske för den första lägenheten eller för att få lite bättre pension. Samtidigt som svenska folket sparar får också företag riskvilligt kapital. Det här har varit en sällsamt lycklig kombination med få motsvarigheter i vår omvärld. Att svenskar sparar i aktier och fonder är en framgångssaga. Övriga världen tittar avundsjukt på Sverige när det gäller detta.

Fru talman! Vi moderater har i decennier kämpat för lägre skatter. Vi har kämpat för alla dem som bygger Sverige, varenda människa som ställer klockan, går upp på morgonen och går till jobbet. Det är det som bygger Sverige starkt. Det bidrar till att vi kan ha en välfärd i toppklass, att barn kan få utbildning, att sjuka kan få vård, att vi har vägar att köra på och att vi har ett försvar som skyddar oss mot dem som inte vill oss och våra grannar väl.

När människor går till jobbet gör man det sannolikt inte i huvudsak för att betala skatt till allt detta. Man gör det för att man vill bygga sitt eget liv rikare och se till att de egna drömmarna kan uppfyllas för en själv och kanske för ens familj. Vi moderater är alltid stolta över att varje dag kämpa för alla hårt arbetande människor och se till att de får behålla så mycket som möjligt av sin lön samtidigt som vi ska ha råd med det gemensamma.

Vi ser nu att den budget som ligger på bordet i dag och förhoppningsvis kommer att få riksdagens godkännande i eftermiddag innebär 1 800 kronor mer i månaden för en vanlig, hårt arbetande familj i Sverige. Efter de här fyra åren, fru talman, kommer samma familj att ha 5 000 kronor mer kvar i plånboken när skatten är betald jämfört med när vi gick in i den här mandatperioden.

Vi sänker nästa år också elskatten med närmare 20 procent.

De första 300 000 kronorna på ISK kommer att bli skattefria för att uppmuntra folk att börja spara.

Ett pensionärspar kommer att ha en matkasse som kommer att vara ungefär 4 400 kronor billigare nästa år, för vi sänker också matmomsen.

En vanlig dieseltank är som jag sa, fru talman, 500–600 kronor billigare vid varje tankning. Det gör skillnad.

Fru talman! De fyra oppositionspartierna har som sagt återigen fyra olika budgetförslag. Magdalena Andersson lyckas inte samla de rödgröna partierna inför valet, men läser man de fyra budgetförslagen bredvid varandra blir ändå bilden ganska tydlig: Vinner de rödgröna partierna nästa val väntar ett frosseri av skattehöjningar.

Det blir högre skatt på lön. Det blir högre skatt på pension. Det blir högre skatt på sparande på ISK. Det blir högre skatt på bensin. Det blir högre skatt på diesel. Det blir högre skatt på semesterresor. Det blir dyrare bolån. Det blir inget rutavdrag. Listan kan göras lång. Det blir ett frosseri av skattehöjningar, fru talman.

Dessutom skriver de om breddad skattebas. Vi som vet, vi vet vad som gömmer sig bakom detta. Det är förmögenhetsskatt, arvs- och gåvoskatt och fastighets-skatt – skatter som vi vet är dåliga för ekonomin och ekonomins utveckling.

För företagen väntar dessutom högre arbetsgivaravgifter, högre skatt på fåmansföretag och en hel del annat.

Vore de rödgrönas budgetförslag en julkalender, fru talman, skulle det vara skattehöjningar bakom varje lucka i den julkalendern. De rödgröna partiernas samlade politik skulle innebära omkring 80 miljarder kronor i höjda skatter i ett läge när vi egentligen behöver stimulera svensk ekonomi. I ett läge när Sverige behöver högre tillväxt och lägre arbetslöshet vill de höja skatten på arbete och göra det dyrare att anställa. Det är helt enkelt oansvarigt.

Dessutom, fru talman, slarvar Magdalena Andersson och Socialdemokraterna med sin budget. Det

saknas 50 miljarder kronor i finansiering, så de måste antingen höja skatterna ännu mer eller svika de löften som de har ställt ut till väljarna. Både och går inte när man slarvar.

Fru talman! Den 1 januari är det jubileum. Då kommer det tionde jobbskatteavdraget sedan 2007 att bli verklighet. Det är välbehövliga skattesänkningar för hårt arbetande människor. För en vanlig sjuksköterska kommer de tio jobbskatteavdragen att innebära att man får 4 400 kronor mer kvar i plånboken varje månad när skatten är betald.

Det här har varit en reform som har flyttat makt från politiker till de människor i vårt land som går till jobbet. Moderaterna har varit drivande för alla de här jobbskatteavdragen. Socialdemokraterna har röstat emot precis vartenda ett av de jobbskatteavdragen.

Skattetrycket är nu det lägsta sedan 1975, och det är en vinst för alla som går till jobbet varje dag. Skatteintäkterna har ökat under samma period med 200 miljarder räknat i dagens penningvärde. Det är en substantiell ökning. Lägre skatter för människor som går och arbetar gör att det blir fler som arbetar, fler skattebetalare och högre skatteintäkter. Det investeras mer, det driver tillväxt och det gör att vi också kan utveckla vår välfärd.

Med det, fru talman, vill jag yrka bifall till Tidöpartiernas förslag till budget och bifall till förslaget i betänkandet från finansutskottet.

(Applåder)

Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Nu har SD-regeringen lagt fram sin avskedsbudget, och deras facit har varit kostsamt för Sverige. Jag kommer att återkomma till det i mitt anförande, men först vill jag ge ett tydligt besked till svenska folket.

Nio av tio svenskar skulle tjäna på den socialdemokratiska budgeten, enligt riksdagens utredningstjänst. Den politik som den här regeringen för är inte bara orättvis – vi kan till och med kalla den omoralisk i vissa avseenden – utan har också visat sig skadlig för svensk ekonomi.

Lågkonjunkturen har förlängts som en konsekvens av finansministerns felprioriteringar och en feldoserad ekonomisk politik. Resultatet talar sitt tydliga språk. Tillväxten har legat i EU:s bottenliga. Sverige har presterat sämre än övriga Europa. Stora svenska företag lägger varsel och säger upp personal. Konkurserna är på rekordnivåer. Sedan regeringen tillträdde har nästan 30 000 företag gått i konkurs. Det här är ett enormt misslyckande för Ulf Kristersson och Jimmie Åkesson.

Inte minst har SD-regeringen misslyckats med arbetslösheten. När arbetslösheten har minskat i Europa har den ökat i Sverige. Nu har Sverige EU:s tredje högsta arbetslöshet. Häromdagen kom SCB med nya mardrömsiffror. Över en halv miljon människor är arbetslösa. Fler personer saknar jobb i dag än under pandemin.

Arbetslösheten börjar nu ändra form och äta sig in i nya grupper. Allt fler unga människor börjar sitt yrkesliv i arbetslöshet. I september noterade Akademikernas a-kassa den högsta arbetslösheten bland sina medlemmar på 20 år.

Det här är inte bara statistik. Bakom siffran 9 procent arbetslöshet finns en halv miljon människoöden. Det handlar om personer som inte har råd att betala räkningarna, föräldrar som inte har råd att låta sina barn idrotta och vanligt folk som inte har råd att hämta ut sina mediciner.

Ulf Kristersson och Jimmie Åkesson verkar inte förstå hur hårt arbetslösheten slår – framför allt mot de människor som vill ha ett jobb att gå till, som vill göra rätt för sig och som vill känna tryggheten i en egen inkomst.

Regeringen verkar inte heller förstå hur dyr arbetslösheten blir för Sverige. När regeringen lade fram sin första budget den här mandatperioden trodde de att vi skulle ha en arbetslöshet på 7,2 procent i år. Nu är den 9 procent. År efter år har regeringen missbedömt konjunkturen och underskattat situationen på arbetsmarknaden, en konsekvent underskattning som har stått Sverige dyrt.

SKR, Sveriges Kommuner och Regioner, har beräknat att skatteintäkterna till Sveriges kommuner och regioner hade varit 27 miljarder kronor högre i år om skatteunderlaget hade följt den historiska trenden. Nästa år lånar Sverige 167 miljarder kronor. Det är de största underskotten i Sverige sedan 90-talet. Klarar man inte jobben klarar man inte heller de offentliga finanserna. Det här verkar finansministern inte riktigt förstå.

Vi socialdemokrater vet vilket samhällsproblem massarbetslöshet är, och i vår budgetmotion föreslår vi åtgärder för att få människor i arbete.

Ingen ung ska inleda sitt yrkesliv i arbetslöshet. Därför föreslår vi bland annat satsningar på ungdomar, med ett jobbkontrakt för unga och ett körkortsluft så att unga människor lättare ska kunna få det där första jobbet. Vi vill stötta nyexaminerade studenter, bland annat genom ett traineeprogram. Vi vill göra fler initiativ tillsammans med näringslivet. Bara i veckan har vi sett hur många kommuner runt om i Sverige arbetar med SAO-jobb på ett framgångsrikt sätt för att få in fler unga människor på arbetsmarknaden tidigt men också motarbeta gängen.

Vi behöver fler jobbnära utbildningar, fler praktiska utbildningar och smartare arbetsmarknadspolitik. Inte minst behövs åtgärder för att stärka svenska språket och bryta utanförskapet på arbetsmarknaden.

Fru talman! En starkt bidragande orsak till att tillväxten inte har tagit fart är att regeringen har låtit vanligt folk och svensk välfärd ta den ekonomiska smällen från kostnadskrisen, med effekten att hushållens konsumtion har tyngt bnp. Regeringen har misslyckats med att få fart på Sverige igen.

Det blir därför lite märkligt, herr ålderspresident, att höginkomsttagare återigen blir de stora vinnarna på SD:s budget 2026. Man har återigen råd att sänka

skatten för dem som redan har mest, men man har inte råd att höja barnbidraget. Man har inte råd att ta bort det orättvisa karensavdraget, och man har inte råd att göra medicinen billigare. Det säger mycket om SD-regeringens politiska och ekonomiska prioriteringar.

Äldre med svag ekonomi får i dag välja mellan medicin och mat. Unga som går ut universitetet får vänta på att kunna få sitt första jobb. Ensamstående föräldrar tvingas vända på varenda krona för att få ihop vardagen.

I vårt budgetalternativ prioriterar vi vanligt folks ekonomi. Vi föreslår en rättvis skattesänkning för vanligt folk, som ger lika mycket som regeringens förslag. Vi tycker däremot inte att det är läge för ytterligare en skattesänkning för dem som tjänar över 67 000 kronor i månaden. De pengarna kan gå till viktigare saker.

De kan gå till att höja barn- och studiebidragen med 200 kronor. Det skulle ge en familj med två barn 5 000 kronor mer nästa år. Bara som en parentes kan jag nämna att den senaste gången barnbidraget höjdes var 2018 – som av en händelse av en socialdemokratisk regering. Sedan dess har kostnaderna för barnfamiljerna rusat, men Sverige är nu det enda land i Norden som inte har höjt barnbidraget under kostnadskrisen.

Vi vill höja bostadsbidraget för de mest utsatta barnfamiljerna. Detta försämrade regeringen nyligen kraftigt, vilket är helt obegripligt i det här väldigt allvarliga kostnadsläget. Vi vill göra medicinerna billigare. I vårt budgetalternativ prioriterar vi att svenska pensionärer ska ha råd att hämta ut sin medicin.

Vi föreslår att det orättvisa karensavdraget ska slopas. De som måste göra jobbet på jobbet ska inte längre straffas orimligt hårt ekonomiskt och bli av med tusenlappar för att de tvingas vara hemma när de är sjuka. Det finns alternativ i den ekonomiska politiken som gör skillnad för vanligt folk. Nio av tio svenskar vinner på det socialdemokratiska budgetförslaget.

Herr ålderspresident! Hela den här mandatperioden har regeringen satt kommuner och regioner på något av ett undantag. Detta innebär längre väntetider för patienterna, stökigare klassrum i skolan och att undersköterskor tvingas springa snabbare i äldreomsorgen.

I skolan och förskolan fortsätter skattepengar att läcka ut i vinst i stället för att gå till elevernas undervisning. Senast häromdagen fick vi återigen beskrivet för oss hur skolpengen har gått till porrklubbsbesök och islamistisk verksamhet. Det är ju helt orimligt! Man tycker ju att den här kammaren åtminstone skulle kunna vara överens om att skolpengen ska gå till eleverna i skolan.

Vi socialdemokrater har i budget efter budget prioriterat mer pengar till sjukvården och skolan. Vi vill dessutom införa en helt ny princip för välfärdens finansiering – en bottenplatta – genom att indexera de generella statsbidragen så att kommuner och regioner får långsiktiga förutsättningar att planera sin verksamhet och så att svenska folket faktiskt får den välfärd de förtjänar.

I den här budgeten föreslår vi vidare en miljardsatsning för att öka lärartätheten. Våra förslag hade kunnat

innebära en till lärare i varje klassrum i årskurs 1. I den här budgeten föreslår vi ett språklyft i förskolan och mindre barngrupper. I den här budgeten föreslår vi att vi ska säga nej till regeringens nedskärning av förlösningss- och kvinnosjukvården på 600 miljoner kronor.

Vi gör också en miljardsatsning på äldreomsorgen. Fler kollegor innebär bättre arbetsförhållanden för dem som arbetar, men det ger också mer tid för alla dem som behöver hjälp.

Herr ålderspresident! Med den här regeringen har Sverige tyvärr färre företag, fler arbetslösa och fler som går på bidrag. SD-regeringens arbetslinje saknar arbeten. SD-regeringens tillväxtpolitik saknar tillväxt. Hur man än vrider och vänder på det har det här varit förlorade år för Sverige.

Vår ekonomiska politik har gjort att Sverige har kunnat komma ut starkt också när det har varit tuffa och jobbiga tider. Jag tänker på pandemin, när Sverige var ett exempel på hur man snabbt tog sig ur en väldigt djup lågkonjunktur som slog mot hela världen. Skillnaden den här gången är ju att Sverige kommer ut sämre ur den här lågkonjunkturen. Det har tagit längre tid i Sverige att häva lågkonjunkturen, och vår lågkonjunktur blev djupare än övriga Europas utveckling. Det här måste ju stämma till viss eftertanke – för då kan man ju inte ha gjort allting rätt i den ekonomiska politiken.

Sett över fyra år kan man se att svensk ekonomi under Ulf Kristerssons mandatperiod kommer att ligga under potentiell bnp. Sverige underpresterar. Sett över fyra år har svensk ekonomi vuxit sämre än i övriga Europa och svensk ekonomi gått miste om över 400 miljarder kronor i förlorad tillväxt. Det är enorma summor som har försvunnit. Detta innebär färre jobb, mindre pengar till välfärden och att det är svårare för vanligt folk att betala sina räkningar.

Herr ålderspresident! Jag menar att denna felriktade politik kommer att gå till historien som en period då Sverige misslyckades med den ekonomiska politiken och med att ge företag och industri de förutsättningar och den långsiktighet de efterfrågar.

Det finns en åtgärd som egentligen hela Sveriges näringsliv efterfrågar, och det är en blocköverskridande överenskommelse om energipolitik. Det är dock uppenbart att Sverigedemokraterna inte har tillåtit regeringen att göra en överenskommelse, och Ulf Kristersson har lagt sig platt.

Häromdagen läste jag att statsministern kallade en energiöverenskommelse för snömos. Smaka på det: Snömos. Då har man inte riktigt förstått sin roll som statsminister i industrilandet Sverige. Så lite verkar svensk tillväxt och svenska industriinvesteringar betyda för statsministern.

Jag menar att regeringen saknar en plan för vad Sverige ska leva av i framtiden. Det här är särskilt allvarligt i den tid vi lever i, när förutsättningarna för säkerhet, välbstånd och tillväxt skiftar snabbt. De geopolitiska spänningarna växer, protektionismen ökar och den industriella kartan ritas om. Det får stor påverkan, och det ställer krav på Sverige. Det kräver nya

lösningar. Då måste vi vara i framkant av teknikutvecklingen. Det gynnar också vanligt folk. Men tyvärr underpresterar Sverige på den här punkten också.

Sverige behöver en tillväxtpolitik med utgångspunkt i våra styrkor och i insikten att ett produktivt näringsliv och en ambitiös välfärdspolitik hänger ihop. Vi vill se en svensk tillväxtpakt, där politik och näringsliv krokas arm och pekar ut riktningen.

Det behövs långsiktiga och strukturella tillväxtreformer. Detta genomsyrar också vårt budgetförslag. Vi föreslår en miljardsatsning i en svensk tillväxtpakt. Vi vill förstärka Industriklivet, vi vill driva fler investeringar till Sverige genom gröna krediter och vi vill stärka exportfrämjandet och satsa på underhåll av väg och järnväg. Vi vill få igång bostadsbyggandet, få fler i arbete och införa ett högkostnadsskydd för sjuklöner för små och medelstora företag.

När högerpartierna abdikerat från tillväxtpolitiken och saknar svar på vad vi ska leva av i framtiden tar vi ledarskapet och visar att Sverige kan vara ett land som leder utvecklingen framöver.

Herr ålderspresident! Den 13 september nästa år har svenska folket möjlighet att säga sitt om den ekonomiska politiken. Då finns chansen att rösta för en politik som på riktigt får igång tillväxten och som står på vanligt folks sida.

Därmed yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservationer och förslag till budget för 2026.

(Applåder)

Anf. 3 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr ålderspresident! Socialdemokraterna har i sin budget sagt att de satsar kraftigt på tillväxten. Det kan i och för sig ifrågasättas, kan jag tycka, men en sak som definitivt påverkar tillväxten är vår valuta. Liberalerna har under lång tid drivit på för att Sverige ska ta nästa steg in i EU:s ekonomiska kärna. Det här har jag och Mikael Damberg pratat om några gånger.

Nu har också Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet öppnat för att utreda frågan. Det betyder att det börjar finnas ett brett underlag i riksdagen för att åtminstone ta reda på vad som är bäst för Sveriges ekonomi, jobb och konkurrenskraft framåt.

I en orolig omvärld är det inte oviktigt vilken ekonomisk gemenskap vi tillhör. Det handlar om säkerhet, investeringar i Sverige – som Mikael Damberg säger att han vill värna – och förutsägbarhet för svenska företag, som också är en väldigt viktig del i deras förutsättningar för tillväxt.

Min fråga till ledamoten Damberg är om Socialdemokraterna är beredda att vara med i en ny utredning om euron eller om ledamoten tycker att Sverige långsiktigt ska stå vid sidan av EU:s ekonomiska kärna? För en gångs skull kan jag kanske få ett tydligt svar av ledamoten Damberg.

Anf. 4 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Tack, Cecilia Rönn, för ännu en fråga om euron! Det är inte första gången vi diskuterar den i de här sammanhangen. Jag kan förstå att

frågan ställs, eftersom det verkar vara väldigt svårt att få gehör för dessa tankar i Tidösamarbetet.

Jag noterade att Sverigedemokraterna på sina landsdagar var tydliga med att det inte ska bli någon öppning vad gäller euron. Frågan om hur man vill göra med euron kommer alltså till oss i stället för till era samarbetspartner. Det är en ganska intressant reflektion.

Jag tillhör ett parti som var för euron, men vi respekterade också folkomröstningen. Vi välkomnar alla underlag som belyser frågan på nya sätt. Jag förstår att det är utredningar på gång. Lars Calmfors har lett ett stort arbete med många professorer. Det kommer att ge argument både för och emot och fördjupad kunskap om euron och Sveriges förhållande till Europa.

Det konkreta svaret på frågan här och nu är att vi ser andra saker som otroligt mycket viktigare för Sveriges tillväxt, nämligen en konjunkturpolitik som stöttar hushållen, en tillväxtpolitik som är långsiktig och ger stabila förutsättningar för investeringar, den energioverenskommelse näringslivet efterfrågar, utbildningssatsningar som gör att människor kan ta de jobb som växer fram och investeringar – inte minst i underhåll av järnväg.

Det handlar också om en tillväxtpakt där vi faktiskt jobbar ihop för att driva teknikutvecklingen på viktiga områden och se till att inte minst de stora industrietableringar som kan komma till Sverige fastnar i Sverige och inte hamnar i andra länder på grund av att regeringen tvekar om vart Sverige är på väg i klimatpolitiken.

Det finns jättemycket att göra för att driva tillväxt och få fler människor i arbete. Euron är en viktig fråga, men den står inte högst upp på min dagordning över frågor som driver tillväxt i Sverige i dag. (Applåder)

Anf. 5 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr ålderspresident! Jag tänkte passa på att fråga ledamoten om en annan sak, nämligen skolan. Regeringen med Liberalerna i spetsen satsar stort på skolan i budgeten. Det beskrev Damberg att han också hade velat göra om han fått bestämma. Men faktum kvarstår: Skolpengen skiljer med upp till 70 000 kronor per elev beroende på vilken kommun man bor i.

Regeringen gör stora satsningar för att komma till rätta med det här så gott det går. Bland annat har regeringen aviserat införandet av reglerad undervisningstid för att lärare ska hinna vara lärare och få bättre arbetsmiljö. Det görs även många andra saker för att rätta till problemen i svensk skola. Men det är kommunaliseringen av skolan som har lett till det vi ser i dag: ett postnummerlotteri med stora skillnader i resurser, otydligt ansvar och en likvärdighet som urholkas. Skolan är till syvende och sist ett kommunalt ansvar. Den allra största andelen av skolans budget läggs i kommunerna.

Lärare och rektorer vittnar om pressad arbetsmiljö och sämre förutsättningar att undervisa. Den läskris vi har i Sverige i dag talar sitt tydliga språk.

Vi kan lappa och laga med fler statliga regleringar, men vi borde laga grundproblemet och förstatliga skolan igen. Det driver Liberalerna på för eftersom vi vill säkra likvärdigheten, skapa tydlighet och ta ansvar för att kunskap alltid ska sättas i främsta rummet oavsett var man bor.

Min fråga till ledamoten är: Är det inte dags att Socialdemokraterna erkänner att kommunaliseringen var en väldigt dålig idé för svensk skola och i förlängningen för Sverige och Sveriges konkurrenskraft och tillväxt? Kan de tänka sig att vara med i arbetet för en statlig, likvärdig skola där alla elever får samma chans?

Anf. 6 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag kan bara konstatera att staten inte riktigt har tagit ansvar för skolan under kostnadskrisen. Det är därför många kommuner har suttit med stora besparingar och svåra överväganden. Det har inte bevisats att Liberalerna genom staten har värnat skolan genom kostnadskrisen. Men det är en annan diskussion.

Jag tror att det är viktigt att ge kommunerna långsiktiga förutsättningar. Jag tycker att staten ska ta större ansvar för likvärdigheten i Sverige. Jag tycker att vi ska ha en bottenplatta för välfärdens finansiering, så att kommunerna kan planera.

Det krävs också riktade satsningar på skolan för ökad likvärdighet. I vår budget föreslår vi en miljardsatsning på de minsta barnen så att de får tid och stöd av lärare och pedagoger att tidigt lära sig läsa och skriva. Det kan skapa mer trygghet och studiero i klassrummen. Jag tror att sådana insatser är viktiga.

Herr ålderspresident! Liberalerna har problem här. Vi ser ju att marknadsskolan håller på att slita sönder det svenska skolsystemet och att miljarder läcker ut ur skolan i stället för att hamna i klassrummet. Liberalerna har ingen möjlighet att få igenom sin politik med det samarbete man i dag bedriver, för det här gänget kommer inte att stoppa vinsterna i välfärden. Det blir bara snömos – för att låna ett ord från statsministern – när Liberalerna säger att de vill stoppa vinsterna i skolan. Tidögänget kommer inte att göra det.

Vill man göra någonting åt systemfelen i svensk skola – låt oss göra det. Låt oss stoppa vinsterna i skolan och se till att pengarna hamnar hos lärarna och eleverna! Det skulle göra väldigt mycket för likvärdigheten och för den långsiktiga finansieringen av svensk skola.

(Applåder)

Anf. 7 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr ålderspresident! Det finns en tonalitet hos ledamoten som både berör och upprör.

Det som berör är den tydliga viljan att förändra samhället så att de som av olika skäl inte förmår själva får stöd och hjälp. Som kristdemokrat brukar jag säga att det handlar om att göra livet lite lättare att leva för andra.

Det som upprör är att ledamoten tydligen tänker att tillväxten tog slut när den nya regeringen kom, att arbetslösheten uppstod i september 2022 och att sprängningar, skjutningar och alltihop är någonting som har kommit med den nya regeringen. Det Sverige vi tog över lämnade en hel del övrigt att önska, och det har vi varit tvungna att rätta till. Det var bara några exempel som jag tänker kan tjäna som en relief när väljarna ska bedöma om socialdemokratin verkligen har förmåga att leverera det samhälle Mikael Damberg beskriver.

Det som däremot förenar Socialdemokraterna och Kristdemokraterna är vårt fokus på att få till en fungerande och bra hälso- och sjukvård. Mot bakgrund av det vill jag ställa en fråga till Mikael Damberg. Varför avvisar ni stimulansmedlen till prestationsbundna insatser, som regeringen föreslår i budgeten? Jag skulle vilja få en förklaring till det.

Anf. 8 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag börjar med att svara på den konkreta frågan. Vi omvandlar dem till ännu större personalsatsningar, för det är den politik som krävs för att korta köer och se till att sjukvården klarar de utmaningar den står inför. Vi lägger alltså mer pengar på det som är syftet med stimulanspengarna. Tidigare utvärderingar har visat att de ger ganska kortsiktiga resultat, och risken är att de inte heller kommer till alla de regioner som har stora utmaningar och behöver göra mer för att korta köer och jobba långsiktigt med hälso- och sjukvården. Vi toppar upp de här pengarna med ännu mer personalpengar eftersom vi vet att det är den stora begränsningen för att sjukvården ska kunna utvecklas framöver.

Jag kan också konstatera att det finns ett antal stora regioner runt om i Sverige där vi ser en ganska positiv utveckling. Både Västra Götaland och Stockholmsregionen har minskande köer, trots att regeringen inte har klarat av att hålla sjukvården med statsbidrag genom kostnadskrisen. Det har varit tuffa år, men det ser ut som om en del av de stora regionerna ändå klarar att jobba igenom det här med egna resurser och få ned köerna.

Jag tror att man måste inse att Sverige ser väldigt olika ut och att utmaningarna är stora i vissa delar av landet. Där måste man se att en del av de prestationsbaserade systemen inte riktigt har funkat och vara beredd att pröva olika vägar framåt. Men jag uppskattar ändå tonaliteten i frågan, för den är viktig.

Det blir ju lätt så att vi politiskt säger: Vad gjorde ni? Vad gjorde vi? Jag har tittat på tillväxten från Fredrik Reinfeldts dagar fram till nu och på de olika mandatperioderna. Trots pandemin under våra år vid regeringsmakten – den var väldigt utmanande, inte minst för ekonomin – presterade svensk ekonomi över potentiell bnp. Så är inte fallet nu. Sverige underpresterar grovt och är bland de sämsta i hela Europa. Det måste kunna utvärderas politiskt.

(Applåder)

Anf. 9 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr ålderspresident! Svensk hälso- och sjukvård håller hög medicinsk kvalitet. Oavsett vad man jämför med ligger vi i topp internationellt sett. Jag hoppas att alla politiker är väldigt stolta över personalen.

Samtidigt vet vi att det finns patienter som har väntat olagligt länge på att få den vård som de ska ha enligt den vårdgaranti vi har. Den här regeringen har gjort en hel del prestationsbundna satsningar. Att det inte skulle fungera stämmer faktiskt inte med verkligheten. Verkligheten är att den här regeringen under detta år – och nu har inte hela året ens gått – har satsat på tre olika varianter: grå starr, höftled och framfall. Det rör sig om prestationsbundna medel för att öka antalet operationer. Vi ser redan nu att vårdköerna till just de här tre har minskat. Det stämmer alltså inte att detta inte fungerar.

Nu har regeringen tillsatt totalt 6,6 miljarder för att korta vårdköerna. Det är konkreta satsningar. Vi tillsätter en nationell samordnare för detta.

När vi tog över makten i september 2022 hade 163 000 personer väntat olagligt länge. Med rullande siffror har vi nu räknat fram ett medelvärde. I dagsläget är det drygt 150 000 människor som har väntat för länge. Det är fortfarande för många, men vårdköerna kortas i detta nu – utvecklingen går åt rätt håll.

Vi har börjat vända utvecklingen, och jag hoppas att vi får förnyat förtroende i valet i september så att vi kan fortsätta det här arbetet. Under socialdemokratin förlängs vårdköerna, men när kristdemokrater sitter på Socialdepartementet kortas de – ännu en gång.

Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Vi hade en stor vårdskuld, inte minst efter pandemin. Personalen fick slita enormt hårt under pandemin, och politiker från alla läger sa att man skulle applådera de vårdanställda. Därför blev sveket mot sjukvården ännu större när regeringen valde att inte kompensera regionerna för de enorma kostnadsökningar som uppstod under pandemin. Vi fick sparprogram i varenda sjukvårdsregion, i princip, under ett antal år när kostnadskrisen slog som hårdast mot Sverige.

Jag tycker att det var en felaktig prioritering. Jag förstår inte logiken i att det skulle ha drivit inflation att man behöll vårdpersonal och såg till att sjukvården kunde prestera under kostnadskrisen. Jag är inte av den uppfattningen.

Man får göra andra prioriteringar i den ekonomiska politiken så att det hänger ihop. Man får finansiera mer av sina åtgärder så att man klarar av det. Jag är kritisk mot att regeringen hanterade detta dåligt.

Däremot tycker jag att det är bra att vi för en diskussion om sjukvårdens utmaningar. Köerna är definitivt en av dessa utmaningar. Jag är glad att två av de största regionerna i Sverige – Västra Götaland och Stockholmsregionen, som styrs av socialdemokratiska regionpolitiker – just nu ser ganska kraftiga minskningar av köerna. Det beror på att man har prioriterat detta. Man kommer också att fortsätta prioritera det.

Det är vårdpersonalen som måste arbeta på ett nytt sätt, ta nya pass, göra om schemaläggningen och kanske organisera om verksamheten.

Återigen: Dessa frågor är viktiga både för oss och, vad jag förstår, för Kristdemokraterna, men sjukvårdsregionerna behöver långsiktiga besked om finansieringen. Jag tror att man måste inse att sjukvården ser väldigt olika ut över landet. Det finns sjukvårdsregioner som just nu inte har en utveckling där köerna kortas snabbt. Man har i stället knappt råd att betala lönerna.

Om vi inte ser denna utmaning i sjukvårdssystemet i dag tror jag inte att vi på nationell nivå kommer att kunna utveckla sjukvården med kvalitet, ha bra villkor för personalen och ha en likvärdig sjukvård för alla människor i hela vårt land.
(Applåder)

Anf. 11 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr ålderspresident! Det finns såklart ett par saker man kan konstatera nu när alla partier har presenterat sin ekonomiska politik – sin budgetpolitik. Det första och viktigaste, tycker jag i alla fall, är att det bara finns ett realistiskt, regeringsdugligt regeringsalternativ: Tidöpartierna.

Vi har visat på två saker. Vi har kunnat enas om en gemensam linje i den ekonomiska politiken, och vi har kunnat samla stöd hos en majoritet i kammaren för den linjen.

Låt oss komma ihåg hur det såg ut förra mandatperioden, alldeles oavsett sakpolitiken och alldeles oavsett om man tycker att skattehöjningar är bra eller dåliga. Magdalena Andersson och Mikael Damberg lyckades inte samla en majoritet för sin ekonomiska politik. De lyckades alltså inte få stöd för sina budgetpropositioner här i Sveriges riksdag.

Nu är det debatt, och senare i eftermiddag ska kammaren votera om det här ärendet. Vi vet redan nu att vi kommer att vinna den voteringen, eftersom vi redan på förhand har sett till att säkra en majoritet i den här kammaren.

Mot det står en opposition som har misslyckats med dessa två saker. Man har alltså inte lyckats enas kring en gemensam linje, vilket jag i och för sig har viss förståelse för. Det vore en omöjlig uppgift; det spretar på tok för mycket. Historiskt har man heller inte lyckats samla en majoritet för en sådan – hypotetisk – gemensam linje. Det är ganska centralt, om man frågar mig, i synnerhet om vi ska prata om regeringsduglighet.

Utöver att Tidöpartiernas linje är gemensam är den också väldigt tydlig. Den produkt som ligger på bordet nu är en hushållsbudget och en konjunkturbudget.

Vi fick ärva en historiskt hög – tvåsiffrig – inflation från den tid då Socialdemokraterna huserade på Finansdepartementet. Den tiden tror jag inte att någon vill tillbaka till. Vi fick ägna i princip halva den här mandatperioden åt att bekämpa inflationen. Vi vann kampen mot inflationen, och därför kan vi stå här i dag

och prata om en budget för hushållen och för konjunkturen.

Herr ålderspresident! Det här blir tredje gången vi sänker inkomstskatterna för löntagare och pensionärer. Det handlar om 400 kronor netto i månaden för en vanlig löntagare och, såklart, dubbelt så mycket om man är två arbetande vuxna i ett hushåll.

Vi påbörjar en sänkning av elskatten med 10 öre per kilowattimme. Det låter kanske inte jättemycket, men för ett genomsnittligt villahushåll blir elräkningen 2 000 kronor lägre på ett år. Det är en bra början. I min värld finns det en fortsättning på den början, men det bygger såklart på att svenska folket inte röstar fram det där skattehöjargänget i valet nästa år.

Vi kommer att halvera momsens på mat och livsmedel. Det kommer att minska utgifterna med åtminstone 600–700 kronor per månad för en vanlig barnfamilj. Vi kommer även att stärka maxtaxan, vilket leder till lägre förskoleavgifter.

Vi har sedan tidigare sänkt skatten på drivmedel. Dieseln har gått från att kosta 28 kronor litern under Socialdemokraternas styre, vilket var dyrast i hela världen då, till att vara 10–11 kronor billigare i dag. Vid varje enskilt tanktillfälle blir det i storleksordningen 600 kronor som man får behålla i den egna plånboken.

Nu har vi fått besked från oppositionen: Det ska bli dyrare att tanka bilen om de får bestämma. Bilen ska återigen bli en klassfråga – någonting för de något mer välbeställda och inte, som i dag, en frihetsfråga. För egen del har jag ganska svårt att förstå hur någon människa som bor utanför Stockholms tunnelbanenät skulle vilja rösta för en sådan politik.

Herr ålderspresident! Alla de saker vi gjort i vår ekonomiska politik under mandatperioden – alltså sänkt inkomstskatt, sänkt elskatt, sänkta drivmedelskatter, sänkt matmoms, sänkt förskoleavgift och så vidare – leder sammantaget till en förstärkning med strax över 5 000 kronor per månad för en ganska genomsnittlig tvåbarnsfamilj. Det är Tidöpartiernas hushållsbudget.

Vad står den då mot? Ja, det är inte helt uppenbart eftersom oppositionen inte är samlad för fem öre utan spretar åt alla möjliga håll. Men ett par saker går att konstatera. Man vill höja skatten för den som arbetar. Om oppositionen får bestämma ska den som går till jobbet varje dag få behålla en mindre del av sin lön.

Man vill också höja det internationella biståndet. Man ska alltså ta mer pengar från hårt arbetande svenskar och ge till mer eller mindre korrupta regimer på andra sidan jordklotet. Jag tycker att detta är fel och djupt omoraliskt.

Vidare vill man gå tillbaka till en ansvarslös hållning när det gäller migrationspolitiken. Man klagar alltså på att arbetslösheten är hög samtidigt som man vill gå tillbaka till en ansvarslös linje i migrationspolitiken – detta trots att mer än hälften av arbetslösheten är hitimporterad. Själva anledningen till att Sverige i dag har en hög arbetslöshet är att man tidigare har fört en ansvarslös invandringspolitik. Hur går detta ihop?

Det går inte ihop. Om man går tillbaka till den ansvarslösa invandringspolitiken kommer arbetslösheten givetvis att öka ännu mer.

Man vill även höja skatten på sparande. Vanliga människor som månadssparar och lägger undan en del av sin lön för att bygga upp en ekonomisk buffert kommer att straffbeskattas.

Flygskatten ska tillbaka. Fastighetsskatten ska återinföras. Det ses alltså som någonting fult att äga sitt eget boende, vilket är något som de allra flesta människor vill. Att vilja äga sitt eget hem ses som någonting fel. Rutavdraget ska avskaffas. Man vill dessutom införa en ny skatt på bolån. Lycka till, säger jag till den som vill bo i en bostadsrätt i exempelvis Stockholm.

Man vill också stoppa utbyggnaden av kärnkraften, ett kraftslag som är stabilt, pålitligt och fossilfritt och som producerar både när det blåser liksom när det är vindstilla och när solen skiner liksom när det ösregnar. Ett kraftslag som är en garant för stabila i stället för volatila elpriser och som efterfrågas av industri, näringsliv och hushåll. Men detta kraftslag vill man sätta stopp för bara för att. Man har inga särskilt konkreta argument utan tycks gå mer på känsla – utan minsta respekt för vilka konsekvenserna blir för företag och vanliga människor. Det tycker jag är djupt ansvarslöst.

Herr ålderspresident! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Jag ska följa upp Oscar Sjöstedts resonemang om arbetslösheten. Det är sant att vi har 100 000 fler arbetslösa i Sverige nu än när regeringen tillträdde, och häromdagen kom mardrömssiffror från SCB på att över en halv miljon människor är arbetslösa. Faktum är att fler människor saknar arbete nu än under brinnande pandemi, vilket är ganska anmärkningsvärt givet situationen.

I mitt anförande försökte jag säga att det är ett misslyckande att arbetslösheten i Sverige har ökat under de senaste åren när den har minskat i stora delar av Europa och att den här relativa situationen är jobbig. Jag menar att det är något av ett krisläge på svensk arbetsmarknad och att Sverigedemokraterna och regeringen gör alldeles för lite, inte minst i denna budget, för att hantera det. De har så att säga hanterat många arbetsmarknadsministrar men väldigt lite arbetsmarknadspolitik.

Därför blev jag positivt överraskad när jag häromdagen hörde Oscar Sjöstedts kollega Magnus Persson, Sverigedemokraternas arbetsmarknadspolitiska talesperson, bekräfta att den liberale arbetsmarknadsministern inte har kontroll över arbetslösheten. Persson sa att Britz gör ett dåligt jobb och att det hade varit bättre med någon annan på denna post. Det var ändå lite raka rör från Sverigedemokraterna.

Min fråga till Oscar Sjöstedt är därför: Delar du din kollegas bild? Saknar du också förtroende för arbetsmarknadsministern?

Anf. 13 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Problemet bottnar nog inte i en enskild person. Jag tror att vem som än satt på den posten hade haft stora problem.

Vi kan enas om att arbetslösheten är för hög och vara överens om att den är ett stort problem. Men jag vet inte om vi är överens om vad problemet beror på. Som jag var inne på i mitt anförande är mer än hälften av arbetslösheten hitimporterad, det vill säga beror på den migrationspolitik Socialdemokraterna förde under åtta års tid och innan dess Fredrik Reinfeldt under lika lång tid – eventuellt går det ännu längre tillbaka. Jag menar att detta är fakta. Finns det någon quickfix på detta problem? Nej, och jag tror inte att man löser det genom att byta ut arbetsmarknadsministern mot någon annan.

Jag förstår att Mikael Damberg måste måla upp läget som nattsvart; det är lite oppositionens uppgift. Men jag tror inte att det är så nattsvart som man vill göra gällande. Tillväxt och arbetslöshet hänger ihop. När vi tog över ärvde vi en tillväxt i Europas absoluta botten skikt, men de nya prognoserna från exempelvis regeringen och EU-kommissionen visar att Sveriges tillväxt ligger i Europas absoluta toppskikt. Okej, regeringen är partisk, så vi kan strunta i den. Men EU-kommissionen har ingen anledning att vara partisk gentemot Sverige och måla upp en alltför positiv bild bara för sakens skull. Med en högre tillväxt kommer arbetslösheten givetvis att dippa. Allt är alltså inte nattsvart.

Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr ålderspresident! Tillväxt och arbetslöshet hänger självklart ihop. Men man ska också vara ärlig nog att säga att man inte kan titta på enskilda kvartal eller ens enskilda år utan måste titta på lite längre perioder. Vi har därför bett riksdagens utredningstjänst att titta på hur tillväxten har utvecklats under era fyra år jämfört med de fyra och åtta åren tidigare. Under den socialdemokratiska regeringen överträffade tillväxten den potentiella bnp:n, trots att vi hanterade en pandemi. Nu underpresterar Sverige, både mot oss själva och mot Europa. Sverige har haft en lägre tillväxt än övriga Europa och en högre, stigande arbetslöshet. Detta måste man kunna diskutera, för det är utfallet av politiken under era fyra år som kommer att utvärderas, och det har inte varit bra.

Det är ändå bra att Oscar Sjöstedt inte gör som sin kollega och försöker skylla arbetslösheten på Liberalerna, för det känns inte seriöst. Alla vet ju att det inte är Liberalerna som bestämmer i denna regeringskonstellation utan att det är Sverigedemokraterna och Oscar Sjöstedt. Det är alltså ni som har ansvar för den förda ekonomiska politik som har lett till en svag tillväxt och hög arbetslöshet under dessa år.

Ni försämrar också a-kassan. Oscar Sjöstedt säger att jag målar upp en nattsvart bild. Får inte du mejl av medborgare som har lite panik över de försämringar av a-kassan Sverigedemokraterna och regeringen gör mitt

i en lågkonjunktur? Under förra valrörelsen lovade ni ju att inte försämra a-kassan.

Det är Sverigedemokraterna som har bestämt att regeringen ska göra det dyrare för pensionärer att hämta ut medicin, och det är Sverigedemokraterna som har bestämt att karensavdraget inte ska avskaffas, trots att ni har möjlighet att driva den frågan framför er, vilket ni lovade i valrörelsen.

Tack för svaret, Oscar Sjöstedt! Det är inte Liberalernas fel. Det är Sverigedemokraterna som har burit ansvaret också för den ekonomiska politiken under dessa fyra år. Det var viktigt att få det sagt. (Applåder)

Anf. 15 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Ni skyller på det enda parti i majoriteten som inte sitter i regeringen. Ni skyller på det enda parti som i decennier har varnat för vad den ansvarslösa invandringsspolitiken kan leda till. Kan den leda till segregation? Svar ja. Kan den leda till hög arbetslöshet? Svar ja. Ni skyller på det enda parti som i decennier har haft rätt i fråga efter fråga medan alla andra partier, tyvärr, har haft helt fel, inklusive Mikael Dambergs Socialdemokraterna. Det är ju rimligt.

Vi har stärkt a-kassan två gånger under mandatperioden. Under en mandatperiod har vi gjort det Socialdemokraterna inte måktade med under åtta år.

Det var andra gången det sades att det var pandemi och att vi ändå hade tillväxt, och det är därför som jag vill bemöta det. Jag satt i finansutskottet också på den tiden, herr ålderspresident. Vi hade ett extremt samarbetsvilligt utskott under den tiden. Vi lade partipolitisk prestige, eller kalla det vad du vill, helt åt sidan.

Jag minns inte hur många det var, men jag tror att vi landade på i storleksordningen 25 extra ändringsbudgetar innan pandemin var över med massiva finanspolitiska stimulanser till hushåll, näringsliv, civilsamhälle och givetvis till det offentliga. Det gjorde vi för att på något sätt hålla allt detta under armarna.

I någon mening var det såklart konstgjord andning, men det kanske var rätt konstgjord andning. Det betyder inte att det var fel. Men det här handlar om idén att det var Socialdemokraternas förtjänst att det gick bra under pandemin.

Det berodde på att vi hade ett mycket samarbetsvilligt finansutskott. Jag minns inte exakt om det var 20 eller 25 extra ändringsbudgetar med stora tillskott för att hålla uppe tillväxten under den perioden. Det har ingenting med Socialdemokraterna att göra. Notan har vi tagit.

Notan kom i form av högre inflation. Trycker du en massa pengar och sprider ut pengar blir pengarna mindre värda, och då får vi hög inflation. Det betyder inte att det vi gjorde var fel, utan jag står bakom det vi gjorde. Men man kan inte säga att det finansutskottet beslutade om under hela pandemin var Socialdemokraternas förtjänst.

Anf. 16 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag noterade i förra replikskiftet att det var väldigt mycket saker man skyllde fram och tillbaka på, alla möjliga olika grupper, regeringar och allting. Men jag hörde inte en enda lösning när det gäller hur vi ska få ned arbetslösheten. Det återkommer jag till i mitt anförande.

Herr ålderspresident! Min fråga till Oscar Sjöstedt från Sverigedemokraterna är hur han ser på klyftorna i välfärden i Sverige. Det är mycket högre dödlighet i glesa landsbygdskommuner. Den är dubbelt så hög i behandlingsbara sjukdomar som i stora städer. Det är en mycket större utslagning av elever före gymnasiet på landsbygden än i städerna, och det gäller i synnerhet pojkar. Det är stängning av servicekontor och försämrad infrastruktur.

Jag hoppas att han är medveten om att precis när det här händer kommer regeringen med ett litet diskret förslag om att förändra skatteutjämningen. Man ska, som det heter, ändra ersättningen för merkostnader för övergripande administration. Det innebär att små landsbygdskommuner som kämpar med ett penndrag förlorar medel.

Orsa förlorar 12 miljoner, Vansbro förlorar 12 miljoner, Robertsfors förlorar 12 miljoner, Nordmaling förlorar 12 miljoner, Högsby förlorar 9 miljoner och Dals-Ed förlorar 8 miljoner. Listan kan göras längre.

Varför vill SD, som tydligen satsar fullt ut på den här regeringen, medverka till att i det här läget, när klyftorna i välfärd mellan stad och land har växt så kraftigt, försämra välfärden på landsbygden i Sverige till förmån för städerna?

Anf. 17 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Det var en parlamentarisk kommitté som tittade på detta under en ganska lång tid. Det är ett ganska komplext system och ganska komplexa frågor. Jag vet inte hur länge den satt, men den satt i varje fall under ett år.

Det var en parlamentarisk kommitté med representanter från samtliga riksdagens partier. Sverigedemokraterna hade två ledamöter i den kommittén. Jag har mycket stort förtroende för bägge. Jag känner dem väl båda två. Vi landade i någonting i kommittén, och det står vi bakom. Det vi landade i är absolut inte det som Martin Ådahl står här och talar om, utan det kan man titta på.

När det gäller mindre kommuner sitter jag själv med i fullmäktige i en av Sveriges allra minsta kommuner. Jag vet hur ansträngd den ekonomiska situationen kan vara. Om jag är lite hemmakär och tittar på min egen kommun kan jag se att det står ett litet plus där. Tittar man på andra mindre kommuner står det plus också där. Sverigedemokraterna stod då liksom nu bakom slutsatserna i den parlamentariska kommitténs arbete.

Det har talats om Statens servicecenter. Vi hade landsdagar i Örebro i helgen som var. Jag håller på att återhämta mig från det. Skämt åsido. Jag såg från fönstret mot torget i Örebro att Statens servicecenter

fanns där. Örebro är kanske inte vad jag primärt förknippar med glesbygd direkt. Det är ändå en stad, men de är närvarande också där. Jag vet inte om det är helt avgörande i just den delen, men det var bara en liten petitesse i sammanhanget.

Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Man får gärna skoja om sina stämmor, landsmöten eller vad det är, men det här är ganska allvarligt.

Jag har en liten upplysning till Oscar Sjöstedt. Örebro är inte svensk landsbygd, med all respekt.

(OSCAR SJÖSTEDT (SD): Det var poängen.)

Det var alltså poängen. Då ska vi gå in på var servicekontoren har lagts ned. Det är på ganska många av de orter som jag just talade om.

Allvarligt talat: Det verkar inte som att Sverigedemokraterna har koll på sin landsbygdsolitik. Det här är ändringarna mot det utredningsförslag som har redovisats för mig. Jag ska läsa upp det igen. Det var 12 miljoner för Nordmaling och Robertsfors och 9 miljoner för Högsby. Det är förändringen mot det förslag som din regering nu vill genomföra.

Jag bara undrar: Har ni över huvud taget koll på vad ni gör för landsbygden och välfärden där? Det går att snacka och skämta. Men det handlar om skolor, omsorg och hushållens vardag. Detta är människor som redan nu kämpar. De fruktar att den vård, den skola och den omsorg de får är sämre än den är i städerna och att klyftan växer.

Jag tror att alla, även de som bor i städerna, tycker att det är helt oacceptabelt. SD står och snackar och skämtar om landsbygden, men det här är verklighet. Håll koll på förslagen!

Jag vill faktiskt ha ett besked: Står Sverigedemokraterna bakom de kraftfulla försämringar som regeringen gjort i förhållande till utredningens förslag och som är helt förödande för en lång lista av kommuner, där människor är extremt oroliga just nu? Utredningen i sig själv gick inte långt nog, vill jag understryka, för att stärka landsbygdens välfärd och service, herr ålderspresident.

(Applåder)

Anf. 19 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Nu är vi där igen. Så fort Martin Ådahl går fram och ställer sig i talarstolen ballar det ur fullständigt. Då försvinner all rim och reson.

Jag fick en fråga i det första replikskiftet. Jag svarade på den frågan. Sedan ballar Martin Ådahl ur fullständigt. Det blir alltid så. Jag tycker att det är tråkigt.

Annars är debatterna ganska givande och roliga, men det ballar alltid ur. Varje gång Martin Ådahl ånterar talarstolen blir det på det sättet. Det är ingen rim och reson, utan det bara havererar!

Jag svarade på frågan. Sverigedemokraterna står bakom den parlamentariska kommitténs slutsatser. Vi gjorde det då. Vi var såklart representerade i

kommittén. Alla riksdagspartier var representerade i den kommitté som vi talar om.

Vi stod bakom den då – och jag tror att det var enigt, konsensus – och vi står bakom den nu. Jag har redan svarat på det! Ursäkta att jag blev arg, men det var faktiskt ganska befogat.

(Applåder)

Anf. 20 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr ålderspresident! Det var intressanta replikskiften här. Sverigedemokraterna sa till Socialdemokraterna att de var det parti som har haft mest rätt. Jag skulle vilja påstå att det är mitt parti som haft mest rätt, men vi kan tala om det en annan gång.

Vi har tillsammans under mandatperioden genomfört viktiga reformer för att laga Sverige och få igång tillväxten igen. Vi har bland annat gemensamt sett till att vi nu ska få ny kärnkraft i Sverige. Vi satsar stort på utbildning och reformerar a-kassan, precis som ledamoten har sagt innan. Vi sänker också skatten för att det ska löna sig att jobba.

Det finns en viktig fråga för både Sveriges tillväxt och säkerhet. Jag hörde innan att även Mikael Damberg var nyfiken på Sverigedemokraternas syn. Jag tänker passa på att ställa en fråga till Oscar Sjöstedt.

Liberalerna har länge drivit på för att Sverige ska gå med i eurosamarbetet. Nu har Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet öppnat för att utreda frågan, och det betyder att det finns en växande insikt om att Sverige bör ta ett tydligt kliv in i EU:s ekonomiska kärna. Det handlar inte bara om ekonomi, utan det handlar också om säkerhet, om Sveriges roll i Europa och om stabila villkor för svenska jobb och företag.

Mina frågor till Oscar Sjöstedt är därför: Ser ni att det ändå kan finnas vissa fördelar med att Sverige är med i EU:s ekonomiska kärna vare sig det gäller säkerhet, tillväxt eller konkurrenskraft? Är ni beredda att i alla fall medverka till en ny utredning för att ta reda på både fördelar och nackdelar med att eventuellt införa euron?

Anf. 21 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Tack, ledamoten, för frågan!

Jag ska göra något så ovanligt som att hänvisa till Mikael Damberg, för jag tyckte faktiskt att han uttryckte det ganska bra. Han sa något i stil med att Sverigedemokraterna sätter stopp för ett svenskt inträde i eurosamarbetet. Jag är hundra procent enig med honom i den bedömningen.

Svaret är alltså nej. Vi kommer inte att medverka till att avskaffa vår egen valuta, vår egen penningpolitik och vår egen valutapolitik. Det kommer helt enkelt inte att ske.

Anf. 22 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr ålderspresident! Tusen tack, Oscar Sjöstedt, för ett tydligt svar! Jag uppskattar det.

Men frågan var inte om Sverige skulle byta valuta, utan frågan var om Sverigedemokraterna kunde tänka

sig att utreda frågan för att titta på fördelar och nackdelar. Det handlar då inte bara om de ekonomiska aspekterna utan också om vår säkerhet och riskerna med att ha en liten och volatil valuta i den osäkra omvärld vi nu har.

Även om det har hänt mycket sedan euron skapades påverkas Sverige samtidigt mycket av vad som händer i Europa. Vår krona är redan i dag beroende av vad som händer med euron och dollarn trots att vi har en självständig penningpolitik. Vi har fått en svagare krona, dyrare import och sämre köpkraft för svenska löntagare och pensionärer.

När vi folkomröstade 2003 stod euron i 8,60, och som ledamoten vet har den under den här mandatperioden varit uppe i 12 kronor. Det är väldigt stor skillnad.

Är det verkligen en seger för svenska hushåll och företag att stå vid sidan av med en liten, svajig valuta, eller är det kanske dags att utreda om vi kan stå starkare i euron tillsammans med våra viktiga handelspartner? Vi kanske i alla fall borde utreda frågan för att se vad som är bäst för Sverige.

Anf. 23 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker inte att det här är någonting som är aktuellt, och jag tycker inte att det är intressant.

Fördelarna, i den mån de finns, är väl kända, och nackdelarna är definitivt väl kända. Det här handlar om att avhända sig sin egen valuta och sin egen självständiga penningpolitik.

Det handlar dessutom om att träda in i denna bankunion, vilket man gör per automatik, och i praktiken ta svenska skattepengar och borgen för huvudsakligen sydeuropeiska banker. Inte för att jag har någonting emot Sydeuropa i största allmänhet, men deras banker är definitivt inte lika välkapitaliserade som våra svenska eller nordiska banker. Svenska skattebetalare skulle alltså behöva borgen för banker i andra länder, som eventuellt går omkull för att de inte är tillräckligt välkapitaliserade.

Det här är som att spela rysk roulette med de svenska skattebetalarnas pengar. Jag köper inte det. Enligt min bild finns det absolut fördelar, och de är väl kända. Nackdelarna är definitivt väl kända. I min värld finns det inte på kartan över huvud taget att gå en enda tum i den här riktningen.

Anf. 24 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag är väldigt tydlig med att vi inte kommer att köpa några försäkringar i a-kassan, sa Jimmie Åkesson före valet. Nu får byggnadsarbetare och undersköterskor kraftigt sänkt a-kassa. Den trappas ned, och de avtalade försäkringar som de som har lite bättre lön har kunnat skaffa sig kommer inte att gälla.

Jag vill därför ställa en fråga till Oscar Sjöstedt. Vi har en situation med en halv miljon arbetslösa. Varför var det då viktigare att sänka skatten med 4 000 i månaden för den som tjänar så mycket som Jimmie

Åkesson – 120 000 i månaden tror jag att det är – än att hålla löftet till löntagarna om a-kassan?

Anf. 25 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Vi har haft den här debatten och de här replikskiftena förr.

Vi har alltså stärkt a-kassan vid två olika tillfällen. Vi har höjt taket vid två tillfällen, och med den senaste reformen ser vi också till att det är fler som omfattas av a-kassan. Det är alltså fler och inte färre. Själva kvalifikationen till a-kassan blir på olika sätt lite enklare, så det är fler individer, fler människor, som kommer att kunna hamna bakom det skydd som arbetslöshetsförsäkringen trots allt utgör.

Detta är inte en försvagning, utan det är såklart en förstärkning. Vid två tillfällen under mandatperioden har vi alltså stärkt a-kassan.

Med vem vill Ida Gabrielsson göra det hon vill göra med a-kassan? Vill Ida Gabrielsson göra det hon vill göra med a-kassan med Martin Ådahl? Lycka till!

Marginalskatten togs också upp. Jag har inga som helst problem att ta den diskussionen, och jag tycker för övrigt att det var en bra fråga – tack för den!

Sverige har internationellt sett väldigt höga marginalskatter. Marginalskatten låg på ungefär 55 procent när vi tillträdde. Jag tycker om principen om hälften kvar, det vill säga att staten eller det offentliga inte ska ta mer än hälften av din lön. Vi har nu sänkt marginalskatten lite grann från 55 procent till ungefär 52 procent, men 52 procent är i min värld fortfarande mer än hälften. I ärlighetens namn borde marginalskatten därför sänkas ytterligare lite grann.

Anf. 26 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Politik handlar om prioriteringar och samarbeten. För att ledamoten Oscar Sjöstedt ska känna sig trygg kan jag säga att jag inte alls blir lika uppretad på Martin Ådahl som ledamoten verkar vara. Det kommer att lösa sig.

Frågan från mitt håll var: Är det rimligt att människor, i en situation med massarbetslöshet och där långtidsarbetslösheten ökar, efter 100 dagar ska få mycket mindre i plånboken? Det handlar om tusentals kronor. Är det en rimlig prioritering att göra i stället för att låta bli att ge en skattelättnad till den som tjänar 120 000 i månaden? Det som har skett är att en brevbärare får mindre i skattelättnader på ett helt år än vad partiledare Åkesson från Sverigedemokraterna får på en månad. Är det rätt prioritering? Är det att hålla vallöftet till löntagarna?

Man funderar på om det bara är prat. Nu röstar Sverigedemokraterna nej till Vänsterpartiets förslag att stärka sjukförsäkringen. Ni höjer skatten så att den som är sjuk och har sjukpenning eller den som är arbetslös får högst skatt. Den betalar mest skatt med Sverigedemokraternas politik. Allt fler – fler än tidigare – utförsäkras från sjukförsäkringen.

När ni sa att ni skulle stå på de här människornas sida och ge dem trygga försäkringar så att löntagare och vanligt folk skulle slippa känna oro – menade ni

inte allvar då? Den frågan ställer jag till dig, Oscar Sjöstedt, och inte till Martin Ådahl.
(Applåder)

Anf. 27 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Det hedrar Ida Gabrielsson att hon har ett tålamod som vida överstiger mitt eget; så är det absolut.

Är det rimligt att ha en nedtrappning i a-kassan? Svaret är ja. Vad är alternativet? Är alternativet att inte ha en nedtrappning i a-kassan? Är det alltså i Ida Gabrielssons värld tänkt att a-kassan och arbetslöshetsförsäkringen ska vara en långvarig försörjning? Och hur långvarig ska den i så fall vara – till pensionen eller hela vägen in i döden?

I min värld är arbetslöshetsförsäkringen en tillfällig omställningsförsäkring. Man har ett jobb, sedan har man av olika skäl inte något jobb och sedan går man vidare till nästa jobb. Det är luckan däremellan som arbetslöshetsförsäkringen är till för att fylla. Det är den syn jag har.

Är det då rimligt att det finns en nedtrappning i den? Ja, givetvis – alldeles självklart är det på det sättet. Vad är alternativet, som sagt? Att det inte finns någon nedtrappning? Då är det ju inte en omställningsförsäkring utan en långvarig försörjning. I så fall får man stå för det och också budgetera för det – om det är det man tycker, och det verkar ju vara på det sättet.

Vad är alternativet till att ha en nedtrappning? Jo, det är att inte ha en nedtrappning. Då blir det inte en omställningsförsäkring. Då blir det en långvarig försörjning. Hur långvarig ska den i så fall vara? Resten av livet, antar jag.

Så ja, det är rimligt att ha en nedtrappning.

Sedan kom marginals-katten in där igen. Det är väl bara att konstatera: Jag står bakom en princip som man brukar kalla hälften kvar. Principen är att staten eller det offentliga inte ska ta ut mer än hälften i skatt, och hälften är väl åtminstone 50 procent – så långt hoppas jag att vi är överens. Har man en marginals-katt på 52 procent, vilket vi har i dag, är det mer än hälften. Den borde komma ned ytterligare lite grann.

Det är tydligt att Ida Gabrielsson och Vänsterpartiet inte står bakom den här principen, och det är helt okej. Det är en princip; det är inte en lag på något sätt. Här får man tycka vad man vill. Från Sverigedemokraternas sida står vi dock bakom principen. Därför är det rimligt att vi har sänkt marginals-katterna, och vi borde sänka dem lite till.

Anf. 28 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr ålderspresident! Det har hittills i debatten pratats en del om arbetslösheten i Sverige. Även Oscar Sjöstedt har sagt att den är ett stort problem. Det är ändå tur att Sverigedemokraterna ser det.

Däremot sa Oscar Sjöstedt i sitt anförande inget som helst om vad man vill göra åt det. Arbetslösheten utmålades verkligen inte som det stora samhällsproblem den är. I den mån han kommenterade den sa han att den är importerad. Arbetslösheten i Sverige är dock

ett betydligt större problem än att bara de som är utrikes födda inte har ett arbete att gå till.

Ungdomsarbetslösheten stiger. Min son, som precis har gått ut gymnasiet, har jättemånga vänner som söker många jobb och inte får något. Samtidigt skriker företagen efter kompetens. Det de först och främst säger att de behöver är mer kompetens. De vill ha större möjligheter att anställa fler, men de är svåra att hitta.

Jag skulle vilja fråga Oscar Sjöstedt: Vad har Sverigedemokraterna egentligen för jobbpolitik? Vad vill man egentligen göra för att sänka arbetslösheten i Sverige? Är det så att man inte har några riktiga förslag utan bara skyller på andra, eller finns det kanske någonting där även om vi hittills inte fått höra det i den här debatten?

(Applåder)

Anf. 29 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Jag tror inte att man ska förringa eller förminska detta. Det kanske tolkades som att jag lade in jättestarka värderingar här, men det är ändå ett reellt faktum att mer än halva vår arbetslöshet består av utrikes födda. Sedan kan man lägga värderingar i detta åt ena eller andra hållet. Det kanske jag gjorde, och det var väl då i och för sig med rätta. Jag tror dock inte att man gör någon en tjänst genom att förneka, förringa eller förkasta detta statistiska faktum. Så här är det.

Det är den politik vi haft i Sverige, med en mycket ansvarslös migrationspolitik, som har lett till den höga arbetslösheten. Hade vi inte haft den politiken hade arbetslösheten varit nere på siffror mellan 3 och 4 procent. Vi hade inte stått här och haft stora bekymmer och målat upp läget som nattsvart om arbetslösheten hade varit 3–4 procent, vilket den hade varit med en mer ansvarsfull invandringspolitik.

Jag tror alltså att man ska vara försiktig. Jag tror inte att man gör någon en tjänst genom att försöka begrava den frågan.

Det vi definitivt inte ska göra, om vi börjar i den änden, är att gå tillbaka till den politik som orsakat den höga arbetslösheten, det vill säga det som Miljöpartiet vill. Det vore katastrofalt om Miljöpartiet, när vi nu har genomfört vårt paradigmskifte i migrationspolitiken, kommer och ska rulla tillbaka läget. Då är vi ju där igen. Det är definitivt vad man inte ska göra.

Man har alltså skapat en massa problem under åtta år i regeringsställning. Sedan tar vi över, och så undrar man varför vi inte har städat tillräckligt fort – så kan man absolut göra. Svaret är att det inte finns någon quickfix här. I steg för steg har vi dock, bland annat med den här budgeten, gjort det mer lönsamt att faktiskt gå till ett arbete. Får du behålla mer av din egen lön ökar det drivkraften att arbeta. Det minskar arbetslösheten.

Sedan måste vi satsa mycket mer på exempelvis Myndigheten för yrkeshögskolan, som har ganska bra träffsäkerhet i sina utbildningar, och jobba långsamt och strategiskt med de här frågorna.

Anf. 30 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr ålderspresident! Sänkt skatt för enskilda ger inte fler jobb. Det finns hur mycket forskning som helst som visar att detta inte är ett samband som finns. Det kan också förklara varför den här regeringens ekonomiska politik, som helt och hållet är inriktad på att sänka skatten för dem som redan har mest och har det bäst, inte fungerar för att ta oss ur den här lågkonjunkturen.

När det gäller bortförklaringen att den svenska arbetslösheten beror på människor som har kommit till Sverige kan jag upplysa Oscar Sjöstedt om att det har kommit väldigt många människor också till andra europeiska länder, både sådana som sökt asyl och sådana som kommit av arbetsmarknadsskäl. I de länderna ser vi inte den här höga arbetslösheten, vilket kan få oss att dra slutsatsen att det är andra saker som behövs.

I Sverige har lågkonjunkturen varit mer utdragen och bitit sig fast. Människor och företag håller i sina pengar mer här än i övriga Europa.

Jag frågade Oscar Sjöstedt vad Sverigedemokraterna hade för politik för att förändra detta. Jag måste konstatera att det fortfarande var väldigt mycket om invandringen men väldigt lite om jobbpolitiken. Jag ger alltså Oscar Sjöstedt en chans till: Har Sverigedemokraterna någon jobbpolitik, och vad består den i så fall av?

Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr ålderspresident! Nu fortsätter också Janine Alm Ericson på det migrationsrelaterade spåret, så jag kan inte bara släppa det helt och hållet.

Sverige har historiskt haft en helt unik inriktning, en unikt ansvarslös inriktning, på migrationspolitiken. Primärt har den varit pådriven, vill jag säga, av Janine Alm Ericsons eget parti – den mest destruktiva kraft i svensk politik vi sett på precis hur länge som helst. Det går inte att släppa det spåret, då det är en så himla stor förklaring till detta.

Det kommer människor från andra delar av världen. De kan inte språket, de har inte samma typ av utbildningstradition som vi har i Sverige, de har inga kontaktnät och så vidare. Det är klart att det är svårt. Jag fattar också att det är svårt att slå sig in på en ganska högkvalificerad svensk arbetsmarknad. Men det förändrar inte det faktum att det är så.

Påståendet att arbetslösheten inte påverkas av huruvida inkomstskatterna är höga eller låga är såklart fel. Det är jättefel. Självklart påverkas den av det. Är det mer lönsamt att gå till jobbet kommer fler människor också att göra det.

Mycket i nationalekonomisk teori och forskning handlar om olika typer av incitamentsstrukturer hit och dit. Om inkomstskatten var 100 procent hade ingen gått till jobbet – inte vitt i alla fall, möjligen svart – för då finns det inget incitament. Om skatten är 100 procent och du inte får behålla någonting kommer självklart ingen att gå till jobbet. Detta är alltså ett helt felaktigt påstående.

Vi har i flera steg gjort det mer lönsamt att arbeta. Och det finns arbeten. Det finns gott om arbeten. Det finns mängder med företag som skriker efter folk. Jag tror dock på det vi kan kalla mismatchning – å ena sidan finns det arbetslösa, å andra sidan finns det en massa vakanser. De träffas liksom inte.

Ska vi jobba med detta strategiskt och successivt, vilket kommer att ta ganska lång tid, är det klart att det måste utbildas mer efter arbetsmarknadens behov. De människor som tillhör arbetslösheten måste bli anställda, och det uppnår man inte på en dag. Det kommer att ta ett tag.

Anf. 32 IDA GABRIELSSON (V):

Herr ålderspresident! Den 19 november fyllde min pappa 70 år. Han älskar att sjunga. Vi har nu hyrt en karaokemaskin, och i helgen blir det en mindre tillställning på hembygdsgården – eller föreningshuset, som det nu heter – i Åmotsbruk.

För fem år sedan, under pågående pandemi, fick pappa alltmer extrema ryggsmärtor. Envis som han är ville han inte uppsöka sjukvården. Han senaste sjukdag gick att spåra tillbaka till 1986 när min syster föddes. Det går över, sa han. Men det gjorde det inte. Han undersöktes för diskbräck och började med övningar. Hade hans kropp till sist gett upp efter alla 12-timmarspass på butiksgolvet i betong?

Herr ålderspresident! Det tog alldeles för lång tid innan man kunde konstatera att min pappa hade fått en obotlig cancersjukdom som bryter ned skelettet. Jag fick vara med på högtalartelefon från hematologen när diagnosen fastställdes. Hans läkare Judith berättade om prognosen, och kontaktsjuksköterskan Eva fanns tillgänglig för hela familjen.

Nya läkemedel kunde dock pressa tillbaka sjukdomen en tid, och efter en tuff behandling kom han tillbaka till sitt älskade arbete. Nervsmärtorna finns kvar, men tack vare svensk sjukvård kan vi nu fira hans 70-årsdag.

Vårt land är fantastiskt när det fungerar som det ska. Trygghet och tillit är värt allt när det väl gäller. Vi måste vårda och stärka det som är bra med Sverige. Det finns något som är värt att kämpa för, och visst är det möjligt. Nedsänkningar är inte förutbestämda utan ett resultat av politiska prioriteringar. Med andra prioriteringar än vad den sittande regeringen och Sverigedemokraterna har gjort under den här mandatperioden hade vi kunnat skydda sjukvården.

Kostnaderna för medborgarnas mediciner är inget som bara höjs automatiskt utan det görs efter fattade beslut i kammaren. Alla andra nordiska länder har höjt barnbidragen under kostnadskrisen, så det är klart att det handlar om prioriteringar – och kanske principer, som Oscar Sjöstedt lyfte fram tidigare. Vad är viktigast? Är det barnfamiljer, en sjukvård som fungerar och mediciner till pensionärer? Eller är det satsningar på de hushåll som har det absolut bäst ställt?

För Vänsterpartiet är valet enkelt, och det syns också i vår budgetmotion. Principen är att satsa på dem som har haft det tufft brett och på barnfamiljer, inte att

sänka ersättningen ytterligare i a-kassan. Det är klart att den är en omställningsförsäkring, men nu handlar det om ytterligare sänkningar i a-kassan. Tvärtom ska människor ha möjlighet att ställa om.

Ibland kan man tro att man är med i dolda kameran när man lyssnar på Regeringskansliets och Sverigedemokraternas budgetpresskonferenser. Man kallar stora och omfattande nedskärningar i sjukvården för sänkningar. Men om man vill att pengarna ska gå till sjukvården lägger man dem på sjukvården, inte på skatteavdrag till mångmiljonärer. Det är egentligen inte svårare än så.

Alla vet att svensk sjukvård är i kris. Akutrummen är fulla, och väntetiderna är för långa. Vill man göra någonting åt det? Det går, men då måste man prioritera sjukvården. Det föreslår Vänsterpartiet i den budget vi ska rösta om i dag.

Sveriges tillväxt är i botten, och arbetslösheten och utsläppen är i toppen. Det är klart att vi hade kunnat göra annorlunda, till exempel valt att stärka de vanliga hushållen i stället för att lägga mest pengar på den som har en inkomst över 67 000 kronor. Faktum är att det hade varit bäst både för svensk ekonomi och för de svenska hushållen att göra tvärtom. Tillväxten skulle ha ökat, samtidigt som barnfamiljer haft råd med både julklapp och en ny vinterjacka. Så hade vi tagit oss ur lågkonjunkturen.

Vänsterpartiet gör därför andra prioriteringar utifrån andra principer än regeringen. Vi avskaffar karensavdraget, gör kollektivtrafiken billigare och höjer barnbidragen med 400 kronor.

Sverige har varit naivt och alltför länge haft en låtgå-attityd mot illa fungerande marknader. Mat-, el- och bankmarknaden fungerar inte. I stället för att stärka konkurrensen eller pressa ned priserna lät man övervinster som drev inflationen skinka hushållen. Löntagarna fick ta hela smällen. Det var inte ett gemensamt ömsesidigt ansvarstagande i krisen.

Höga räntor på boende och chockhöjda hyror har gjort fastighetsägare och bankdirektörer rikare mitt under en kostnadskris. Det är för dyrt att vara svensk. Priserna ska ned, och de som har passat på att tjäna pengar under krisen ska bidra mer. De åtgärder vi lägger fram för ökad konkurrens på matmarknaden och bankmarknaden skulle kunna sänka priset på matkassen och bostaden. I Sverige ska man kunna leva gott och ha pengar kvar efter mat och hyra. Vi ska fylla vanligt folks plånböcker.

Herr ålderspresident! Den som går till val på att fortsätta sänka skatten för de mest välbeställda och samtidigt påstår att man kan rädda sjukvården ljuger. Det går inte ihop. Ska vi bygga ihop Sverige bättre, ska hela landet funka, måste några bidra mer än i dag. Samtidigt ska vi sluta slösa med våra skattemedel. Marknadsexperiment i sjukvården och skolan har gjort välfärden sämre. Det kan inte vara värt att behålla ett system som inte fungerar för att stora skolkoncerner och vårdbolag ska göra sig pengar på svensk välfärd.

HVB-hem ska inte drivas av kriminella. Vi behöver avkriminalisera välfärden och se till att varje

skattekrona går till vad den är tänkt för. Jag hör här att man vill bekämpa gängkriminaliteten och ta av de gängkriminella klockorna, men varför har man då samtidigt bjudit ut statskassan? Staten ska ta över från kommuner som inte sköter sig – jag kan hålla med om skolan – men samtidigt ska saudiska bolag äga svensk skola. Det är något som inte går ihop här. Man måste göra något åt grundproblemen. Man måste värna skattebetalarnas pengar om det ska bli ordning och om man ska ta tillbaka kontrollen över den svenska välfärden och kriminaliteten.

Herr ålderspresident! Jag vet inte hur det är för dig, men jag har mycket svårt för det så kallade politiska spelet. Jag tycker nästan synd om en del av dagens journalistkår som får sitta och diskutera vilka kläder vi hade på oss vid riksmötets öppnande och försöka förstå vad ministrarna senaste twitterinlägg egentligen handlar om. Valfri realityshow bör vara mer spännande.

Men varför är sakfrågorna och den ekonomiska politiken så sällan i centrum för debatten? Den gångna mandatperioden kan bäst sammanfattas med ett paket väl inslaget i högernationalistisk syndabockspolitik. Men när lagren är borta finns inget annat kvar än klassisk moderat ekonomisk politik. Vi har alltså en regering som i mångt och mycket vill genomföra samma gamla högerpolitik, men eftersom det är främst de allt färre moderata kärnväljarna som delar den uppfattningen måste den gömmas bakom lager av auktoritär syndabockspolitik. Det är inte regeringen och Sverigedemokraternas budgetprioriteringar som har satt sjukvården i kris, bidragit till rekordhög arbetslöshet och försämrat försäkringssystemen – nej, det är invandrarna. Regeringen använder medborgare med utländsk bakgrund som sköld för att slippa en ansvarsutkrävande debatt där de själva, de som faktiskt har makten, granskas och utvärderas.

Handen på hjärtat! Var inte politiken bättre förr, innan pr-byråerna byggde reformagendan? Nu kommer den politiska debatten aldrig till kärnan. Paketet är så väl inslagna, lagren så många, och när man till slut har tagit sig in i själva asken är den förvånansvärt ofta tom. Vi får se intervjuer på bästa sändningstid där journalister frågar ut politiker om reformförslag de egentligen inte ens själva tror på. Hur ska väljarna då begripa vad vi faktiskt sysslar med? Allt är metadebatter, och politiska ledare har sina egna sanningar och rätt till att själva få definiera vad som är sänkt a-kassa, ökade utsläpp eller hög arbetslöshet.

Det är för dumt. Visst – jag kan skriva detta på Twitter och hoppas få med det i analysen i någon podd. Men, herr ålderspresident, vi måste tänka nytt. Jag funderar i stället på att sätta upp en gammal hederlig arg lapp utanför Rosenbad. Men då kanske man blir anklagad för aktivism, så säg det inte till någon.

Sverige behöver en ny regering och en ny inriktning. Det räcker inte att inte vara med i Tidöstyret. Vi ska vara något eget, något bättre. Så kan vi bygga tilliten igen. Politik är fantastiskt. Jag tänker på det när jag fixar inför julen med min tioåriga dotter. Politik kan se

till att alla barnfamiljer har råd att skapa julminnen ihop och att fler får fira sin pappas 70-årsdag.

Vi kan göra Sverige tryggare. Vi som vet att karensavdraget gör hål i plånboken och att välfärden måste komma först och som inte tror på ett vi och ett dem har något annat att erbjuda, något mycket bättre än negativa kampanjer, motståndarlag eller kopiering.

Ärligt talat, vem bryr sig om huruvida Romina Pourmokhtari egentligen bryr sig innerst inne? Det leder väl inte till någon klimatomställning att fastställa hur en ministers inre liv ser ut.

Låt oss gå djupare och diskutera hur staten kan ta ett större ansvar för att elen ska bli billigare och för att tågen ska komma i tid. Vänsterpartiet har förslagen. Vi ska öka tillväxten, skapa jobb och minska utsläppen. Om Sverige ska gå i en ny riktning måste vi som vill det samarbeta. Annars blir det ju bara prat. Om reformerna man lovar väljarna i valrörelsen också ska bli av behöver vi en ny majoritetsregering.

Vänsterpartiet har valt sida. Vi ska sänka boendekostnaderna, matpriserna och elräkningarna. Med Vänsterpartiets budget får alla som tjänar under 50 000 sänkt skatt, medicinerna blir billigare, och karensavdraget avskaffas.

När det gäller en halv miljon arbetslösa kan man inte skylla ifrån sig. Det som behövs är en ekonomisk politik som tar oss ur lågkonjunkturen. De flesta tjänar på Vänsterpartiets politik. Sverige ska byggas starkt igen med investeringar i järnväg och nya bostäder. Det är inte rocket science. Det är sunt förnuft.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservationer.
(Applåder)

Anf. 33 HANS EKLIND (KD):

Herr ålderspresident! Vi debatterar i dag budgeten för nästa år. Som kristdemokrat kan jag konstatera att vi har förhandlat fram en budget för hårt arbetande familjer som var och en har sitt alldeles eget, unika livspussel att lägga.

Herr ålderspresident! När den här regeringen tillträdde var inflationen tvåsiffrig. Den gjorde svenska folket fattigare. Köpkraften minskade, och priserna blev högre. Vissa varor och vissa inköp kan man avstå från. Men mat i magen måste vi alla ha. Därför har inte minst barnfamiljerna haft det tufft ekonomiskt. Det är därför en riktigt bra och viktig åtgärd att sänka matmomsen från 12 till 6 procent. Erfarenhet visar att det ger lägre matpriser.

Nu är vi mitt inne i något man kallar Black Week. Vi har nog alla läst att vissa butiker redan förra månaden började göra höjningar på vissa varor. Denna vecka ska vi nämligen lockas att köpa samma varor till specialpris. För att detta inte ska ske med den matmomssänkning som regeringen går fram med tillsätter man en matpriskommission, som får i uppdrag att följa och analysera livsmedelsprisernas utveckling. Den första delrapporten från kommissionen ska lämnas en månad innan matmomssänkningen blir verklighet. Det är ett klokt beslut. Då kan vi också veta att sänkningen av matmomsen kommer konsumenterna till del.

För en barnfamilj är detta ingalunda en obetydlig åtgärd. Matkassen blir billigare. Det beräknas att de får ungefär 600 kronor mer kvar i plånboken tack vare den åtgärden.

Till barnfamiljerna har vi också beskedet att inkomstskatten och elskatten sänks, barnomsorgsavgiften likaså. Vi höjer även boendekostnadsgränserna för barnfamiljer. Det är en bra åtgärd. Inte sedan 1997 har man justerat den övre gränsen för bostadsbidraget. Då vet vi ändå att sju av tio av de barnfamiljer som har bostadsbidrag också har en boendekostnad som ligger över den gamla gränsen. De kommer nu att kunna få upp till 1 000 kronor mer i månaden. Det gynnar särskilt barnfamiljer med låga inkomster, inte sällan ensamstående kvinnor med barn. Det är dessutom ingen tillfällig åtgärd, utan en permanent sådan.

De sänkta inkomstskatterna, den sänkta matmomsen, den sänkta elskatten och de sänkta förskoleavgifterna leder till att en familj som består av en polis, en sjuksyrra och barn på tre och fem år som bor i en vanlig villa nästa år kommer att få drygt 1 800 kronor mer kvar i plånboken.

Då har jag inte ens nämnt vad det betyder för många av de familjer som jag känner. Det är vanligt, inte minst för dem som kanske inte bor i Stockholm, att man är tvungen att ha en bil för att kunna lösa logistiken. Just den sänkning som regeringen har medverkat till när det gäller bensin och diesel gör enorm skillnad för alla dessa barnfamiljer där man skjutsar barnen kors och tvärs på kvällarna.

Herr ålderspresident! Det har cirkulerat, och det cirkulerar fortfarande, påståenden om att de svenska vårdköerna är längre än någonsin. Det stämmer inte. De är kortare i dag än när den här regeringen tillträdde.

Vi ska kunna lita på välfärden. Att vården finns där när vi har blivit sjuka och behöver hjälp är centralt. När svenska folket gav oss regeringsmakten hade 163 000 patienter väntat olagligt länge på att få vård.

Jag har i varje budgetdebatt den här mandatperioden lyft fram de olika åtgärder som den här regeringen vidtar för att kunna korta vårdköerna. Tjattet, som en del kanske tycker att det är, motiveras av att det bakom varje enskild sådan siffra finns en människa och anhöriga. Det finns en oro: Hur ska det här gå? Kommer jag att få hjälp i tid? Det kan handla om allvarliga diagnoser, och man väntar på besked om huruvida hjälpen ska komma eller inte.

När Kristdemokraterna sist styrde Socialdepartementet, 2006–2014, halverade vi vårdköerna. Men det var också då, när vår förre partiledare Göran Hägglund var socialminister, som vi insåg att vi måste göra någonting åt sjukvårdens organisation. Vi kom fram till och såg att en åtgärd som behövs, om vi vill komma åt vårdköerna på riktigt, är att förstatliga sjukvården.

Sverige har nämligen fler läkare än EU-genomsnittet, men de träffar färre patienter än sina europeiska kollegor. Vi lägger mer pengar på vården än EU-genomsnittet, men vi har samtidigt lägst antal vårdplatser per capita. Bostadsort och postnummer är i många lägen avgörande för vilken typ av vård du får och när du

får den vård du behöver. Så är det i dag. Jag tror att det kommer att förbli så om vi fortsätter att försvara en sjukvårdsorganisation som faktiskt har sin grund från mitten av 1800-talet.

Även om vi kristdemokrater har drivit på för att det behövs mer pengar för att kunna korta vårdköerna har vi alltså också pekat på att det inte räcker. Vi måste också göra någonting åt själva styrningen av vården. Än så länge har vi inte majoritet för det här i Sveriges riksdag, men trägen brukar som sagt vinna.

Herr ålderspresident! Det är glädjande att vi ändå kan konstatera att regeringens arbete med att korta vårdköerna nu ger resultat. De riktade satsningarna på att kapa vårdköerna ger resultat. I år infördes en satsning på att öka antalet operationer och därmed korta köerna när det gäller tre vanligt förekommande operationer: höftledsoperationer och operationer vid framfall och grå starr. Redan nu, i november månad, ser vi att köerna till operation har minskat med 10 procent för grå starr, med 45 procent för höftproteser och med 60 procent för framfall. Den som påstår att de riktade satsningarna inte ger resultat har alltså en del att bevisa.

När man tittar på vårdköerna kan man alltid välja ut en enskild månad och bygga ett helt case kring den. Men när det gäller vårdköerna finns det en stor säsongsvariation, som det heter. Vi vet att det är mindre av planerade operationer under sommaren. Då brukar köerna också växa. Sedan brukar det vara ett större antal operationer under höst och vår. Om man tittar på flera år ser man alltså att vårdköerna brukar vara som allra kortast kring årsskiftet eller tidig vår. Det är en naturlig säsongsvariation.

Man kan också rensa bort de enskilda månaderna och säsongsvariationerna och titta på ett medelvärde under tolv månader. Hur ser det då ut? Hur har det förändrats över tid? En sådan jämförelse visar att antalet patienter som har väntat över 90 dagar har sjunkit sedan den här regeringen tillträdde. I september 2022 hade drygt 163 000 väntat för länge, i mer än 90 dagar. I september 2025, tre år senare, är samma siffra drygt 150 000 patienter.

Det går att göra något åt det här. Det går åt rätt håll. Men vi är inte nöjda. 150 000 är fortsatt en väldigt hög siffra. Och jag säger det igen: Bakom varje sådan siffra döljer sig en människa. Vi hoppas få fortsatt förtroende för att fortsätta kapa de här vårdköerna. Det är helt centralt.

Herr ålderspresident! Kristdemokraterna bad 2022 om väljarnas förtroende att ge Sverige en nystart. Jag menar att vi inte bara fick den chansen utan också tog den. Vi har steg för steg åtgärdat det Sverige som vi tog över, med tvåsiffrig inflation, eskalerande gängkriminalitet och en misslyckad och kravlös integration. Inflationen är nu nere på normalnivå. Vi har den lägsta asylinvandringen sedan 1985, och det gör att vi kan rikta vår uppmärksamhet på att få bort utanförskap och parallellsamhällen.

Under den här mandatperioden har tack vare Kristdemokraternas flexibiliteten i föräldrapenningen ökat. Föräldrarna har fått mer valfrihet, vilket underlättar

vars och ens unika livspussel. Det här är viktiga förändringar, åtminstone för oss kristdemokrater, som tror att det är föräldrarna vid köksbordet som bäst vet hur man lägger upp en fungerande föräldraledighet. Antalet dubbeldagar har fördubblats från 30 till 60. Mammor och pappor som har ensam vårdnad om sitt barn kan nu överlåta föräldrapenningen till en närstående, till exempel barnets mormor eller farfar, som får ta hand om sitt barnbarn och samtidigt på kuppen hjälpa sitt eget barn att få livspusslet att fungera.

Jag har i tidigare debatter pekat på de historiska satsningar som den här regeringen har gjort på psykisk hälsa, psykiatri och suicidprevention. Regeringen har nu tillsatt en haverikommission som ska utreda suicid. Kommissionen kommer att ha ett extra fokus på barn och unga. Det här är första gången Sverige får en samlad funktion som systematiskt utreder och analyserar de bakomliggande orsakerna till dessa bottenlösa tragedier. Regeringens satsningar på att göra något åt den psykiska ohälsan har jag lyft många gånger, inte minst därför att jag på riktigt tror att detta är en av våra största kriser som vi har att ta itu med som politiker.

Jag är vidare stolt över att den här regeringen är den första regering som aktivt bekämpar ofrivillig ensamhet. Socialminister Jakob Forssmed konstaterade när han klev in på departementet 2022 att barns stillasittande och ofrivillig ensamhet är de två största hoten mot folkhälsan. Forskning visar nämligen att ensamhet och isolering ökar risken för bland annat hjärt- och kärlsjukdomar, depression och demens. Vidare är det förenat med långsammare tillfrisknande efter sjukdom och längre vårdtider. Nu har den här regeringens arbete lett fram till att Sverige har en nationell strategi mot ensamhet med konkreta mål, och det avsätts pengar årligen. Även civilsamhället förväntas vara en aktiv part.

Herr ålderspresident! Vi har nu det lägsta skatetrycket på troligtvis 50 år. Vardagen blir helt enkelt lite lättare för en arbetande barnfamilj när man har drygt 5 000 kronor mer kvar i plånboken varje månad.

Sedan har vi drivmedlen – bensin och diesel. Jag kommer aldrig att glömma hur det lät för snart tre år sedan: Oj, vilka löftesbrott den här regeringen gör sig skyldig till! Det kommer aldrig att gå! Sedan kom tystnaden. Den blev alltmer kompakt. Vi har nämligen visat att det de facto går. 500 kronor billigare varje gång man tankar full tank – tro mig, det gör stor skillnad.

Vi gör nu den största satsningen under modern tid på väg och järnväg. Byggregler för hus och hem förenklas. Vi har inte bara fler poliser på gatorna – vi har också fler kriminella bakom lås och bom.

Vi har gått från ord till handling, från löfte till leverans. Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut. (Applåder)

Anf. 34 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag begärde replik på en representant för ett av Sveriges regeringspartier med anledning av frågan om att många kommuner förlorar mycket stora belopp med regeringens förslag, som har gått ut på remiss. Jag vill bara påpeka att de siffror som

jag tidigare nämnde inte är någonting som någon av oss här i riksdagen har kommit med utan de kommer från regeringens egna tabeller. Det är en lång lista. Ydre förlorar 6 miljoner, Ljusnarsberg 7,7, Skinnskatteberg 7,5 och så vidare. Fler och fler kommuner upptäcker nu att de är drabbade. Man är mycket orolig för att klyftorna kommer att förstärkas på grund av detta. Som även Hans Eklind har påpekat finns det klyftor när det gäller välfärd, inte minst skola, och service.

Jag har ett par frågor. För det första: Är det här någonting som regeringen bara har skickat ut, eller är det någonting som man faktiskt står bakom? För det andra, apropå Sverigedemokraternas märkliga reaktion på detta: Har ni Sverigedemokraternas faktiska stöd för det här förslaget, som ni har skickat ut på remiss, eller är det bara ett fritt initiativ från regeringen? Är det någonting som man funderar på att ändra eller dra tillbaka? Detta är alltså inte den parlamentariska utredningens förslag. De här listorna och den här remissen är regeringens eget förslag.

Anf. 35 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr ålderspresident! Huruvida vi har Sverigedemokraterna med oss får väl ledamoten fråga Sverigedemokraterna om. Han har ju redan haft ett replikskifte med Oscar Sjöstedt, och jag tyckte att det var ganska tydligt vad Oscar Sjöstedt gav besked om.

Det är alltså en remittering som nu har skett. Om jag har förstått det rätt har den här regeringen gjort en lite annan avvägning för att man vill stötta en del av glesbygdskommunerna lite extra. Vissa kommuner kommer att få en justering.

Vi får se var vi landar, rent krasst. Jag har inte sett någon proposition än. Den kommer säkerligen att komma. Jag tror att tanken är att den åtminstone ska hinna komma före valet. Det är en jättestor sak som vi pratar om, och det här är en enskild del i det hela.

Vissa kommuner, inte minst i Norrlands inland, kommer att få det bättre. Som jag har förstått det gäller det dem som har en folkmängd på under 10 000 invånare, har ett geografiskt avstånd på över 700 meter mellan dem som bor där och så vidare. Det handlar väl om att man från regeringens sida menar att det är svårt att påverka kostnadssidan i denna typ av kommuner. Därför har man gjort en justering.

Vad gäller huruvida det här kommer att gå igenom eller inte är jag svaret skyldig. Det är säkert Martin Ådahl också, och det enkla skälet är att förslaget bara har remitterats. Hur den slutliga propositionen kommer att se ut vet vi inte. När propositionen kommer är det rimligt att vi tar debatten rakt av och avkräver varandra ansvar för både det ena och det andra. Men än så länge har vi alltså ingen proposition. Så många år har jag nu suttit tillsammans med den här regeringen att jag vet att man jobbar med propositionerna ända fram till dess att de läggs fram. Exakt hur den här propositionen kommer att se ut när den väl ser dagens ljus vet alltså varken Martin Ådahl eller jag.

Anf. 36 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag tackar Hans Eklind för svaret. Det verkar som att Hans Eklind faktiskt har läst den här remissen och har bättre koll på den innehållsmässigt.

Jag tror att det är många kommuner där ute som lyssnar på det här nu. Det är glädjande att man kan ana en liten strimma av hopp om att regeringen kommer att backa från förslaget, som innebär miljonförluster för de här kommunerna och drabbar skola, omsorg och service. Svaret inger visst hopp om att det inte ska bli så här i slutändan.

Vad är då problemet med regeringens hantering? Jo, vi har ett läge där klyftorna växer mellan stad och land. Det rimliga är då att skatteutjämningen förstärker glesbefolkade och små kommuner. Det handlar om fördelningen mellan städerna, som har helt andra förutsättningar, och de glesa landsbygdskommunerna. Men regeringen väljer i stället att omfördela genom att ta från den ena glesa kommunen och ge till den andra. Det är det som vi har invänt emot.

Självklart ska de inlandskommuner i norra Sverige, till exempel Jämtland, som Hans Eklind talar om få förstärkta resurser. Men det är helt orimligt att man tar dessa resurser från deras grannkommuner och från andra glesa kommuner. Det är ju inte en skatteutjämning värd namnet.

Men nu får jag ett visst hopp om att vår vädjan höras och att man inte tar från de här utsatta glesbygdskommunerna. Jag hoppas att vi i stället får en skatteutjämning värd namnet – för landsbygds och dess välfärds skull.

Anf. 37 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr ålderspresident! Ledamoten kan vila tryggt i att regeringens linje om att hela Sverige ska leva alltså gäller. Där är just utjämningsystemet oavvisligen en viktig komponent, även om kommunerna har sin egen beskattningsrätt och så vidare.

Förutsättningarna för att bedriva kommunal verksamhet ser fantastiskt olika ut i landet. Av det skälet har den här regeringen satsat väldigt mycket på det som jag kallar hjärtlandet, landsbygden, för att det ska vara möjligt att både bo och verka där. Företag ska kunna vara med. Man ska ha en landsbygdsnära vård och så vidare.

I linje med de satsningar som den här regeringen gör när det gäller att hjälpa de kommuner som har det lite svårare tror jag att vi kommer att få se en slutprodukt som Martin Ådahl kan vila tryggt i. Den kommer att bli bra för alla kommuner – i den mån det går, för jag tror inte att jag någonsin har mött en kommunpolitiker som inte tycker att just den egna kommunen är förfördelad. Men det ligger väl på något sätt i sakens natur.

Anf. 38 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr ålderspresident! Först vill jag säga någonting kort om läget i Ukraina, vars civilbefolkning terrorbombas varje dag. Sju personer dödades i Kiev bara

häromdagen. Civilbefolkningen terrorbombas av krigsförbrytaren Vladimir Putin, som nu Donald Trump tyvärr tycks vilja servera vad han ber om, över huvudet på Ukraina och Europa. Detta måste vi i Europa stå emot med all kraft. Vi vill inte ha någon kapitulation, och ingen fred på Putins villkor.

Det enda sättet att göra detta är att vi i Europa träder fram där USA träder tillbaka. Ukraina behöver nu, med början i mars nästa år, någonstans mellan 800 och 1 000 miljarder kronor. Här måste vi leda de nordiska och europeiska länderna och skicka mycket mer pengar. Vi har föreslagit minst 1 procent per år under de år då kriget rasar. Det behövs ännu mer avancerade vapen.

Jag manar den svenska regeringen att agera medan tid är. Ukrainas hjältar förtjänar det.

Låt mig prata om en annan hjälte. Han heter Peter och bor i Munkfors. Jag träffade honom ganska nyligen, och han sa: "Alla klagar på afghanerna, men jag ska säga dig att de är de första som kommer på morgonen och de sista som går på kvällen. Innan jag hade anställt någon från Afghanistan visste inte jag heller vad jag skulle tro. Men nu vet jag, Martin."

Peter har givit jobb till fem hårt arbetande före detta flyktingar. Hans lilla företag har växt. Det är sådana hjältar vi behöver nu, när det blåser så kalla vindar över Sverige och vi går mot en ny vargavinter av arbetslöshet, konkurser och fortsatt svag tillväxt. Vi behöver dessa hjältar för att få saker att växa – att växa med hjärta. Dessa hjältar låter människor växa i stället för att krympa. De skapar i stället för att skylla ifrån sig. De gör oss alla lite större, inte mindre.

Vi behöver fler som Peter i Munkfors, för just nu behöver Sverige jobb, jobb, jobb – många fler jobb.

Sverige har en halv miljon arbetslösa i dag. Det har många noterat i debatten. Men jag noterade också att både den nuvarande och den förra finansministern har hållit presskonferens före debatten. De handlade väldigt mycket om plånboken. Det är bra. Centerpartiet vill också värna hushållens plånbok i dessa tuffa tider. Vi vill ha sänkt matmoms och sänkt skatt, i synnerhet för dem med låga och medelstora inkomster.

Men ingenting kommer att påverka plånboken så mycket som den massarbetslöshet vi har. Bara det faktum att vi har så mycket högre arbetslöshet än EU-snittet kostar Sverige 45 miljarder om året. Det är alltså 10 000 för ett vanligt hushåll. Utöver allt lidande och de sociala problem som arbetslösheten skapar slösar vi också bort våra resurser. Det är inte acceptabelt.

De långtidsarbetslösa är nu över 200 000 personer. Det är det högsta antalet någonsin. Som Konjunkturinstitutets chef konstaterade blir det med en så lång arbetslöshet allt svårare att komma tillbaka. Var fjärde eller var femte ungdom är arbetslös och har aldrig fått ett första stadigt jobb.

Arbetslösheten bland nytexaminerade akademiker med tre, fyra, fem eller sex års studier bakom sig är nu den högsta på 20 år, 11 procent. Klyftan mellan norra Sverige, som har brist på folk, och södra Sverige, där det finns jobb, växer.

Samhället dras isär. Våra utsatta områden blir alltmer utsatta. Som många har nämnt här i debatten är det många barn som inte får se sina föräldrar gå till jobbet. Ungdomar får ingen chans. Självklart försvårar det också bekämpningen av gängkriminaliteten.

När nu så mycket beror på jobbkrisen tänker jag att Tidöregeringen, precis som forna tiders borgerliga regeringar, borde lägga all sin kraft, all sin energi och alla sina tankar på företagspolitik, tillväxtpolitik, strukturreformer och jobbskapande. Men det sades knappt ett ord om detta på finansministerns presskonferens. Jag trodde att det kanske skulle komma någon nyhet. Det kommer knappt ens en proposition från Arbetsmarknadsdepartementet. Och etableringsjobben, som man skulle göra till något stort, blev bara 84 stycken!

I stället får vi höra att de arbetslösa är lata. Jag gissar att de har blivit väldigt mycket latare under Tidöregeringen eftersom arbetslösheten har stigit så mycket.

Vi noterar också att regeringen ständigt försöker kicka igång ekonomin med lånade pengar. I budgeten för 2023 är det 30 miljarder. I budgeten för 2024 är det 40 miljarder, och för 2025 är det 60 miljarder. I budgeten för 2026 – alla lånebudgetars moder – är det 80 miljarder. Det är tur för Elisabeth Svantesson att Sverige fortfarande har låg statsskuld. Det blir ju 100 miljarder och däröver nästa år.

Det största problemet är dock inte att man lånar och lånar utan att det inte hjälper. Varje år är det samma rutin: Tidöregeringen lovar att nästa år ska det vända, bara man spenderar ännu mer pengar. Och så händer ingenting. Sedan är man tillbaka där igen och lovar att det ska vända nästa år, bara man spenderar ännu mer av skattebetalarnas pengar. Och så händer ingenting.

Regeringen har försökt skylla arbetslösheten på omvärlden. Men i omvärlden – i EU och i OECD – har arbetslösheten legat stabilt lägre. Den har till och med sjunkit. Sverige sticker ut.

Regeringen har försökt skylla arbetslösheten på invandrarna. I synnerhet gör naturligtvis SD det, och det är SD som bestämmer. Men medan invandringen har fallit har arbetslösheten ökat. Nu är det inrikes födda akademiker som drabbas.

I andra länder med stor invandring är det låg arbetslöshet. Tyskland och Holland har hälften så hög arbetslöshet. Frankrike, av alla länder, har betydligt lägre arbetslöshet än Sverige.

Hela tanken från SD och regeringen med att lägga miljarder på återvändningsbidrag, som varken experter eller kommuner vill ha eller tror på, är att folk ska dra i stället för att bidra. Det är inte bara en rutten människosyn som passar väldigt illa med våra svenska värderingar, utan det är också en riktigt dålig tillväxt- och företagspolitik.

Nu är det dags att sluta att skylla ifrån sig. Det är dags att göra någonting. Sluta också att tro att pappa och mamma staten ska lösa allt själv med nya arbetsmarknadsprogram och lånebudgetar!

Nu tittar jag på både den förra och den nuvarande finansministern. Det här har ju inte funkat. Nu måste vi göra det som har lyckats förr: Vi måste bygga underifrån och belöna flit hos vanliga människor. Vi måste belöna de små och växande företagen, som står för nio av tio nya jobb i Sverige.

Vad har vi då fått för jobbskapande med Tidöregeringen? Det är tiotals miljarder i höjda skatter som finansministern nu vill ta tillbaka i sista minuten, tillfälligt, precis till valet.

Men vad har jobbskaparna fått med Socialdemokraterna? Jag noterar att man nu följer Centerpartiet med att ta bort kostnadsbördan för sjuklöner för små företag, och så har vi arbetsmarknadsutbildningar. Men det räcker faktiskt inte heller riktigt, tycker jag.

Det är därför Centerpartiets roll att peka ut en annan lösning i jobbdebatten. Vi må vara ett klokt socialliberalt mittenparti som står upp för skola, utbildning och bra vägar och järnvägar – kanske lite mer än vad många andra gör. Men i jobbfrågan är vi de som går längst. Hundratusentals jobb och uthållig tillväxt kan bara skapas av tiotusentals småföretag som vågar växa och anställa. Då måste skatten på att anställa ned och bördor och krångel ned, så att företag och tillväxt kommer upp.

Varenda dag kommer Centerpartiet att stå upp för denna enkla princip. Ska jobben bli fler måste skatten på jobb ned. Ska jobben bli fler måste vi satsa mycket mer på småföretagen. Ska jobben bli fler måste vi satsa mycket mer på utbildning och skola. Det ska inte vara några halvmesyryr när vi har en halv miljon arbetslösa.

Sverige har fortfarande väldigt höga anställnings-skatter och arbetsgivaravgifter som lägger sig som en massiv broms mellan dem som ska in i jobb och företag som ska betala för fler anställda.

Då måste vi kraftfullt sänka arbetsgivaravgiften. Börja med de tio första anställda i växande småföretag! Börja med långtidsarbetslösa och unga! Det är faktiskt vansinnigt, herr ålderspresident, att småföretag betalar 31,42 procent för att anställa långtidsarbetslösa och unga när vi har en halv miljon arbetslösa.

Självklart måste vi minska krånglet. Det är tiotusentals regler som enligt Tillväxtverket kostar 6 procent av Sveriges bnp. Självklart ska vi se till att sänka skatten på vanligt folks löner – för ensamstående mammor och för dem som nu kämpar för att gå ifrån socialbidrag – så att det alltid och utan undantag lönar sig att gå från bidrag till jobb.

Självklart ska vi förbättra svenska för invandrare. Självklart ska vi satsa på integrationen. Det finns ingen anledning att inte göra det och att dra ned på detta, som den här regeringen har gjort. Självklart ska vi ha mycket fler och bättre lärare i hela landet, minska utslagningen och ha en bättre vidareutbildning. Självklart ska vi ha ett modernt lärlingssystem. Men i botten börjar allt med växande småföretag – ett litet företag, ett kafé eller ett litet tillverkande företag med åtta anställda som har råd att anställa den nionde. Det är där det börjar med de här hjältarna.

Sedan skulle man kunna säga ganska mycket om vad som händer med klimatpolitiken och vad det innebär för svensk tillväxt, för svensk grön industrialisering och för framväxten av bilar som är billigare för folk. Detta görs mer och mer omöjligt. Färre och färre, jämfört med hur det är i andra länder, kan byta till det billiga och det gröna. Vi måste hjälpa människor på ett helt annat sätt. Till exempel har vi i vårt budgetförslag ett förslag om att man ska få leasa en ny eller begagnad hybrid-, gas- eller elbil för 1 500 i månaden. Vi behöver få biobränsle som är billigt och inte dyrt genom att vi också gör oss fria från skurkstaterna.

Men återigen drabbas vi av hopplösheten – när vi i Sverige visst kan, bara vi vill.

Jag har tidigare pratat om de växande klyftorna i Sverige och om den stora skillnaden mellan landsbygden och städerna. Jag skulle kunna tala mer också om kvinnors hälsa och förlossningsvården, som nu drabbas i hela landet.

Herr ålderspresident! Tidöstillståndet av hopplöshet, där man i politiken står med armarna i kors och skyller ifrån sig, är snart över. Snart ska vi vända det här. Utsläppen ska ned och jobben bli fler. Vi ska lätta på bördorna och lyfta hindren, så att människors frihet ökar. Det är inte hopplöst. Visst kan vi i Sverige, om vi vill.

Jag yrkar bifall till alla Centerpartiets reservationer.

Anf. 39 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr ålderspresident! Tack så mycket, ledamoten Ådahl, för ditt anförande!

Centerpartiet säger att sakpolitiken avgör vem man ska samarbeta med. Det tycker jag är en hederlig utgångspunkt. Jag tycker också att det blir väldigt tydligt i ledamotens anförande vilka frågor som Centerpartiet och ledamoten vill prioritera – sänkt skatt på arbete, sänkt skatt för företagen, tillväxtpolitik, satsningar på utbildning med mera.

Men om man tittar på Centerpartiets budgetmotion och den granskning som Sveriges Television har gjort av hur partierna faktiskt röstar här i kammaren ser man någonting som känns ganska självklart: att Centerpartiet röstar allra mest likt Liberalerna, Moderaterna och Kristdemokraterna. Man röstar dessutom mer likt Sverigedemokraterna än Socialdemokraterna.

Om man tittar på Centerpartiets budgetmotion ser man att det kanske ändå finns en liten röd tråd mellan S, V och MP. Men Centern är en ganska udda fågel i det sällskapet.

Min fråga till Martin Ådahl är: Om det nu är sakpolitiken som ska avgöra, är det då inte ärligt och bättre att till väljarna faktiskt säga att man hör hemma i det borgerliga laget, så att man kan få genomslag för sin politik?

Anf. 40 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Jag vet inte riktigt hur jag ska svara Cecilia Rönn när det gäller vilket lag man hör hemma i, på vilket sätt och vad som kommer att hända

härnäst. Jag vet inte riktigt om Liberalerna själva vet det just nu, av det enkla skälet att det inte är ett borgerligt lag. Man råkar nu befinna sig i ett konservativt och nationalistiskt lag som leds av Sverigedemokraterna.

Jag ska ta upp Sveriges Televisions undersökning. Det som inte framgick av den är att Socialdemokraterna oftare röstar med Sverigedemokraterna än med Vänsterpartiet med deras sätt att räkna. Men det är för att det är ett helt vansinnigt sätt att räkna på.

Det vi diskuterar i dag, hela budgeten med 80 miljarder i reformförslag och alltihop, är ett enda förslag. Sedan har man en massa olika mindre voterings. Låt oss bara passa på att upplysa dem som råkar titta på den här debatten om att det var ett märkligt sätt att räkna på. Det ger också de här märkliga resultaten, som inte stämmer med verkligheten.

Men det fanns en väldigt intressant fråga från Cecilia Rönn. Vad är vår politik mest lik? Då ska jag säga: Det är tveklöst det som vi hade gemensamt, ledamoten Cecilia Rönn, det vill säga januariavtalet. Det handlade om stora skattesänkningar för småföretagen för att, som har nämnts tidigare, klara av pandemin och ändå få Sverige att växa. Och arbetslösheten gick ned. Så var det i stället för de höjningar som Cecilia Rönn har fått vara med på, till exempel höjningen av arbetsgivaravgiften, under sin tid med Tidöregeringen. Jag förstår att det inte var meningen. Men vår politik är mest lik den konstellation som vi sist var gemensamt inom och som ni hoppade av.

Jag hoppas att den konstellationen kanske en gång i framtiden återigen kan göra bra saker för Sverige eller att en annan konstellation med kloka mittenpartier kan vända på det oerhört allvarliga läget när det gäller arbetslöshet, tillväxt, klyftor och rusande klimatutsläpp.

Anf. 41 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr ålderspresident! Tack för svaret, ledamoten Ådahl!

Jag tänker att ledamoten precis som alla andra vet att Sveriges nuvarande regering består av tre borgerliga partier – Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna – och att vi har ett konstruktivt, bra och viktigt samarbete med Sverigedemokraterna. Det innebär att vi bildar majoritet och får igenom viktig politik för att lösa Sveriges problem, och där har tillväxten och arbetslösheten högsta fokus för oss.

Jag hade absolut tyckt att det var jättebra om även Centerpartiet kunde ansluta sig till oss och samarbeta konstruktivt för att få igenom bra politik. Jag tycker att Centerpartiet i många hänseenden har en vettig politik för småföretagen, för att få igång tillväxten och för löntagare. Ni säger ju att ni står på företagets sida, Martin Ådahl, och ni talar om vikten av jobb och företagande och om landsbygdens villkor. Men om ni samtidigt låser in er på den sida som domineras av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, hur ska ni få igenom en politik som på allvar stärker företagen?

Jag tänker att Martin Ådahl och Centerpartiet ändå måste ha analyserat alla budgetmotioner och sett att det

finns väldigt stora skillnader. Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill höja skatterna på inkomster för företag. De vill inte reformera 3:12-reglerna, och de försvarar för många av de företag som C säger sig värna. Min fråga är därför återigen: Om ni menar allvar med att stå på företagets sida, Martin Ådahl, borde ni inte välja samarbete med de politiska partier som likt Centerpartiet faktiskt står upp för företagande, jobb och tillväxt? Eller ska ni riskera att vara helt irrelevanta under ännu en mandatperiod?

Anf. 42 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Frågan är vem som är mest irrelevant. Men jag ska svara så sakligt som möjligt på den väldigt viktiga frågan från ledamoten Cecilia Rönn.

Om vi utgår från sakpolitiken: Det absolut sista jag skulle välja är den politik som trots väldigt stora lånebudgetar – de största någonsin – har gett en mycket kraftigt stigande arbetslöshet, upp till 9 procent, och som har gjort att Sverige avviker från hela resten av världen genom en enormt svag tillväxtutveckling, rekord i konkurser och ett fallande nyföretagande.

Jag skulle inte välja den politik som, även med den nya budgeten, gör att utsläppen rusar med 4 miljarder ton och innebär att Sverige förlorar sitt gröna varumärke i världen. Jag skulle inte heller välja den politik där man har höjt skatterna för småföretagen med över 10 miljarder för att sedan sänka dem tillfälligt, ett litet tag, kring valet.

Sakpolitiskt skulle jag alltså inte välja Tidöregeringen. Vem skulle vilja ha den sakpolitiken? Väljarna vill inte det, och vi vill inte det. 97 procent av företagen säger att krånglet och regelbördan har ökat med nuvarande regering.

Jag skulle i stället välja det vi hade förut: ett klokt mittensamarbete med alla som vill medverka, så långt det bara går, och där man tar tag i problemen och får igång tillväxten så att jobben blir fler samtidigt som utsläppen kommer ned. Det är vad jag skulle välja, och det samarbetet kommer att stå öppet också för Liberalerna även om de är med i en annan konstellation, som styrs av ett parti med andra mål än dem vi egentligen har gemensamt.

Anf. 43 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Jag tycker att man ska använda mycket positiv förstärkning. Det är min övertygelse, så: Till skillnad från Oscar Sjöstedt och andra, som blir bekymrade, blir jag glad när Martin Ådahl från Centerpartiet kommer upp i talarstolen. Ett sådant engagemang för att bekämpa arbetslösheten!

Jag har också stor respekt för Martins engagemang i Ukraina och för människors lika värde. Precis som ledamoten Ådahl säger spelade det ingen roll om mina kollegor hette Fatima eller Kenny när jag jobbade som behandlingsassistent. Det spelade ingen roll för min pappa, som har haft just ett sådant småföretag som Martin talar om, om hans anställda hette Sonja eller Rashim. Det är tillsammans som vi kan vända den

utveckling vi har nu, och det är tillsammans som vi kan vända arbetslösheten.

Martin Ådahl vet att jag tycker väldigt mycket om honom, vilket förstås är en helt annan fråga än de budgetförslag vi har att debattera här i dag. Men det som är lite sämre i budgeten är kanske försämringarna av a-kassan och sjukförsäkringen. Finns det något slags insikt som har landat så att vi kan satsa på de delar vi har gemensamt när det gäller företagande och tillväxt? Vi har samarbetat mycket om infrastrukturinvesteringar men också om det som lyftes här och som jag tycker är oerhört viktigt, nämligen landsbygden och hur vi ska säkra att människor över hela Sverige får de medel som krävs.

Jag uppfattade inte att delen om sänkta ersättningar lyftes särskilt mycket, och min förhoppning är att de kanske står längst ned på listan.

Anf. 44 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Naturligtvis ska man ibland betona det man har gemensamt, i synnerhet om det gäller grundläggande principer om humanism och att se människor som tillgångar i stället för belastningar – att se möjligheterna med att människor kan komma i arbete och bidra till vårt land i stället för att bara se dessa människor som något negativt som ska bort.

Allt det där är någonting som naturligtvis många av oss instämmer i – egentligen även en del partier i den nuvarande regeringen, tror jag faktiskt, trots att de har hamnat under ett annat partis agenda och diktamen – och vi måste kunna samlas runt detta på ett helt annat sätt.

Om vi sedan ska kunna vända utvecklingen – om vi ska få tillbaka jobben, om företagen ska kunna växa och om Sverige återigen ska kunna bli det föredöme i världen som vi varit när det gäller grön tillväxt – är det dock inte, vilket jag är ledsen att meddela ledamoten från Vänsterpartiet, bidragsvägen som gäller. Då måste vi i stället, precis som vi gjorde i och med januarisamarbetet, se till att småföretagen får möjlighet att växa. De måste få sänkta skatter för att anställa så att fler kan komma in på arbetsmarknaden.

Då ska vi inte heller förlänga a-kasseperioderna. A-kassan ska vara stark i början, men perioderna ska inte vara långa. Människor ska nämligen framför allt ha möjlighet att få nya jobb. Där ligger Centerpartiets fokus, och där har det alltid legat, det vill säga på att få igång motorn i svensk ekonomi genom små och växande företag. Där kommer vi inte att vika en tum.

Anf. 45 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr ålderspresident! Man kan ändå hoppas att det löser sig, tänker jag. Men vi får ta det senare; vi ska kanske inte förhandla här i kammaren.

Jag har stor respekt för att Centerpartiet, och särskilt ledamoten Ådahl, tittar på forskning och vetenskap. Ekonomer från höger till vänster har sagt att det tidigare har funnits ett slags incitamentsstruktur för jobb i försäkringssystemen men att det i dag, precis som ledamoten Ådahl lyfte, är helt andra åtgärder än

sänkta ersättningar som skulle kunna leda till fler jobb. Det där kanske man alltså kan diskutera.

Vänsterpartiet har tidigare föreslagit att sjuklönekostnaden ska tas bort för mindre företag. Då var vi ensamma om det, men nu är vi fler. Jag ska ta tillbaka det i nästa budgetmotion – eller det kommer ju att vara en gemensam proposition, kom jag på, så det kommer att vara med i den.

Jag tror att det är viktigt är att fundera över de stora frågorna. Att få igång mindre företag så att de kan anställa fler kan absolut ses som åtgärder som riktas till långtidsarbetslösa, men jag tänker att detta också handlar om de stora diskussioner vi har haft – till exempel om att man kanske inte ska låna till löpande räkningar utan i så fall till investeringar i järnväg, infrastruktur och annat som ger ytterligare jobb i mindre företag.

Min fråga kvarstår. Vilka frågor skulle ledamoten Ådahl kunna tänka sig att prioritera högst i sin budget? Ingen av diskussionerna här tidigare handlade nämligen särskilt mycket om a-kassan, utan de handlade mer om landsbygden och tillväxten – och där håller jag helt med.

Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr ålderspresident! Faktum kvarstår: Vänsterpartiet verkar mycket mer upptaget av Centerpartiet än Centerpartiet är av Vänsterpartiets förslag – tyvärr. Jag märker också en vilja hos ledamoten från Vänsterpartiet att hon i brist på annat vill förhandla med oss här i talarstolen. Men vi har förhandlat förr och träffat avtal som lett till stora och viktiga förändringar för Sverige. Vi vet hur vi gör det, och vi gör det inte med Vänsterpartiet.

Nog om det som togs upp i talarstolen. Vi tänker inte ge efter en tum när det gäller vår företagspolitik, vår arbetslinje, vår tro på människors eget initiativ, vår tro på rättvisa i landet och vår tro på att sänka utsläppen.

Jag vill också säga något kort om de sjuklönekostnader som ledamoten från Vänsterpartiet nämnde. Ni var inte först med detta förslag. Vi fick ned dem för småföretagen så att de kunde anställa personer med sjukfrånvarohistoria utan att känna oro. På så vis kunde fler komma in i jobb. Vi fick igenom det under alliansregeringen med Fredrik Reinfeldt och Anders Borg. Vi drev igenom det, men Tidöregeringen tog bort det, vilket bidragit till stigande kostnader för företagen och ökande arbetslöshet.

Vi tänker inte ge efter en tum när det gäller detta heller. Vi kommer att komma tillbaka med ett förslag om det, och vi tror att många – inte bara Vänsterpartiet och Socialdemokraterna – kommer att ansluta sig till att det var fel att ta bort det.

Det var väldigt positiva kommentarer, herr talman, från ledamöter som i många frågor står väldigt långt från oss både ekonomiskt och på andra vis.

Anf. 47 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Vi i Liberalerna har satt skolan först i varenda budget som vi har förhandlat fram detta i den

här regeringen. Det har gett mer pengar till lärare, läromedel och trygghet. Men trots det befinner sig Sverige i en läskris. Var fjärde 15-åring kan inte läsa ordentligt. Det är en tragedi för varje enskilt barn som drömmer om något större, och det är ett hot mot Sverige som kunskaps- och industrination. Vår styrka bygger ju på en välutbildad befolkning. Samtidigt ökar otryggheten. Lärare möter en vardag med stök, bråk och våld. Enligt Brottsförebyggande rådet är skolan den vanligaste brottsplatsen för unga människor.

Att vi hamnat här beror inte på en enskild regering eller reform. Det är en häxblandning av olika saker. 1990-talets kommunalisering gjorde skolan till ett postnummerlotteri, där resurserna kan skilja tiotusentals kronor per elev och år. Avregleringar har ökat undervisningstiden men har nästan uttraderat planeringstiden och försvagat lärarnas auktoritet. Pedagogiska idéer har skapat förväntningar på elever att ta större ansvar för sitt eget lärande än vad som är rimligt. Regeringar och kommuner av olika färg har inte tagit ansvar utan har lämnat lärare och elever åt sitt öde.

Herr talman! Nu gör Liberalerna upp med detta. Med Sveriges skolparti i regeringen har lärare och elever en stark röst som sätter kunskap, studiero och trygghet högst på dagordningen. Vi genomför ett systemskifte i skolan för barnens bästa. Vi reglerar undervisningstiden, så att lärare får tid att vara just lärare. Det är en historisk reform för arbetsmiljön i skolan och för att barn ska få den start i livet de förtjänar.

Vi har sett till att det blir fler skolböcker och färre skärmar. Vi gör grundskolan helt mobilmfri, och vi sätter stopp för skärmpandemin i klassrummet. Vi inför även nya läroplaner med fokus på ämneskunskaper, grundläggande färdigheter och läsmetoder som vilar på vetenskap. Och vi lägger fram den största skolbudgeten i modern tid. Allt detta är möjligt för att Liberalerna tar ansvar i regeringen.

Men vårt arbete har bara börjat. Vi är inte nöjda förrän varenda elev klarar skolan, läraryrket återigen är ett av de mest attraktiva yrkena och varje klassrum präglas av ordning, studiero och respekt. Vi vill att barn ska gå in i klassrummet och känna att de får vidga sina vyer, blir utmanade, lär sig mer och når så långt de kan. Det ska vara en skola som alla lämnar med godkända kunskapskrav men också med en tro på sin egen förmåga.

Herr talman! En välutbildad befolkning är också nyckeln till Sveriges framtida tillväxt. Det pekar Produktivitetskommissionen tydligt på. Nu ser prognoserna ljusare ut. Tillväxten är på väg uppåt. Det visar att regeringen hanterat de svåra åren på ett klokt sätt – först med en inflationsbekämpande politik och nu med en expansiv budget för att ta oss ur lågkonjunkturen.

Vi måste dock orka göra två saker samtidigt. Vi måste ta ansvar här och nu och bygga långsiktigt. Då är utbildning avgörande. Därför satsar Liberalerna i regeringen också på vuxenutbildning i denna budget, och vi har även gjort det i tidigare budgetar. Det handlar om två liberala grundidéer: att alltid tro på att varje människas potential att bli anställbar och kunna ställa

om även mitt i livet och att ge företagen den kompetens de behöver för att kunna växa.

I förra budgeten gjorde vi också en stor satsning på forskning och innovation så att universitet, forskningsinstitut och företag ska kunna ligga i framkant och göra Sverige till en ledande kunskaps- och tekniknation.

Herr talman! Vi gör mer för företagen i den här budgeten. Vi liberaler vet att det är företagen som är ryggraden i vårt samhälle. De skapar jobben, inkomsterna och skatteintäkterna, som finansierar vår gemensamma välfärd. Därför måste politiken ge de bästa möjliga förutsättningarna för företag att starta, växa och våga investera.

Den här regeringen visar att vi tar det ansvaret. Vi återupprättar en stabil och pålitlig infrastruktur med historiska satsningar, särskilt på det eftersatta underhållet av vägar och järnvägar. Det är ett arbete som kommer att vara långsiktigt, eftersom det har varit eftersatt i väldigt många år.

Vi har börjat reparera det sönderkörda elsystemet. Det gör vi genom bättre tillståndprocesser och tydlighet om att stabil fossilfri el är grunden för vårt välstånd. Vi har beslutat om finansiering för att det ska kunna byggas ny kärnkraft i Sverige, förhoppningsvis i Ringhals i min hemstad Varberg. Vi ger dessutom grönt ljus till havsbaserad vindkraft och satsar miljarder via Klimatklivet och Industriklivet för att stödja företagens gröna omställning. Och vi fortsätter att elektrifiera transportsektorn.

För mig är budskapet tydligt: Tillväxt och minskade utsläpp ska gå hand i hand. Vi minskar regelkrånglet för företagen. I en tidigare budget har vi sänkt kostnaderna för att anställa genom ett utvidgat växestöd, och i den här budgeten sänker vi arbetsgivaravgiften för unga. Vi förbättrar 3:12-reglerna, vilket innebär lägre skatter för många företag och mindre byråkrati för dem som använder 3:12-reglerna.

Vi har en tydlig liberal kompass framåt. Nästa mandatperiod vill vi fortsätta förbättra villkoren genom till exempel sänkt bolagsskatt, gärna permanenta sänkningar av arbetsgivaravgiften för unga och fortsatt utvidgat växestöd. Och vi vill givetvis att Sverige inför euron.

Herr talman! För att Sverige ska växa ur lågkonjunkturen måste människor också känna framtidstro. De måste kunna tro på att morgondagen kan bli ljusare än gårdagen. Därför fortsätter vi att sänka skatt på arbete och pension i den här budgeten, och vi har även gjort det i tidigare budgetar. Vi sänker äntligen också elskatten, och vi underlättar för hushållen genom en tillfällig sänkning av matmomsen.

Från 2026 införs den sista delen i ett skattefritt grundavdrag i ISK för upp till 300 000 kronor, något som Liberalerna har varit pådrivande för att få igenom. Varje människa ska kunna bygga upp ett eget sparande, ett så kallat fuck off-kapital, för att kunna lämna en önskad situation, våga säga ifrån på ett dåligt jobb, lämna en destruktiv relation eller ta en risk och starta något nytt. Vad man än vill göra är sparande frihet i praktiken.

Vi stärker också dem som har det tuffast. Vi höjer bostadsbidraget med upp till 1 000 kronor i månaden från en nivå som inte har räknats upp sedan 1997. Vi täpper till skatteskillnaden för dem med sjuk- och aktivitetsersättning. Den så kallade funkisskatten slopas. Lägre skatt på arbete är bra, men den som saknar arbetsförmåga ska inte straffas med högre skatt. Om man tittar i regeringens budget ser man tydligt att det under den här mandatperioden är människor med lägst inkomst som får de högsta procentuella förändringarna – för vi kan göra både och.

I förra budgeten drev Liberalerna igenom en större höjning av assistansersättningen. Vi var överens om att ersättningen skulle indexeras. Vi driver på för att detta ska genomföras så fort som möjligt så att ersättningen inte urholkas år efter år. Vi kommer att fortsätta slåss för att människor med funktionsnedsättning ska kunna leva fria, självständiga liv. LSS, som Liberalerna drev igenom, är en av Sveriges största frihetsreformer, och den ska värnas.

Några partier har tidigare här i talarstolen fått det att framstå som att man inte tänker på svaga och utsatta människor om man sänker skatten på inkomst och företag. Men det är ju skatteintäkterna som är det viktiga, inte nivåerna. Är nivåerna för höga sjunker skatteintäkterna – den så kallade Lafferkurvan. Då blir det mindre välfärd och sämre förutsättningar för att ha ett skyddsnät för dem som faller. Därför behövs det partier som förstår båda dessa delar.

Socialdemokraternas Mikael Damberg sa i ett replikskifte att L inte påverkar i regeringen. Det är ändå lite roligt. Men det är också logiskt att S vill få det att framstå som att Liberalerna inte påverkar, för det är Liberalerna med våra 16 mandat i riksdagen som står i vägen för att Socialdemokraterna ska ta regeringsmakten. Jag förstår att detta är jobbigt för Socialdemokraternas 107 ledamöter. I klassrummet stämmer det inte, men i den här kammaren slår 16 ledamöter 107 varenda dag den här mandatperioden. Det är vi stolta över.

Herr talman! Liberalerna står för en balans som inget annat parti. Vi står på företagets sida. Vi vet att deras framgång finansierar vår välfärd. Vi står för ett rimligt skattetryck, för vi vet att det måste löna sig att utbilda sig och arbeta. Det viktiga är skatteintäkterna, inte skattenivåerna.

Vi står för en klimatomställning grundad på fossilfri el, innovation och tekniska lösningar. Vi vet att människor vill ta ansvar, och vi kan förena ökat välstånd med minskade utsläpp.

Vi tror på individens kraft att forma sitt eget liv, oavsett ekonomisk bakgrund. Därför är det rätt att skola och högre utbildning är avgiftsfria, och de måste också vara kompensatoriska. Vi vet att det är att bry sig att ställa krav.

Vi vet också att alla har rätt till ett bra liv oavsett förutsättningar, och därför försvarar vi bland annat LSS.

Vi vill ge människor som flytt hit en chans att skapa ett gott liv i Sverige. Vi tror på att de allra flesta vill

göra rätt för sig, arbeta, utbilda sig och bidra. Men vi kan inte blunda för problem som hedersförtryck, gängkriminalitet och parallella samhällen som kväver friheten. Där friheten har trängts tillbaka måste den återtas. I Sverige ska samma lagar och samma friheter och rättigheter gälla för alla.

Herr talman! Liberalerna är och har länge varit hjärta och hjärna samtidigt. Vi har gått före i avgörande frågor, som allmän och lika rösträtt, föräldraförsäkring, LSS-reform, EU-medlemskap, kärnkraft och Nato. Nu pekar vi också ut nästa steg. Vi vill införa euron och kommer att fortsätta jobba för det. Vi vill förstatliga skolan igen, för det är så vi på riktigt ser till att skolan blir likvärdig och kompensatorisk och ger alla barn den chans och den start de behöver i livet. Vi vill lagstifta om fasta husläkare för att man ska få en kontinuitet i sin vårdkontakt och den bästa möjliga vården när man behöver det. Vi vet att Sverige blir sitt bästa jag när entreprenörer kan blomstra, när företagen får växa, när barn får gå i en riktigt bra skola, när det finns ett starkt skyddsnät om man faller och när vi kan sälja våra innovationer till omvärlden och vara en del av EU:s inre ekonomiska kärna. Det är det Sverige Liberalerna vill bygga i denna budget och i kommande budgetar.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 48 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Vi vet att Sverige och världen står inför stora utmaningar: en klimatkris som trots högerns och Tidöregeringens bortförklaringar kommer allt närmare och ett krig i Europa med Putin som vill expandera sin makt till priset av minskad frihet och demokrati. Runt om i världen härjar krig och konflikter som späs på av geopolitiska spänningar, klimatförändringar och en skenande ojämlikhet.

Här hemma har en lågkonjunktur bitit sig fast. Vi har en finansminister och en regering som gör allt för att få det att se ut som att det är någon annans fel. Tidigare var det inflationen, den som ju Putin orsakade med sin fullskaliga invasion av Ukraina men som regeringen på något sätt försöker anklaga Miljöpartiet för. Nu är det i stället Trumps tullar som påstås vara problemet. Tullarna är förvisso besvärliga och absolut inte önskvärda. Men att svensk ekonomi haltar är inte bara tullarnas och den globala osäkerhetens fel.

Det som håller tillbaka konjunkturen är också de osäkra hushållen och den bristande efterfrågan. Regeringen har fört en helt bakvänd politik, där man valt att sänka skatten för höginkomsttagare i stället för att prioritera att stärka hushåll med små ekonomiska marginaler. Receptet i en lågkonjunktur är att göra precis tvärtom. Pengar i plånboken till hushåll med små ekonomiska marginaler är både mer effektivt för att vända konjunkturen och mer rättvist än skattesänkningar för rika.

Men finansministern fortsätter att skylla ifrån sig trots att det är uppenbart att det är hennes ekonomiska politik som inte haft effekt på de problem regeringen

säger sig vilja lösa. Om de verkligen hade velat ta tag i Sveriges ekonomiska problem, som sjunkande konkurrenskraft och ökande arbetslöshet, hade de gjort fundamentalt annorlunda.

I Miljöpartiets budgetmotion finns det många förslag som regeringen kan låta sig inspireras av. Det första jag vill prata om är den gröna omställningen.

För att stärka vår konkurrenskraft och det som bygger välbefinnande måste vi se till att den gröna omställningen inte stannar av helt. Vi måste här, i den här kammaren, fortsätta visa det svenska näringslivet och investerare att det är i omställningen som framtidens styrka ligger. Det är bra politik, men det är också helt nödvändigt.

Om inte världen klarar av att ställa om väntar nämligen en helt ny verklighet med ofattbara scenarier. Det är inte bara ekonomin som kommer att lida, utan allt och alla. Jag vet att det är en uttjatat sak att säga, men det är inte desto mindre sant att det helt enkelt inte finns några företag på en död planet.

Efter Miljöpartiets år i regeringen låg Sverige i framkant. Vi sänkte utsläpp, vi ökade takten i omställningen och vi skapade förutsättningar för att alla skulle kunna vara med. Genom Industrikivet kunde stora utsläppare testa nya metoder för tillverkning med sänkta utsläpp. Stål utan kol gick från att vara en snygg rubrik till att bli verklighet. Vi kunde visa att omställningen inte bara är nödvändig och möjlig utan också lönsam och konkurrenskraftig. Nu behöver den resan fortsätta och inte stanna av.

Svensk industri har historiskt sett varit helt central i det samhällsbygget och kommer att spela en avgörande roll för framtiden. Här måste politikens roll vara att underlätta för omställningen i stället för att så tvivel och lägga krokben, som den här regeringen tyvärr gör.

Den gröna omställningen är en vinn-vinn för alla inblandade. Svenska företag ligger ändå fortfarande i framkant. De ger jobb och stärker svensk ekonomi. Men som den här regeringen agerar tappar vi fart. Det är sorgligt att en i alla fall på papperet moderatledd regering i stället ifrågasätter behovet av klimatomställning och utmålar Miljöpartiet som ett större hot än själva klimatförändringarna. Det är en retorik som är ovärdig och en politik som äventyrar både svensk ekonomi och klimatomställningen.

Vi i Miljöpartiet har fram till nu sagt att vi vill fortsätta den gröna omställningen, men nu börjar det bli dags att säga att vi vill återstarta den för att ge företag framtidstro och människor hopp. Vi vill se nya testbäddar och åtgärder som sänker utsläppen i närtid.

Industrikivet och Klimatkivet är givna verktyg, som regeringen förvisso har med i sin budget men i alltför liten utsträckning. Pengarna räcker inte till, och det är resultatet av en politisk prioritering gjord av en regering som helt enkelt bryr sig för lite om klimatet och om jobb och företag.

Vi i Miljöpartiet har en grön investeringsplan för Sverige där vi satsar stort på industrins omställning och samtidigt gör stora klimatinvesteringar som bygger Sverige starkt. Den innehåller ökade klimat- och

industrikliv, en massiv utbyggnad av järnväg och kollektivtrafik i hela Sverige och satsningar på att elektrifiera fordonsflottan och ställa om till en helt förnybar elproduktion.

Vi vill dessutom att alla som är beroende av bilen ska kunna ställa om med en elbilsbonus och en leasingcheck, för att alla ska ha råd att byta ut sin fossilbil mot en bil som går på el.

Herr talman! En stark ekonomi byggs inte av invånare som lever i ekonomisk utsatthet och som varje dag är osäkra på om de kommer att ha mat på bordet i slutet av månaden. Regeringens budget hjälper inte dessa människor utan stjälper dem snarare.

I stället för att lägga fram förslag om bidragstak borde regeringen satsa på företagens möjligheter att anställa och människors förmåga att klara sin ekonomi hela månaden. Regeringens fattigdomsreform kommer inte att leda till fler jobb utan bara till att fler barn får ännu mörkare framtidsutsikter. Vi vill i stället stärka familjers ekonomi, höja barnbidraget med 350 kronor i månaden och höja bostadsbidraget för familjer med små ekonomiska marginaler.

Vi vill rulla tillbaka den försämring av högkostnadsskyddet för läkemedel som Tidöregeringen genomfört och som slår hårt mot hushåll som behöver både mat och medicin. Man säger att vi höjer skatten mycket, men faktum är att en tvåbarnsfamilj där föräldrarna har löner på ungefär 35 000 kronor i månaden får mer pengar i plånboken med vår politik än med Tidöpartiernas. Dessutom får de en bättre skola till sina barn och en tid på vårdcentralen när de behöver det. Detta gäller alla.

Under flera år har vi i den här kammaren mötts av larmrapporter från såväl skola som vård och omsorg. För lite resurser och tillfälliga satsningar har sargat välfärden. Om Sverige ska fungera behöver vi ha en välfärd som går att lita på, för alla och i hela Sverige.

Det stålbad som sjukvården och skolan har gått igenom de senaste åren gör nu att verksamheterna är utarmade. Vårdköerna ringlar långa, landets socialtjänster är överbelamrade och barn och unga lämnas utan stöd och hjälp i skolan samtidigt som gängkriminaliteten tränger sig allt längre ned i åldrarna. Så kan vi helt enkelt inte ha det. Det är hög tid att återupprätta samhällskontraktet och stärka välfärden i hela Sverige.

Sjukvården har under lång tid dragits med resursbrist. Patienter, anhöriga och personal drabbas hårt när resurserna är för små och behoven ständigt växer. I stället för att ta tag i problemet har regeringen under de tre gångna åren vägrat både att sätta in de pengar som behövs och att göra de systemförändringar som krävs.

I stället för att, som regeringen, hoppas på det bästa går vi i vår budget fram med riktade och breda satsningar på sjukvården i hela landet. Ett av de största problemen i dag är den bristande tillgängligheten. Man lyckas inte få kontakt med en läkare i rimlig tid, och man väntar för länge på operation. Det möter vi med en primärvårdsreform samtidigt som vi möter de stora behov som finns i psykiatri.

Vi har en regering som säger sig vara för jämställdhet men som drar ned på kvinnosjukvården. Det är riktigt dåligt. Vi vill att de riktade satsningarna ska få vara kvar. Alla som behöver vård och stöd ska få det. Allt annat är oacceptabelt i en välfärdsstat som Sverige.

Herr talman! Den här regeringen vill sätta barn i fängelse. Vi i Miljöpartiet vill att barnen ska få andra uppväxtvillkor. Skolan är det främsta vaccinet mot utanförskap och kriminalitet. En bra skola med fler närvarande vuxna kan ge barn en trygg start i livet och en plats att växa på, oavsett hemförhållanden och föräldrarnas livssituation, men det kräver att vi ger skolan rätt förutsättningar.

Vi gör detta genom att kasta ut vinstintresset ur klassrummen och i stället få in fler lärare, stärka elevhälsan och sätta in de resurser som krävs för att varje barn ska klara skolan. Det kräver riktade resurser, något som vi prioriterar. Det gäller tyvärr inte regeringen.

En bra skola räcker inte alltid. Samtidigt som vi gör stora satsningar på skolan behöver vi stärka socialtjänsten, som ansvarar för det förebyggande arbetet i hela landet. Inga barn ska hamna i de gängkriminellas klor och begå brott. Vi måste få bort barnen från gatan långt innan dess, inte låsa in dem när samhället har svikit. Att investera i våra barn och unga är att investera i vår framtid.

När vi pratar om våldet på gatorna måste vi också prata om våldet i hemmet. Denna vecka är det orange week, en vecka där mäns våld mot kvinnor uppmärksammas världen över och där vi som samhälle mycket tydligare måste prioritera att få stopp på det fysiska, psykiska och ekonomiska våld som varje dag begränsar kvinnors och flickors liv.

I vår budgetmotion har vi satsningar på skyddade boenden och kvinno- och tjejjourer, och vi har ett förslag om flyttpeng vid våld i hemmet. Den som lämnar en våldsam relation ska få stöd att bygga ett nytt liv, och samhället ska finnas där för att hjälpa henne.

Vi lever i en osäker omvärld med många kriser som behöver hanteras parallellt. Klimatkrisen eskalerar samtidigt som välfärden går på knäna och ojämlikheten skenar. I stället för att adressera den höga arbetslösheten och kräftgången för svenska företag fortsätter regeringen med sin utstakade ekonomiska politik för ökade klyftor.

Nu har man dessutom gått all-in på Sverigedemokraternas återvändningsprojekt, som gör att Sverige kommer att få ännu svårare med kompetensförsörjningen, något som inte ens moderata kommunpolitiker verkar vilja ställa upp på.

Nog låter det i debatten som att det bara är de kriminella som regeringen vill komma åt, men i verkligheten är det inte så. Vi läser ofta i medierna om sköt samma människor som har levt stora delar av sina liv i Sverige och som har arbete, vänner och hela sina liv här men som nu riskerar att kastas ut. Det gör inte Sverige vare sig bättre ekonomiskt eller tryggare. Det är bara en främlingsfientlig politik som inte har något positivt med sig. Det förvånar mig att Moderaterna går

med på så uppenbara angrepp på det som kan bygga Sveriges ekonomi stark, nu och på sikt.

För att sammanfatta: Om regeringen verkligen hade velat göra något åt lågkonjunkturen hade man gjort helt andra saker än att sänka skatten för rika. Jag har uttryckt förvåning över att Moderaterna lagt sig platt för Sverigedemokraterna när det gäller den gröna omställningen, men det finns en sak som inte förvånar mig, nämligen att högern sänker skatter. De kommer nämligen alltid att sänka skatterna för rika mer än de satsar på dem som är utsatta och på vårt gemensamma, men det är inte allt större privata förmögenheter som bygger Sverige starkare.

Ett starkt Sverige kräver ett samhälle som håller ihop, och det kan vi bara bygga tillsammans – för varandra och med varandra. Sverige blir inte ett bättre land på något sätt av att några får mer i plånboken samtidigt som andra inte har ett jobb att gå till eller en bra skola att sätta sina barn i. Jag har sagt det förr, och jag säger det igen: Ett samhälle som ger upp om att vara bra för alla är snart inte bra för någon.

Trots att det kan låta bra har Tidöregeringen gett upp om klimatet, välfärden och tron på människan, men det har inte vi. Vi vet att ett bättre samhälle är möjligt, och vi vet att vi kan bygga det tillsammans. Sverige förtjänar bättre!

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets budgetmotion och därmed reservationerna 4 och 8.

(Applåder)

Anf. 49 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Finns det skäl att känna tillförsikt och framtidstro när man tittar ut över världen och ser alla oroliga områden och krig som pågår och hör det höga tonläge som ledare i världens länder har mot varandra, när vi dessutom befinner oss i en utdragen lågkonjunktur? Jag menar att det finns skäl att känna framtidstro.

Herr talman! Våra fyra partier, Tidöpartierna, tog över ett Sverige med en inflation på 10 procent, ett Sverige som låg som nummer 22 på EU:s tillväxtlista, ett Sverige där skjutningarna slog rekord, där barn blev förnedringsrånade och där barn mördade barn. Vålgarna gav oss mandat att vända den utvecklingen.

När vi nu går in i mandatperiodens sista år är den höga inflationen bekämpad tack vare våra partiers ansvarstagande i de två första budgetarna, där vi inte var expansiva trots en dålig konjunktur. Och när vi nu går in i mandatperiodens sista år stiger reallönerna igen, och räntorna har sänkts. Skjutningarna, herr talman, har minskat år för år sedan vi tillträdde. När man nu tankar en full tank diesel är det ungefär 500 kronor billigare. Och, inte minst, nästa år väntas Sverige ha den sjätte högsta tillväxten i EU.

Jag menar att det finns skäl att ha framtidstro, för vi är på rätt väg nu. Men vi är inte framme.

Herr talman! Det är uppenbart att det spelar roll vem som styr. Regeringen och Sverigedemokraterna är överens om färdriktningen för Sverige. Vi är överens om vad som behöver göras, och vi gör det. Våra partier

har också majoritet här i Sveriges riksdag, majoritet för de förslag som jag lade fram när jag överlämnade budgeten här för några veckor sedan och som riksdagen i dag ska fatta beslut om ramarna för. Vårt samarbete, vår sammanhållning och vår riksdagsmajoritet har tjänat Sverige väl.

Vi har haft tre turbulenta och skakiga år i omvärlden och i världsekonomin, och man behöver inte titta långt för att se att motsatsen faktiskt är ganska besvärande. Jag har fina kollegor som jag ofta träffar i Bryssel, mina finansministerkollegor i Europa och EU. Men jag ser alltid och möter nästan alltid ett nytt ansikte. Tyskland har sin tredje finansminister, och jag jobbar nu med den fjärde finansministern från Frankrike. Det är en mycket trevlig och bra person. Men allt detta, herr talman, är såklart utmanande i tider med oro och skakighet.

Det påminner också en hel del om förra mandatperioden här i Sverige. Regeringar föll. Statsministrar föll. I alla fall fick de avgå, om vi inte ska ta det bokstavligt. Politisk röra. Försök till samarbeten, inte för Sveriges bästa utan för att få behålla makten till varje pris. Men det var då, och nu är nu.

I en svår tid tar Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och vi moderater nu ansvar för Sverige. Vi tar ansvar för det som de andra partierna före oss lämnade efter sig, och vi vänder nu utvecklingen steg för steg.

Herr talman! Omvärlden är som jag sa orolig, och osäkerheten finns fortfarande där. När viktiga handelspartner som till exempel Tyskland har nolltillväxt under flera år är det klart att det också påverkar oss. Vi inser att vi inte kan få någon större draghjälp från omvärlden.

Nyckeln till att bryta den lågkonjunktur som nu är utdragen handlar om att stärka inhemsk efterfrågan. Det kommer också den här budgeten att göra. Det kan vara bra att veta att den budget vi lägger fram, med 80 miljarder i satsningar och reformutrymme, kommer att bidra till just tillväxt. Den bedömningen gör den svenska regeringen och Finansdepartementet men också kommissionen.

Vad är det då för budget som riksdagen ska fatta beslut om i dag? Det är en budget för hårt arbetande människor som går till jobbet varje dag och som gör det de ska göra. De gör sin plikt. En del älskar sitt jobb. Andra går dit med lite ont i magen, men de gör sitt jobb. De är med och bidrar. Och de förväntar sig också att vi ska forma en politik där de kan få det som de behöver: ett rättvist samhälle, där de som arbetar också får lön för mödan.

Den här budgeten, herr talman, ger också pengar och mer i plånboken för hårt arbetande. Den gör det genom sänkt skatt. Den gör det genom sänkt matmoms. Den gör det för föräldrar som har barn på förskola genom sänkt förskoleavgift. Sammantaget kan en barnfamilj räkna med att nästa år ha ungefär 5 000 kronor mer varje månad jämfört med när vi tillträdde därför att vi sänker skatten.

Herr talman! Det handlar såklart inte bara om att bryta lågkonjunkturen. En annan otroligt viktig del i allt detta är att fler föräldrar ska kunna säga ja till sina barn i stället för att behöva säga nej när barnen frågar om man kan gå på bio eller ha en extra tacokväll i veckan. De hårt arbetande föräldrarna, studenterna, den som öppnar butiken på morgonen eller den försollärare som stänger vid 18-tiden – alla de hårt arbetande människorna har vi för ögonen.

Herr talman! En annan viktig sak för våra fyra partier är att ge ekonomin förutsättningar att växa. Det finns saker som Sverige, som är ett handelsberoende land, inte kan påverka – exempelvis tillväxten i Tyskland. Men det finns mycket vi kan göra på kort och lång sikt.

Vi förbättrar steg för steg villkoren för företag och företagare. Fler ska kunna anställa fler. Vi sänker kostnaderna för att anställa unga. Vi sänker skatten för många av dem som driver fåmansbolag. Vi minskar den administrativa bördan. Allt det här påverkar tillväxten.

Vi inför nu också en bidragsreform som handlar om både moral och struktur, ett rättvist bidragssystem som gör att det alltid lönar sig för familjer som har många barn att faktiskt ta ett jobb och arbeta. Vi gör det för barnens skull, men vi gör det också för alla andra skattebetalares skull.

Herr talman! När människor växer, då växer Sverige. Det är vår målbild även när det gäller tillväxten. Jag har ända sedan jag fick det här jobbet talat om tillväxt. Många av er har hört mig flera gånger. Ni kanske tycker att ni har hört mig för många gånger; så kan det vara. Men här finns så mycket mer att göra. Jag är glad att så många partier nu talar om tillväxt, men det spelar också roll vilken politik man då för.

Vi vet och förstår att det bara är en växande ekonomi som kan bära och betala framtidens försvar, framtidens förskola, framtidens polislöner och framtidens undersköterskelöner. Därför jobbar vi på bred front med just ökad tillväxt. De stora infrastruktursatsningarna är enormt viktiga, liksom satsningen på energisystemet. Det vi gör steg för steg – nu sa jag bara några saker, för tiden rinner iväg – påverkar tillväxten på både kort och lång sikt.

Men det har hänt någonting, herr talman, sedan jag var här senast och lade budgeten på riksdagens bord. Det är att fyra andra partier har lagt fram sina skuggbudgetar.

Vad ska man säga? Jag har ju läst deras motioner och suttit här nu och lyssnat i ett par timmar. Jag hör inte så många visioner eller förslag som gör att Sverige ska bli bättre, att världens bästa land ska bli ännu bättre. I stället hör jag väldigt många som talar om hur dåligt Sverige är, och det förvånar mig.

Ni som känner mig vet att jag tycker om att säga som det är – att peka på problem och lösa dem. Men det här svartmålandet som jag hör just nu gynnar inte Sverige. Det är dessutom inte sant. Sverige har så många starka sidor och är ett sådant föredöme just nu för många.

När jag träffar mina kollegor är det som jag sa många som undrar hur i hela friden vi kan ha så låg statsskuld. De undrar hur vi gör med vår kapitalmarknad, som fungerar så väl. Jag får då berätta om ISK, och jag har fått en bild av min polska kollega som är så glad och som nu har infört ISK i Polen. Det är bra för polackerna, som får avkastning på sina sparpengar, och det är bra för polska företag, som faktiskt får tillgång till kapital. Vi är med och bidrar tillsammans.

Är Sverige perfekt? Absolut inte – då vore ingen av oss här. Men Sverige är bra, och vi gör det ännu bättre.

Jag måste också nämna Socialdemokraterna. Ni försöker ju inte ens. Jag har hunnit se många socialdemokrater springa runt och filma i riksdagens korridorer och prata om karensavdrag i stället för att faktiskt finansiera saker och ting i budgeten.

När man läser budgeten ser man att det är ett budgethål på 50 miljarder på tre år. Man kan skratta om man vill, Mikael Damberg, men det är sant. Ni vill till exempel höja biståndet, men det finns ju inte med. Det är en ganska stor kostnad, så att säga. Ni vill ha mer arbetsmarknadsutbildningar och yrkesutbildningar men tänker att det ändå ska finansieras precis enligt ram.

Det var såklart bara några exempel. När det gäller alla de skatter som ska höjas tänker jag att Socialdemokraterna säger att de inte ska gå till val på höjda skatter, men de har väldigt många höjda skatter i sin budgetmotion, herr talman. Det där är både slarvigt och ansvarslost.

Nu nämnde jag bara Socialdemokraterna, men det är fyra partier, och det enda man är överens om i en svår tid är att höja biståndet och öka invandringen. Men det vill man inte prata så högt om. Det är ungefär som att socialdemokrater inte vill prata om höjda skatter.

Min tid har snart runnit ut – i talarstolen alltså, inte någon annanstans. Varje dag när jag går till jobbet har jag en ledstjärna, och det är att jag tänker att Sverige ska bli bättre i morgon i jämförelse med i dag. Det tror jag är allas vår ledstjärna. Det är jag inte ensam om. Jag ser att vi har så goda förutsättningar nu framöver. Vi har statsfinanser i världsklass och mycket låg statsskuld. Vi har en stabil politisk majoritet – både vad gäller Tidöavtalet och i andra breda och viktiga frågor – som har brett stöd tillsammans.

Sverige har väldigt många bra dagar framöver. Vi gör allt vi kan för att fler människor – mammor och pappor, studenter och seniorer – ska kunna känna framtidstro. Vi tar ansvar. Vi gör det med glädje, och vi skyller faktiskt inte på andra. Vi tar ansvar, herr talman.

(Applåder)

Anf. 50 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Finansministern har pratat mycket om hårt arbetande familjer och personer, men sanningen är ju att det är mer än 100 000 färre hårt arbetande personer nu än när finansministern tillträdde. Detta är inte något svartmålande, som det beskrevs som, utan det är

ju bara statistik. Medan resten av världen har haft en stabil eller fallande arbetslöshet har vi haft en ökande.

Jag förstår faktiskt inte varför finansministern i detta krisläge för den svenska arbetsmarknaden ägnar så mycket av sina presskonferenser och sina presentationer åt att prata om oppositionen och inte om lösningar för arbetslösheten. I stället får vi olika former av SD-retorik om att det är invandringens fel, men som vi har nämnt här flera gånger har andra länder haft invandring men ändå klarat att ha låg arbetslöshet.

Ett knappt år före valet ser vi fortfarande inte att prognoserna för arbetslösheten är på väg ned. Min enkla fråga till finansministern är: När Centerpartiet lägger så många kraftfulla förslag för att småföretagen ska kunna få tillbaka jobben och för att vi ska kunna stärka utbildningen, varför lägger den här regeringen som pratar så mycket om tillväxt och arbetslöshet inte fram konkreta förslag? Det är ni som är ansvariga. Var finns innehållet?

Anf. 51 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Martin Ådahl, för frågan! Det är en mycket relevant fråga som jag ägnar mycket tid åt. Det är definitivt med de arbetslösa i fokus som vi lägger den här budgeten, till exempel. Vi vet ju att lågkonjunkturen till allra största del beror på låg inhemsk efterfrågan – det säger alla bedömare. Efter att vi såg en uppgång precis innan Trump hade tillträtt har väldigt många blivit försiktiga. Att bryta lågkonjunkturen gör ju också att efterfrågan och många jobb kommer tillbaka – men Martin Ådahl är ju inne på ett annat område. Det handlar ju också om de långtidsarbetslösa.

Jag tror att Martin Ådahls parti är ett av de få här inne som inte på något sätt gör en koppling mellan att det kommer väldigt många människor från andra länder samtidigt och att detta kan försvåra integrationen, särskilt om man inte har så bra integrationspolitik.

Vad vi gör är att införa en bidragsreform. Aktivitetskrav är nästan en av de viktigaste sakerna där. När man är en invandrad kvinna eller en svenskfödd man som är hemma år efter år och ingen frågar efter en eller ställer några krav – så man behöver inte vara aktiv – då passiviseras man.

Under så många år har människor gömts och glömts i statistiken av olika regeringar. Det tänker jag inte fortsätta med. Det är därför vi har en bidragsreform med aktivitetskrav, det är därför vi sänker skatten på arbete och det är därför vi sänker arbetsgivaravgifterna för unga, bland annat. Man kan göra listan mycket längre.

Jag vet inte om Martin Ådahl inte vet vad vi har i våra budgetar eller om han inte vill se, men många av de saker vi gör är faktiskt det som kommer att leda till både ökad efterfrågan och fler i arbete.

Anf. 52 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag noterar återigen att allting handlar om invandringen. Jag har med kraft drivit att regeringen ska ha en mycket kraftfullare integrationspolitik

med praktisk jobbsvenska. Vi är väldigt mycket för aktivitetskraven, och vi är tacksamma för att regeringen återinför den jobbstimulans i försörjningsstödet som ett tag skulle bort.

Jag har inga problem med allt det där. Jag delar helt målbilden. Det enda vi inte förstår är varför ni har höjt skatterna för småföretagen – och först bara drar tillbaka dem tillfälligt nu – och att ni i övrigt inte har några stora åtgärder som gör att vi kan vända utvecklingen.

Vart har alla de principer och idéer som de liberala krafterna och som småföretagarkrafterna och så kallat borgerliga regeringar i Sverige en gång stod för tagit vägen? Se på resultatet!

Finansministern sa, kanske freudianskt, att tiden rinner ut. Ja, det gör den! Det här var den sista budgeten. Arbetslösheten har bara stigit och stigit, och tillväxten har inte kommit. Detta skiljer Sverige från resten av världen. Blott Sverige denna svenska Tidöarbetslöshet har. Det är ju inget annat land i världen som har den utvecklingen och den här speciella Tidölågkonjunkturen.

Tiden är ute. Det är dags att välja nya samarbetspartner. Det är dags att välja en ny politik. Det är dags att tänka om. Det här var en återvändsgränd. Låt oss gå tillbaka till en riktig tillväxt- och jobbpolitik och finna nytt sällskap för finansministern och för svensk ekonomisk politik.

Anf. 53 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Är växa-stöd borgerlig politik? Är bättre 3:12-regler och sänkt skatt för fåmansbolag borgerlig politik? Är sänkta drivmedelspriser borgerlig politik? Det är det uppenbarligen inte, enligt Centerpartiet. Är sänkt arbetsgivaravgift för unga borgerlig politik? Listan kan göras lång.

Vi måste också komma ihåg att Sverige och många andra länder i Europa befinner sig i en otroligt svår tid. Arbetslösheten är hög. Vi knäcker nu lågkonjunkturen. Det kommer att vända, om det inte sker stora, omvälvande saker runt om i världen.

Herr talman! Martin Ådahl talade om att minska arbetslösheten, men jag kan säga att inte en enda person av dem som varit arbetslösa de senaste åren har blivit behjälpt av det kaos som Martin Ådahl personligen skapade i Arbetsförmedlingen. De undrar: Var är Arbetsförmedlingen? När får jag träffa några arbetsförmedlare? Nu sitter det en skylt på många ställen där det står: "Stängd av Martin Ådahl och Centerpartiet." (Applåder)

Anf. 54 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag lyssnade till finansministerns anförande. Jag förstår att hon gärna vill berätta om hur Sverigedemokraterna och regeringspartierna gjort allting rätt under de här åren. Det är dock lite svårare att begripa varför resultaten då har uteblivit. Om man har gjort allting rätt, varför står vi då ekonomiskt och stampar i Sverige?

Finansministern gjorde en retorisk jämförelse. Hon har träffat europeiska kollegor som undrar hur vi kan ha så starka statsfinanser. Men man har inte starka statsfinanser om man går med underskott varje år. Man räknar med 167 miljarder i underskott igen. Sverige kommer för fjärde gången med en högerregering att ha en situation där arbetslösheten rusat och underskotten ökat. Det är inte så man bygger starka statsfinanser över tid.

Man borde kanske fundera lite över om det var rätt att inte stötta vanliga familjer på ett tydligare sätt under lågkonjunkturen. Nu visar det sig att nio av tio personer i Sverige skulle få mer pengar i plånboken med den socialdemokratiska budgeten än med regeringens budget för nästa år. Det spelar roll om man vill ta sig ur lågkonjunkturen.

Jämförelsen med Europa är större än så. Hur kan det komma sig att Sverige har haft lägre tillväxt än våra europeiska grannar? Varför har vi haft en svagare utveckling jämfört med både Europa och Sveriges egen historiska utveckling av bnp och tillväxt? Den frågan borde finansministern ställa sig. Hur kan finansministern vara nöjd med en utveckling där Sverige underpresterat och vi nu har 100 000 fler arbetslösa i vårt land?

(Applåder)

Anf. 55 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan! Jag är inte nöjd. Jag sa precis det i mitt anförande. Men jag ser att det vi gör fungerar. Det håller inte Mikael Damberg med om. Jag kan berätta vad jag menar.

Länderna som nu befinner sig i EU har olika utgångslägen. Sverige är mycket exportberoende och beroende av vad som händer i omvärlden. Svenska hushåll är väldigt räntekänsliga – det vet Mikael Damberg mycket väl, hoppas jag. Det var därför det var viktigt att bekämpa inflationen. Vi gjorde det med två återhållsamma budgetar, trots dålig konjunktur.

Nu låtsas Mikael Damberg att man ska vara expansiv i högkonjunktur. Det är ni socialdemokrater också i budgeten – men vi glömmer det. Här och nu behöver man få igång efterfrågan hos svenska hushåll. Det är precis det vi gör med den här budgeten. Ingen av oss vet exakt hur varje svenskt hushåll kommer att reagera, men jag vill göra allt jag kan för att de ska få framtids-tro och hopp.

Herr talman! Det är lite svårt att ta Mikael Damberg på orden. Våra fyra budgetar med sänkta drivmedelspriser och skatter och annat har gjort stor skillnad i en svår tid. Men i budgeten som Socialdemokraterna har lagt fram och som riksdagen ska rösta om i dag finns det ett hål på 50 miljarder – på tal om ansvarsloshet eller slarv. Det bör man veta. Man bör också veta att allt man gör behöver finansieras. Skulle vi finansiera 50 miljarder i budgethål handlar det om en skattehöjning för hårt arbetande människor på 2 000 kronor i månaden. Jag tycker att det är oseriös politik.

När jag var i opposition var jag väldigt noga med att lägga fram politik som gick att genomföra. Våra budgetar vann rätt så ofta. Det var bra för många svenskar. Men Socialdemokraternas slarv och ansvarslöshet tillsammans med sina tre kompisar skapar ingen stabilitet, ingen tillväxt och faktiskt inte heller någon framtidstro, tror jag.
(Applåder)

Anf. 56 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det känns som om finansministern och Moderaterna blir mer desperata ju närmare valet kommer. De hittar på en fantasibudget för 2028 och försöker hitta på underskott.

Vi kan väl titta på de underskott som finansministern är ansvarig för under nästa år? Det handlar om 167 miljarder i skattesänkningar på lånade pengar. Vår budget är starkare än regeringens budget nästa år.

Pudelns kärna är att finansministern inte förstår att hennes egen konjunkturpolitik under de här åren har försatt Sverige i ett läge där lågkonjunkturen blivit längre än den behövt vara och att man hela tiden underskattade risken för arbetslöshet. Man tog inte tillväxtfrågorna på allvar.

Den fördelningsprofil man haft i sina budgetar då man sänkt skatten återkommande för folk med höga inkomster har inte dragit upp konsumtionen i Sverige. Finansministern sa det ju själv förra året; hon visste inte vad hon skulle göra av de 3 000 kronor hon skulle få i skattesänkning. Men en ensamstående morsa eller pensionär som har svårt att betala medicinen vet att deras pengar går till konsumtion. Det hade gjort större skillnad. Det är därför det är viktigt att säga att vår budget för nästa år gör det bättre för nio av tio svenskar.

Om man ska få igång konsumtionen på allvar måste man stötta vanligt folks hushållsekonomi och inte fortsätta att sänka skatten för folk som tjänar över 67 000 kronor i månaden. Det är en felaktig prioritering i ett läge där Sverige måste ut ur lågkonjunkturen. Sverige måste börja jobba igen.
(Applåder)

Anf. 57 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Man kan säga en sak och göra en annan. Så är det ofta med några av de partier som just nu är i opposition. Jag tar ansvar för det läge som är nu. Det gör jag genom att stärka hushållens ekonomi. Tre år i rad har vi stärkt hushållens ekonomi. Det är löntagarnas tur; det har jag sagt många gånger. Garantipensionärer, studenter och andra har fått höjda ersättningar i och med indexeringen för att möta inflationen.

Det är lite märkligt när det bara pratas om Socialdemokraternas förslag om barnbidrag. Det är på något sätt där den stora skiljelinjen går, utifrån Mikael Dambergs perspektiv. Jag tänker att man absolut kan föreslå det, men det är inte självklart att riksdagens ledamöter och de som har barn i den åldern blir hjälpta av det heller. Det är ett sätt att jobba. Vi har i stället valt att sänka skatten.

Mikael Damberg vet, och jag hoppas att ni här inne i riksdagens sal vet, att vi ger mest till dem som tjänar minst. Det är den fördelningsprofil vi har. Sedan kan Mikael Damberg, Ida Gabrielsson och andra säga någonting annat hur många gånger som helst. Det blir inte mer sant för det.

Herr talman! Jag kan inte och kommer inte att släppa taget om slarv. Man kan inte påstå sig vara regeringsduglig eller påstå att man står på hårt arbetande människors sida när man i grund och botten, när man får makten, alltid höjer skatten. Den budget som Socialdemokraterna har lagt fram leder till högre skatter på arbete och företag. Det går inte att komma undan.

Slutligen lär det bli en intressant diskussion om underskott. Vad jag vet har inga partier här lagt fram överskott fyra år i rad i lågkonjunktur. Det vore inte skolboksexemplet, som Magdalena Andersson skulle säga. Men ni har ändå gjort så, delvis, i den här budgeten, vilket var väldigt förvånande.

Som konsumentupplysning kan jag nämna att en del av de underskott vi har beror på stora stöd till Ukraina och satsningar på försvaret. Det vet jag att vi är överens om.
(Applåder)

Anf. 58 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Vi vet ju att hela världen står inför en omställning. I andra europeiska länder tävlar man om att attrahera investeringar i framtidens klimatsmarta teknologier, men vår regering ägnar sig i stället åt en politik och retorik som går stick i stäv med den gröna omställningen. Regeringen sänder signaler till omvärlden om att Sverige egentligen inte är så intresserat av att ställa om industrin. Det skadar naturligtvis investeringsviljan och går ut över framtidens jobb.

Eftersom vi har debatterat många gånger vet jag att finansministern faktiskt ser klimatförändringarna och vet att de är på riktigt, även om jag inte hörde så mycket om detta i hennes anförande. Jag skulle vilja fråga varför vår moderata finansminister låter Socialdemokraterna sätta kursen för den gröna omställningens framtid.

Anf. 59 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Janine Alm Ericson för frågan.

Många bedömare anser att Sverige just nu är ett av de länder i Europa som generellt är mest attraktiva för investeringar. Det handlar både om gröna investeringar och om andra investeringar. Vi är på väg att bli en safe haven när det finns många och stora osäkerheter runt om. Det handlar om politisk och ekonomisk stabilitet och om statliga finanser i världsklass, men det handlar också om att vi leder innovationsligor och har många kluster med väldigt framsynta och enormt duktiga företagare och entreprenörer.

Vi ska fortsätta att attrahera investeringar och göra Sverige ännu mer öppet för dem. Det gäller både gröna investeringar och andra. Jag tror att ledamöten med

gröna investeringar menade vissa specifika investeringar. Hon får gärna förklara, men jag tror att vi förstår varandra. Det är väl helt uppenbart att Sverige ska fortsätta att vara ett sådant land. Sverige är det och ska bli det ännu mer.

Jag ser inte riktigt motsättningen här. Är det så att Janine Alm Ericson menar att vi borde lägga mer pengar på Industriklivet och Klimatklivet? Är det detta som är lösningen? Det handlar ju om ganska mycket pengar. Jag vill gärna förstå.

Vi underlättar för investeringar genom expertskatt, FoU-avdrag och mycket annat som den tidigare regeringen inte gjorde. I grund och botten är Sverige ett land att investera i, och många gör också det.

Anf. 60 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Den gröna omställningen är ju lite av ett begrepp. Det handlar om att vi investerar i framtidens teknologier, som sänker utsläppen och fortfarande kan ge den ekonomiska utveckling som vi ser är nödvändig. Vi är överens om att vi måste komma framåt för att sänka arbetslösheten och få bättre konkurrenskraft för Sverige. Det var det jag menade.

Det finns tyvärr mycket som talar emot att Sverige vill fortsätta att ligga i framkant här. Vi ser att många sverigedemokrater – främst – uttalar sig väldigt negativt. De tror inte ens att klimatförändringarna finns. De tror inte att vi kommer att ha en fullskalig klimatkris över oss om vi inte vidtar åtgärder mot detta. Jag ser tyvärr inga moderater som säger emot, speciellt inte finansministern.

Dessutom har vi nu haft kriser för de stora omställningsföretag som vi ändå har sett i Sverige. Den här regeringen har haft en väldigt svag stöttning. Moderaterna vill till exempel avskaffa de gröna kreditgarantierna, vilket naturligtvis inte skulle förbättra dessa företags möjligheter att ställa om. Nivåerna på Industriklivet kan man alltid diskutera, men här pratar jag om den större bilden. Jag hoppas verkligen att finansministern kan lämna ett svar som låter lite mer betryggande än att hon inte riktigt vet vad jag menar med den gröna omställningen.

Anf. 61 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag förstår vad ledamoten menar med den gröna omställningen. Jag vill gärna vidga begreppet när det gäller stöttning, men vi släpper det. Jag förstår vad ledamoten menar.

Sverige ska vara – och är – ett land som många fler vill investera i, både inom den gröna omställningen och inom andra sektorer. Det kan gälla investeringar i tjänstesektorn från andra länder. Det kan handla om väldigt många olika typer av företag som ska komma hit. Vi ska underlätta för det, och det gör vi hela tiden.

Den gröna omställningen är stark i Sverige, och den kommer att fortsätta vara det. Vi ska dock komma ihåg att det inte bara är Sverige som just nu brottas med detta. Pengar har inte varit gratis de senaste åren.

Investeringarna har blivit väldigt mycket dyrare än vad man räknade med. Det har funnits enormt mycket privat kapital, och ibland även statligt, men det har inte räckt till. Det har handlat såväl om efterfrågan som om kostnader. Det har varit väldigt dyrt att bygga fabriker och göra nyinvesteringar, vilket man inte räknade med för fem eller tio år sedan. Detta har alltså sina naturliga förklaringar.

I den budget vi lade på riksdagens bord för några veckor sedan kan man se att regeringen gör mycket för att fortsätta stötta omställningen och de företag som vill investera här. När det gäller kärnkraften är en av huvudorsakerna naturligtvis att vi ska fortsätta ha ren el, men det handlar också om att möjliggöra omställning.

Anf. 62 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! När man lyssnar på regeringen, Sverigedemokraterna och finansministern hör man mycket tal om oro för hur vi som nu är i opposition ska kunna regera tillsammans. Jag kan ge Elisabeth Svantesson rätt i att detta självklart är en förutsättning för att man ska kunna styra ett land, men i grund och botten handlar det om mer. Det handlar om vad man tillsammans gör för Sverige, särskilt när man har fått till det. Detta måste vara mer intressant än hur en oppositionsgruppering ska kunna få till det ihop.

Det är självklart sant att man kommer att få välja utifrån principer. Vi har hört att Centerpartiet menar att regeringen och Sverigedemokraterna har en högnationalistisk och auktoritär agenda. Då får man bestämma sig för om man tycker att det är värre med höjda barnbidrag och stärkt a-kassa. Det utgår jag från att Centerpartiet kommer att meddela före valet.

Om man fokuserar på de principer ni arbetar utifrån nu, Elisabeth Svantesson, är det då inte dags att fundera över om det är rätt att i alla lägen prioritera principen att de som har mest ska få ännu mer? Sjukvården och välfärden har fått 10 miljarder mindre under perioden. Arbetslösheten har skjutit i höjden. Tillväxten är i botten. Vanliga barnfamiljer har inte råd att köpa både julklapp och julmat. Är det inte dags att omvärdera den principen?

Anf. 63 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Om Nooshi Dadgostar skulle bli finansminister tror jag att det skulle innebära problem för Sverige. Jag tror också att ni på andra sidan, Ida Gabrielsson, skulle ha svårt att enas om en klok politik som ökar tillväxten på sikt och gör att våra barn och barnbarn får en ännu starkare skola, att våra äldre får bättre boende och så vidare. Det bekymrar mig, men vi släpper det.

Vad gör då våra fyra partier tillsammans för människor? Vi sänker nu matmomsen och förskoleavgiften. Vi kommer att införa ett tandvårdsstöd för seniorer. Vi har också höjt bostadsbidraget – taket där hade inte höjts sedan 1997. Det har inte Vänsterpartiet gjort.

Listan på vad vi gör för människor som har tajt ekonomi och för hårt arbetande människor, som har fått stå tillbaka under en tid med hög inflation, kan göras väldigt lång. Det här gör nytta på riktigt, och vi är helt överens. Vi sitter till och med tillsammans och kan se varandra i ögonen. Vi vet att det vi gör faktiskt gör skillnad.

Jag kan till exempel nämna drivmedelspriserna. Ni kanske tycker att jag tjarar, men om man på riktigt vet hur tajt många har det vet man också att det faktum att det är 500 kronor billigare att tanka bilen spelar roll för dem som är beroende av sin bil.
(Applåder)

Anf. 64 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Vi hör många gånger att man har ärvt en kris och att detta härliga samarbete inte kan ha åstadkommit omläggningen eftersom det var så illa som det var. Jag håller med om att det är mycket dåligt för ett land om regeringen inte kan få igenom sin budget, men här går det inte ihop eftersom det var er budget som gick igenom i slutet av förra mandatperioden. Moderaterna har alltså haft lång tid på sig att påverka den ekonomiska utvecklingen i Sverige.

Nu har vi en av de lägsta tillväxterna i Europa och 100 000 fler arbetslösa. Trots att man har åstadkommit detta genom att inte agera i en lågkonjunktur, inte investera och inte se till att vanliga familjer får mer pengar i plånboken sänker man ersättningen för dem som man har försatt i arbetslöshet.

Visst finns det bra saker, och dessa är Vänsterpartiet också för. Vi har föreslagit sänkt skatt för alla som tjänar under 50 000. Men er starka princip att konstant gynna och omfördela till den lilla grupp som tjänar över 67 000 kronor i månaden har minskat tillväxten och gjort att sjukvården inte kan värnas och skyddas. Det går 10 miljarder mindre i reala medel till personal och patienter i välfärden. Är det värt det? Vore det inte rätt att omvärdera denna princip och se till att det blir fler jobb, mer pengar i plånboken och en stark välfärd?

Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag har inte den principen. Den styrande principen är att det är hög beskattning på arbete i Sverige och att den kan sänkas så att fler människor som jobbar och sliter kan få behålla lite mer. Ida Gabrielsson kanske minns att vi lät bli att höja brytpunkten och såg till att alla fick en skattesänkning. Men det kommer inte att spela någon roll vad jag säger, för Ida Gabrielsson och en del andra har bestämt sig för hur saker är.

Men låt mig berätta hur någonting är: När Vänsterpartiet får chansen att styra, till exempel i Stockholm, skyndar man sig att höja skatten. Man måste höja skatten om man har ett problem och vill finansiera något. Det betyder att hårt arbetande låginkomsttagare i denna och andra regioner faktiskt har fått mindre pengar i plånboken eftersom Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet har höjt skatten. Det är

ändå viktigt att berätta hur saker är. Det är ju skillnad på att ha mer eller mindre i plånboken.

Avslutningsvis har jag en intressant upplysning. Jag får ibland frågan vad Spanien och Polen gör eftersom de har så bra tillväxt. Jag önskar att jag kunde svara att det enbart beror på deras fantastiska produktivitet och många arbetade timmar, men en stor anledning är att de har olika stöd, bland annat från EU:s coronafond och socialfond. Det är okej, för det finns fatiga områden där. Men kom ihåg att Sverige kommer att ha en hög tillväxt de närmaste åren på grund av en bra budget och väldigt bra svenska företag.
(Applåder)

Anf. 66 ERIC WESTROTH (SD):

Herr talman! Sverige står fortfarande inför ekonomiska utmaningar, men det görs också tydliga framsteg. Hushållens ekonomi är fortsatt ansträngd, något som märks i vardagen och i privatekonomin. Efter en period med hög inflation har svensk ekonomi tagit skada, men nu syns tecken på återhämtning. Inflationen har dämpats, vilket delvis kan kopplas till en ekonomisk politik inriktad på stabilitet, återhämtning och stärkt framtidstro. Utvecklingen går kanske inte så snabbt som många önskar, och förbättringen har kanske ännu inte nått alla hushåll. Samtidigt pekar indikatorerna på att ekonomin rör sig åt rätt håll även om Sverige fortfarande befinner sig i en lågkonjunktur.

Regeringen och Sverigedemokraterna har valt att prioritera hushållens ekonomi, återhämtningen och arbetslinjen, en inriktning som bedöms som nödvändig i det ekonomiska läge som råder. Budgeten som Sverigedemokraterna och regeringen nu lägger fram är en konjunkturanpassad budget som syftar till att möta de behov som finns i ekonomin.

I en lågkonjunktur är det viktigt att stärka hushållens konsumtionsförmåga. Därför har det genomförts åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta och som sänker skatten inom flera områden. För en genomsnittlig familj kommer detta att innebära att den disponibla inkomsten ökar med cirka 5 000 kronor per månad under mandatperioden.

Samtidigt påverkas Sverige av en osäker omvärld. Kriget i Ukraina, konflikter i Mellanöstern och risker kopplade till världshandeln och relationerna till större ekonomier skapar osäkerhet. Även om det ser något ljusare ut på vissa fronter får detta fortfarande direkta och indirekta konsekvenser för svensk ekonomi och förutsättningarna framåt.

Herr talman! Nu genomför Sverigedemokraterna tillsammans med regeringen ett flertal åtgärder i budgeten för att ytterligare stärka hushållens ekonomi och få fart på hjulen. Av de cirka 80 miljarder kronor vi lägger i budgetramen går 53 miljarder netto till skattesänkningar och 27 miljarder till utgiftsökningar. Det är en mix av olika skattesänkningar, och jag kommer att göra ett par nedslag här.

Vi genomför en förstärkning av jobbskatteavdraget, det förhöjda grundavdraget och en skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning. Detta kommer att

innebära en genomsnittlig årlig skattesänkning med cirka 3 800 kronor för dem som träffas av jobbskatteavdraget, 2 300 kronor för dem som berörs av det förstärkta grundavdraget och 1 800 kronor för dem som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning – detta för att alla som arbetar eller har arbetat ska få behålla mer av sin lön, för att vända utvecklingen och för att stärka hushållen och den inhemska konsumtionen så att ekonomin kan ta fart och återhämtningen komma igång.

På längre sikt är det avgörande för välbefindandet och för hållbara offentliga finanser att fler arbetar och att det totala antalet arbetade timmar ökar. Förutom en tillfälligt sänkt arbetsgivaravgift för unga inför Sverigedemokraterna och regeringen även skattefrihet för en jobbpremie. Det ska öka drivkrafterna och öka det ekonomiska utbytet för den som går från försörjningsstöd till arbete och självförsörjning. Det här är ett viktigt arbete för att bryta utanförskapet, få fler i arbete och öka det så kallade respektavståndet, alltså skillnaden mellan att arbeta eller gå på försörjningsstöd.

Herr talman! Normalt sett ska all typ av ersättning från arbetsgivaren beskattas, antingen som en inkomst eller som en förmån. Som en del i den gröna omställningen infördes dock den 1 juli 2023 en tillfällig skattefrihet för att ladda sitt elfordon på arbetsplatsen. Denna skattefrihet avser Sverigedemokraterna och regeringen nu att permanenta för att uppmuntra att resor till och från arbetet i högre utsträckning görs med elektriska fordon och för att fortsätta omställningen av den svenska fordonsflottan, samtidigt som den administrativa bördan för företagen minskas.

Ett annat skatteförslag i budgeten rör det så kallade 3:12-regelverket. Det är ett regelverk som många under lång tid har velat förenkla men inte riktigt vetat hur. Även om det fortfarande är förhållandevis komplicerat gör Sverigedemokraterna och regeringen en förändring i regelverket som ändå är en förenkling. Förslaget innebär sammanfattningsvis att cirka 60 000 företagare och entreprenörer kommer att få lägre skatt, samtidigt som den administrativa bördan bedöms minska med ungefär en tredjedel.

Herr talman! Sverige behöver fler svenskflaggade fartyg. Därför föreslår vi i budgeten förbättrade regler för tonnagebeskattning av svenskflaggade fartyg. Förbättringarna innebär att fler fartyg och företag kommer att kunna omfattas av systemet. Som ett resultat av detta ser vi redan ett ökat inflöde av fartyg som flaggas in här. Det innebär ökade skatteintäkter men även att Sverige i händelse av kris eller ofred har rådighet över svenskflaggade fartyg. Detta kan ha en avgörande betydelse för att vi ska kunna klara av nödvändiga transporter av såväl gods som personal under en kris, vilket är viktigt för att stärka och upprätthålla Sveriges beredskap.

Herr talman! Under den tidigare rödgröna regeringen hade man infört ett fordonsskattesystem där en ny husbil kunde få skattenivåer på uppåt 20 000 kronor per år. Sedan riskerade skatten att ändras igen, vilket skulle ha kunnat resultera i skatter på uppåt 40 000 kronor per år för en husbil.

Detta rörde nu Sverigedemokraterna tillsammans med regeringen undan risken för genom att från den 1 februari i år helt enkelt undanta husbilar från den så kallade malusbeskattningen. Från den 1 februari nästa år kommer även skatten för husvagnar och lätta släpfordon att tas bort, så man kan bara gratulera alla svenska campare.

Herr talman! Ett annat vallöfte gällde bränslepriser. Även om det tog en stund in i mandatperioden sänkte vi reduktionsplikten och bränsleskatten på bensen och diesel så att en tankning i dag är 500–700 kronor billigare än den var före valet 2022. Det blir tusentals kronor i besparing varje år för familjer som är beroende av bilen för att få sin vardag att gå ihop.

Samtidigt sänker vi nu även skatten på jordbruksdiesel så att vi fortsätter att ha EU:s miniminivåer för den under nästa år. Att svenska bönder och skogsbrukare har samma förutsättningar som sina danska kollegor tycker vi är rimligt.

Vi sänker dessutom energiskatten på elektricitet. Detta är en träffsäker och snabb åtgärd för att minska kostnaderna för hushåll och företag, samtidigt som man uppmuntrar till överflyttning från fossila kraftkällor till elektrifiering.

Den 1 juli i år sänkte vi även alkoholskatten för mikrobryggerier i Sverige. Det har alltid funnits utrymme i EU:s alkoholskattedirektiv för detta, men det är bara Spanien och Sverige som inte har utnyttjat den möjligheten.

Vi föreslår att vi från och med den 1 juli nästa år även sänker alkoholskatten för svenska småproducenter av cider, vin och sprit för att ge dem samma möjligheter som mikrobryggerierna att öka sin lönsamhet och skala upp sin produktion.

Herr talman! Den 1 juli nästa år avskaffar även den orättvisa så kallade dansbandsmomsen och sänker momssatsen på entréavgiften till dansbandsevenemang till 6 procent, så att den motsvarar samma moms som för evenemang där man sitter ner och lyssnar på samma musik och som för övrig kultur.

Sist men inte minst halverar vi nu tillfälligt momssatsen på mat och livsmedel från 12 till 6 procent. Det är en åtgärd för att dämpa effekterna av den kostnadsökning som såväl inflation som tidigare höga räntnivåer fört med sig för de svenska hushållen.

Sammanfattningsvis är budgeten en budget för hårt arbetande människor, som ger mer i plånboken för familjer och pensionärer och som stärker arbetslinjen och bryter utanförskapet samt investerar i välfärd och trygghet. Därmed vill jag ställa mig bakom skatteutskottets yttrande SkU1y till finansutskottet. (Applåder)

Anf. 67 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Det är inte varje gång man hör en sverigedemokrat säga någonting som handlar om att minska utsläppen och öka elektrifieringen. Jag skönjde ändå en liten mening om det i Eric Westroths anförande. Det är ändå ett litet myrsteg framåt.

Tittar man på helheten och zoomar ut har Tidösamarbetet totalkraschat Sveriges klimatpolitik. Sverige har gått från att ha varit topprankat bland länder i världen för sin ambitiösa klimatpolitik.

Vi har gått från att vi skulle nå svenska klimatmål och ha stora företag som med framtidstro satsade på framtidens teknik. Den skulle tillverkas i Sverige och inte bara köpas in från Kina. Nu rasar vi i de internationella klimatränkningarna och missar alla svenska klimatmål.

När det går dåligt för svenska företag har vi snarare hört jublande uttalanden från sverigedemokrater. Det har varit uttalanden från Sverigedemokraternas näringspolitiska talesperson om att vi i Sverige inte ska bygga battericeller, utan fängelseceller.

Herr talman! Fängelseceller skapar inte tillväxt och konkurrenskraft. Om Sverige ska vara ett konkurrenskraftigt exportland även i framtiden måste vi satsa på framtidens teknik. Jag undrar varför Sverigedemokraterna är så nöjda när det går dåligt för svenska storföretags satsningar.

Anf. 68 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Herr talman! Tack, Annika Hirvonen, för frågan!

När det gäller miljöpolitiken och klimatet kan man ändå titta tillbaka lite grann på förra mandatperioden, när Miljöpartiet tillsammans med de övriga röda partierna stängde ned fullt fungerande kärnkraft. Det har lett till att beloppen på elräkningarna för vanliga hushåll har exploderat. Man har också gjort det betydligt svårare för dem som bor på landsbygden, och man vill försämra reseavdraget. Nu är det 500 kronor billigare att tanka.

Vi måste naturligtvis låta våra klimatambitioner gå hand i hand med vad som accepteras av befolkningen. Jag noterar att Miljöpartiet i sin budgetreservation vill höja skatten med drygt 39 miljarder kronor. Man vill införa en bankskatt och höja arbetsgivaravgifter för unga.

Om nu Annika Hirvonen bekymrar sig så mycket över svenska storföretag och deras konkurrenskraft, varför har man då försämrat förutsättningarna för dessa företag att konkurrera genom att ge dem höga elpriser?

Vi ser att detta dessutom har drabbat företagsetableringar. De har inte kommit till stånd eftersom man inte har kunnat garantera elleveranser och effektleveranser till de berörda företagen. Det trillar tillbaka lite grann på Annika Hirvonen själv.

Anf. 69 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Man blir alltid glad när man får tala om Miljöpartiets miljö- och klimatpolitik. Jag noterar att SD inte ville tala om sin. Det finns säkert skäl till det.

Låt oss tala om Miljöpartiets klimatpolitik. Det är en politik som skulle leda till att de svenska företagen skulle kunna få mer el i närtid med ny havsbaserad vindkraft. I stället lägger regeringen en våt filt över den. Nästan alla projekt fick nej. Den skulle vara redo

att leverera ny el i närtid, jämfört med den önske-
drömda kärnkraften som kanske kommer någonstans långt i framtiden.

Sverige riskerar att ha tappat otroligt mycket konkurrenskraft om den vindkraftsfientliga politiken fortsätter. Miljöpartiets klimatpolitik hade gett också svenska storföretag en möjlighet att fortsätta att vara ledande i Europa. Om vi inte hade gett efter när andra länder ville bromsa EU:s klimatpolitik skulle Volvo ha haft en fördel.

Svenska företag håller på att ställa om. Takten har saktat ned på grund av regeringens politik. Det de ber om är långsiktiga och tydliga spelregler och en offensiv klimatpolitik. Man gör det nu från Tidöpartiernas sida svårare för vårt näringsliv att fortsätta i den riktning det är på väg.

Det är dåligt för Sverige. Det är dåligt för svenska företag. Det är dåligt för svensk tillväxt. Jag förstår inte varför Sverigedemokraterna jublar när det händer. Jag undrar om det är så att man är fast i sitt kulturkrig mot klimatet.

Anf. 70 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Herr talman! Tack igen för frågan, Annika Hirvonen!

Vi kan titta på vårt grannland Tyskland, som har gått ännu längre i sin gröna energiomställning. Vi ser nu hur tyska fabriker stänger ned snarare än expanderar.

När det gäller vindkraften ser vi att om det inte blåser är energin jättedyr och det finns inte någon effekt. Vi behöver effekt när det är kallt och inte blåser. När det blåser är det i princip negativa priser på elen.

Det är i dag många vindkraftverk som inte har en tillräckligt hög lönsamhet. Ni vill bygga mer vindkraft så att finns mer effekt när det blåser, när vi i princip redan har tillräckligt med vindkraft. Vi exporterar el, men vi saknar effekten när det inte blåser. Det är den stora problematiken.

När det handlar om snabb el säger jag återigen: Om man inte i förtid hade lagt ned de fungerande kärnkraftreaktorerna skulle Sverige i dag ha haft el så att vi hade kunnat exportera även till Tyskland, som har lagt ned sina kärnkraftverk. I den nya ledning från Finland som man har etablerat kommer det sannolikt att vara kärnkraft som leds över till norra Sverige för att kunna täcka upp effektbristen där.

Anf. 71 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Sverige har nu i tre och ett halvt års tid styrts av en SD-regering. Det finns de som blir lite upprörda när man säger så, för Sverigedemokraterna vill gärna påstå att de inte sitter i regeringen.

Men det där är hårklyveri. Det finns inte ett enda förslag som passerar Sveriges riksdag utan att Sverigedemokraterna har godkänt det. Det finns inte ett enda beslut vi fattar i den här kammaren som det inte finns en sverigedemokratisk stämpel på.

Det innebär i praktiken att det vi i dag har att behandla i riksdagens kammare, fördelningen av statens

utgifter för 2026, är Sverigedemokraternas budgetförslag. Det är Sverigedemokraternas politik vi tar ställning till i dag. Det är en politik där man ger åt dem som redan har det gott ställt och låter dem som står lite längre ned på samhällets trappstege få lite mindre.

Samtidigt försöker Sverigedemokraterna ge sken av att man är ett parti som står på vanligt folks sida. Men vad man inte nämner i debatten och som man försöker blanda bort och dölja är att de som står allra längst upp på samhällets trappstege också är de som får absolut mest. Det är klart att det stämmer lite grann till eftertanke.

Hur motiverar Sverigedemokraterna och ledamoten Westroth att de med de högsta inkomsterna ska få störst skattesänkningar? Vari ligger det rättfärdiga i att de med störst tillgångar ska få det bäst? Och på vilket sätt är det rättvist att de som står längst ned på samhällets trappstege är de som ska få minst både procentuellt och i kronor mätt?

Anf. 72 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Herr talman! Tack, Niklas Karlsson, för frågan!

Egentligen borde jag börja med att tacka Niklas Karlsson och Socialdemokraterna för alla de tillfällen de nämner Sverigedemokraterna i sin budgetmotion genom att skriva "SD-regeringen". När vi skulle gå med i regeringssamarbetet var vi lite oroliga för att vi skulle bli bortglömda och inte få kredd för det som händer i regeringen. Men uppenbarligen nämns Sverigedemokraterna hela 40 gånger i Socialdemokraternas budgetreservation, så vi får väl börja med att tacka för det.

Det stämmer att vi samordnar många frågor; vi har ju Tidöavtalet att hålla oss till. Det är dock inte alla frågor som hanteras i Tidöavtalet, utan det finns sådana där vi är mer fria att driva vår egen politik. Det har också resulterat i ett par tillkännagivanden här i riksdagen. Dock är följden att de förslag som regeringen vet att den inte har majoritet för aldrig kommer hit.

Det stämmer att vi har ett budgetsamarbete och att Sverigedemokraterna står bakom budgeten. Jag känner dock inte igen mig i beskrivningen att det är de sämst ställda som får minst i budgeten. I budgetpropositionen 2026 stärks den lägsta inkomstdecilen med 1,9 procent och den högsta med drygt 0,8. För mandatperioden som helhet har den lägsta inkomstdecilen stärkts med drygt 4,5 procent och den högsta med bara 1,5 procent.

Jag känner alltså inte riktigt igen mig i beskrivningen, utan vi anser att det är de med de svagaste inkomsterna som får mest utveckling av sina inkomster i den här budgeten.

Anf. 73 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Ledamoten Westroth behöver inte vara orolig; Sverigedemokraterna ska inte glömmas bort.

Sverigedemokraterna ska inte heller få komma undan i den politik som regeringen nu genomför på Sverigedemokraternas mandat. Kontrasten blir tydlig i de alternativ som riksdagens kammare har att ta ställning

till. På den ena sidan är det en sverigedemokratisk budget, där man ger åt dem som redan har, som ställs mot den andra sidan, med ett socialdemokratiskt alternativ, där den fördelningspolitiska profilen är att man ska bidra efter förmåga. I Socialdemokraternas budget får nio av tio människor i vårt land det bättre. Det är omsorgen om vanligt folk som står i fokus, inte ytterligare stora skattesänkningar åt regeringsmedlemmar eller riksdagsledamöter.

Om ledamoten Westroth nu inte tror mig har Riksdagens utredningstjänst gjort utredningar av detta, där det svart på vitt framgår vilken politik SD-regeringen bedriver. Där är det de som står längst upp på samhällets trappstege som ska få de stora skattesänkningarna i kronor mätt och procentuellt mätt.

Jag tror att man skulle kunna formulera den sverigedemokratiska politiken med hjälp av er regeringskollega Kristdemokraterna. Det finns lämpliga citat i Bibeln, till exempel i Matteusevangeliet. Där skriver man: "Ty var och en som har, åt honom skall varda givet, så att han får över nog; men den som icke har, från honom skall tagas också det han har". Det är Matteuseffekten – eller SD-effekten.

(Applåder)

Anf. 74 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Herr talman! Tack, Niklas Karlsson, för citatet! Jag ska ta det till mig.

Det är klart att man kan se detta kortsiktigt och mjölka ut så mycket pengar som möjligt ur systemet. Vi ser det kanske snarare som en investering – att människor får behålla mer i plånboken av det de tjänar.

Jag noterar att Socialdemokraterna i sin budgetmotion har höjd skatt på arbete och höjd skatt på ISK. Man pratar om en tillfällig bankskatt, som på något sätt ska drabba bankerna och inte dem som har lån hos bankerna. Man pratar om en beredskapsskatt. Varifrån ska den tas, och hur ska den genomföras? Det står det egentligen ingenting om.

Nu blir frågan retorisk, men jag undrar om Niklas Karlsson tror på Lafferkurvan. Den innebär att om man inte får behålla så mycket av sin lön kommer man inte heller att anstränga sig lika mycket. Ju mer man får behålla av det man tjänar, desto mer kommer man att jobba. Det är vad jag tror på.

Om vi inte belönar utbildning, flit och risktagande tror jag att vi långsiktigt kommer att urholka Sveriges möjligheter till tillväxt och till en positiv utveckling.

Anf. 75 ANDERS ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag har tagit mig fram till talarstolen för att undersöka lite grann om Sverigedemokraternas tillväxtpolitik kopplat till utsläppsminskningspolitiken.

Vi i Centerpartiet konstaterar att utsläppen ska ned och att jobben ska bli fler. Vi gör det delvis för att vi tror på det; vi tror att det är helt centralt att Sverige som ett rikt västland kan ha en politik där vi kombinerar de här två delarna. Men vi gör det också som en kontrast

till den förda politiken från regeringen och Sverigedemokraterna.

Därför blir min första fråga till Eric Westroth: Anser han att det går att kombinera minskade utsläpp med en ökad tillväxt?

Vad vi har sett hittills under de år då Sverigedemokraterna har varit en del av regeringsunderlaget är att vi har fått en katastrofal utveckling. Vi har fått både ökade klimatutsläpp och en tillbakagång i svensk tillväxt. Sverige tappar som klimatföredöme, och vi tappar internationell konkurrenskraft.

Jag vill också ställa en följdfråga till den första frågan om huruvida Sverigedemokraterna tror att det går att kombinera dessa två. Sverigedemokraterna slår sig gärna för bröstet för att det har blivit billigare att tanka vid pump. Jag undrar: Vad är det värt med billigare bensin när jobben försvinner och man inte har någon inkomst?

Anf. 76 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Herr talman! Vi tror framför allt på teknikutveckling och på att marknaden kommer att komma fram med tekniska lösningar för att bli mer utsläppsvänlig.

Jag tror dessutom att den här politiken måste gå i takt med väljarna. Jag tror inte att vi kan ösa skattemedel på diverse förhoppningsfulla entusiaster som driver företag i tron att de ska ta fram produkter som sedan ska gå att sälja.

Jag kommer själv från Gnosjö. När man driver företag i Gnosjö börjar man i liten skala. Man har en produkt som marknaden vill ha. Man utvecklar den, man investerar och man bygger upp sin industri, gärna med egna pengar.

När det gäller drivmedel och bensin såg vi när Centern var en del av regeringsunderlaget artiklar om hur folk inte hade råd att åka till jobbet på grund av de höga bränslepriserna. Som lök på laxen skulle sedan Centerpartiet vara med och göra ett färdmedelsneutralt reseavdrag som otroligt mycket skulle försämrat möjligheterna på landsbygden att pendla till jobbet. Det skulle bli extremt mycket dyrare.

Dessutom har många som bor på landsbygden villor och fick förra året otroligt höga elräkningar. En bidragande orsak till det var att Centerpartiet hade varit med och lagt ned fullt fungerande kärnkraft.

Jag skulle egentligen vilja kasta tillbaka frågan till Anders Ådahl hur han ser på vad Centerpartiet gjorde för landsbygden och de utsläppsminskningar som skedde på landsbygdens bekostnad.

Anf. 77 ANDERS ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Det är inte utan att det svar vi får från Sverigedemokraterna är en aning förbluffande. Å ena sidan säger ledamoten Westroth: Vi sätter vår tilltro till teknikutvecklingen. Å andra sidan säger han samtidigt: Nej, vi kanske inte riktigt har en tro på att de här företagen på något magiskt sätt ska kunna ta fram ny teknik och bidra till energiomställning och grön omställning. Jag förstår inte alls hur den logiken går ihop.

Ska vi ha ett Sverige som håller samman behöver vi som bor i städer inse att våra kommuner långt ute behöver förbättrade villkor. Vi behöver investera i vägar och i järnväg. Vi behöver investera i våra skolor och skapa rättvisa förutsättningar. Det kommunala utjämnningssystemet behöver ses över så att vi klarar att skapa rättvisare möjligheter för människor i olika delar av landet.

Jag fick inte riktigt svar på min fråga. Hur resonerar Sverigedemokraterna rent visionärt? Hur ska vi i Sverige klara att få en tillväxt med fler jobb samtidigt som man fokuserar på enskildheter som bensinpriser? Det är att göra en liten enskild åtgärd men inte se de stora dragen i politiken.

Jag ser inte visionen för svensk landsbygd och svensk tillväxt någonstans i de svar som ledamoten ger. Återkom gärna till huvudfrågan!

Anf. 78 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Herr talman! Att man har en tillit till marknaden och teknikutvecklingen är inte så konstigt. Dessutom anser jag inte att skattemedel ska användas som riskkapital för stora industrisatsningar. Jag tror att marknaden behöver lösa detta själv genom att man har en affärsidé som är gångbar och som man kan skala upp. Och som sagt: Det vi gör här i Sveriges riksdag måste gå i takt med väljarna.

Nu blir min fråga retorisk, men det blir intressant att se hur Centerpartiet har tänkt få igenom sina förslag i sin budgetmotion. Det är inte många frågor där Centerpartiet och de övriga oppositionspartierna är överens om hur man ska gå framåt. Centerpartiet vill göra mängder med skattesänkningar som det inte finns tillstymmelse till i övriga oppositionspartiernas budgetar.

Frågan blir hängande, men hur Centerpartiet ska få ihop sitt regeringsunderlag och driva de frågor man tänker driva ser vi som har läst budgetarna som ett mysterium.

Anf. 79 NIKLAS KARLSSON (S):

Herr talman! Politikens uppgift är att ge svar på frågor om hur vi ger varje människa möjlighet att ge liv åt sina innersta drömmar och sin innersta längtan. I en tid när gamla mönster bryts och nya skapas är detta särskilt viktigt.

Utmaningarna är sannerligen stora. Under den borgerliga regeringens styre har arbetslösheten tillåtits skena till rekordhöga nivåer. Sveriges tillväxt har varit bland de sämsta i Europa. Sjukvården är i kris, våra vägar och järnvägar är i dåligt skick, behovet att klara klimatomställningen är akut och ojämlikhet och utanförskap växer. Det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde är oroligt.

Men verkligheten står uppenbarligen inte i fokus för Sverigedemokraterna och regeringen. Med iver och engagemang har man genomfört stora skattesänkningar, i huvudsak riktade till dem med de högsta inkomsterna och största förmögenheterna. Regeringen och Sverigedemokraterna har dessutom

underfinansierat statsfinanserna med över 350 miljarder kronor under mandatperioden.

Herr talman! Dagens debatt om hur staten ska använda sina inkomster för 2026 är den sista för mandatperioden. Den är därmed också ett bokslut över den borgerliga regeringens och Sverigedemokraternas år vid makten.

Kontrasterna i svensk politik blir tydliga, särskilt i skillnaden mellan att försöka lösa varje samhällsproblem med en skattesänkning och att i stället stärka vår gemensamma välfärd och människors privatekonomi.

Regeringen och Sverigedemokraterna har ihärdigt avfärdat alla förslag om att förbättra skolan och om fler lärare. Man har avfärdat förslag om fler händer i vården och att stärka sjukvården. Man har avfärdat förslag om att bekämpa arbetslösheten och stimulera svensk tillväxt.

Nyrekryteringen till gängen har fått fortgå. Man har struntat i framtiden för byggbranschen och industrin, och man har underlåtit att stötta alla de människor som kämpar med att få ihop privatekonomin. Krisen har tillåtit slå igenom med full kraft, och det är de som ställer klockan varje dag, bygger vårt land och bär välfärden på sina axlar som fått ta den största smällen.

Herr talman! Tidigare i debatten framförde finansutskottets ordförande Riedl vilket Sverige regeringen fick ta över och ondgjorde sig över detta. Man kan också fokusera på vilket Sverige regeringen och Sverigedemokraterna vill se. Vem och vilka intressen de företräder blir särskilt tydligt när man tittar på skattesänkningarnas fördelning. I retoriken pratar den politiska högern om skattesänkningar för vanligt folk. I praktiken är det småsmulor man erbjuder för att dölja hur de som står längst upp på samhällsstegen får allra mest.

Regeringen och Sverigedemokraterna har sänkt skatten för sig själva med över 30 000 kronor per år, samtidigt som Sverige som enda land i Norden inte höjt barnbidraget och därtill skurit ned i bostadstilläget för de mest utsatta barnfamiljerna.

Välfärden har fått betala priset för kostnadskrisen med urholkade anslag och budgetar som inte går ihop, trots de många varningsropen från olika delar av landet. Samtidigt har man valt att inflationsskydda höginkomsttagares inkomster. Skattesänkningar med över 100 miljarder har prioriterats framför att skjuta till resurser till vård, skola och omsorg. Man har avskaffat avtrappningen av jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget, innebärande en skattesänkning exklusivt till dem som tjänar allra mest.

Herr talman! Susanna Alakoskis fantastiska bok *Svinalängorna* är på ett sätt en ganska liten berättelse men rymmer samtidigt väldigt mycket av Sveriges moderna historia. Romanen berättas genom Leenas ögon, från barndom till tidiga tonår. Leena älskar sina föräldrar och gör allt för att skydda dem – förklarar bort blåmärken, sopar igen spår och ljuger för vuxna. Alakoskis *Svinalängorna* blir en spegel av samhällsproblem vi fortfarande brottas med.

Rädda Barnens senaste barnfattigdomsrapport visar att cirka 276 000 barn, det vill säga en av åtta, lever i ekonomisk utsatthet. Kronofogden och Bris visar att vart elfte barn växer upp i en skuldsatt familj – ofta med ökad risk för konflikt och våld i hemmet.

Här blir, herr talman, parallellen till Leenas värld brutalt tydlig, det vill säga trångbodda lägenheter, ständiga pengabekymmer, barn som märker att de inte är som andra.

I dag heter områdena andra saker, men vi ser liknande mönster, det vill säga lägre inkomster, högre arbetslöshet och större risk för ekonomisk utsatthet för barn. Parallellen till dagens Sverige är obekvämt men tydlig. Fortfarande lever hundratusentals barn i ekonomisk och social utsatthet. *Svinalängorna* ger dem ett ansikte och gör det också svårt för oss andra att säga att vi inte visste.

Herr talman! Sverige står inför stora utmaningar, och när vi tidigare har stått inför stora utmaningar som har stressat både vår uthållighet och vår sammanhållning, har det också visat sig att det är i sådana tider det avgörs vilket samhälle vi vill vara, om vi ställer upp för varandra eller om vi lämnar var och en åt sitt öde.

En politik som skapar hopp och erbjuder framtidsstro måste bottna i verkligheten och se människors vardag, utgöra en klar idé om vilket samhälle vi vill bygga och erbjuda en tydlig riktning för hur det ska genomföras. Mindre klyftor i ett samhälle leder till en bättre sammanhållning och högre tillväxt. Detta resonemang är inte längre bara socialdemokratiskt sunt förnuft, utan många internationella institutioner som tidigare bekände sig till marknadsliberala teorier inser att sådan ekonomisk politik lyckas bäst.

När vi bevittnar dålig arbetsmiljö inom vården eller för lite undervisning och stöd i skolan, måste vi koppla ihop det med den förda ekonomiska politiken. Skatt är undersköterskan på boendet, frukosten på förskolan och barnmorskan som förlöser våra barn. Skatt är höftledsoperationer, nationella prov och skolskjuts. Skatt är tåg, buss och kollektivtrafik. Så hänger det nämligen ihop: skatt för gemensam finansiering av gemensam välfärd.

Herr talman! Vi bad riksdagens utredningstjänst att räkna på skillnaderna mellan det socialdemokratiska budgetalternativet och regeringens och Sverigedemokraternas budget. Faktum är att nio av tio svenskar tjänar på en socialdemokratisk politik. Vi menar att Sverige inte kommer att stärkas av att de som redan har mest får ännu mer på bekostnad av vanligt folk. Därför föreslår vi till exempel att avtrappningen i jobbskatteavdraget, som slopades i samband med beslutet om statens budget för något år sedan, återinförs, samtidigt som de med normala inkomster får en skattesänkning.

Vi välkomnar ett enklare och mer lättförståeligt regelverk för delägare i fåmansbolag, men vi ser också en ökad risk för att förslaget öppnar för ökad inkomstomvandling. Därför bör en sådan förenkling genomföras på ett offentligfinansiellt neutralt sätt.

En tredje beskattningsnivå för dem med störst kapitalinnehav på investeringssparkonton bör införas

eftersom de med mycket stora kapital på dessa konton gynnas oproportionerligt mycket i regeringens förslag.

En tillfällig skatt på bankernas räntenetto, det vill säga den vinst som uppstår när ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna, bör införas. För att bidra till den långsiktiga uthålligheten av försvarsutbyggnaden föreslår vi därutöver en utredning av en beredskapsskatt. Vi vill se skärpta regler mot aggressiv skatteplanering och skatteflykt, och vi måste se till att skattepengar som ska gå till barnen i skolan faktiskt stannar där – och inte försvinner i utdelning till aktieägare.

Herr talman! Denna mycket enkla, vackra och kanske begåvade socialdemokratiska tanke bygger på föreställningen om att ge varje människa möjlighet att ge liv åt sina innersta drömmar och längtan. Det kräver en ansvarsfull ekonomisk politik, som ger människor förutsättningar att göra livet bättre för att slippa ge upp stora delar av sitt liv för att ta hand om närstående som behöver välfärdstjänster på en marknad där man inte har råd att köpa tjänsten.

Den generella välfärden, våra gemensamma angelägenheter såsom vård, skola och omsorg samt utbildning, är central för människors möjligheter i livet. Livschanserna blir nämligen mindre när de inte finns. Den skyddar mot faror utifrån, den skapar frihet från nöd och den ökar tryggheten och därmed känslan av frihet. Så ger vi varje människa möjlighet att ge liv åt sina innersta drömmar och längtan.

Med detta yrkar jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Socialdemokraternas förslag att riksdagen bör bifalla Socialdemokraternas reservationer i finansutskottets betänkande.
(Applåder)

Anf. 80 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt begära replik på Niklas Karlssons anförande. Man brukar vara duktig på att begära replik på mig, och vi brukar framföra ungefär samma svar på varandras repliker. Men jag kunde inte låta bli.

Jag är socialsekreterare till yrket, och när jag lyssnade på den gripande skildringen av boken *Svinalängorna* undrade jag hur Niklas Karlsson kan koppla den till skattesänkningar. Det finns så många andra saker i en människas liv, till exempel missbruk av alkohol, misshandel av kvinnor och misshandel av barn. Jag ser inte den solklara kopplingen till ett borgerligt styre. Inte utspelar sig boken under en tid då Moderaterna hade regeringsmakten?

Detta var en parentes, och min fråga handlar inte om det.

Niklas Karlsson talade varmt om införandet av en så kallad bankskatt, eller som det står i er skattemotion: en skatt på bankernas övertvinster.

Vad är syftet med bankskatten? Är det att bankerna ska minska sitt räntenetto, som ni skriver i motionen, eller är det att få in mer skatteintäkter till staten? Man kan nämligen inte få båda.

Anf. 81 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Att den moderata ledamoten Åberg inte förstår sambandet mellan skatt och den generella välfärden förklarar kanske varför ledamoten är moderat. Vi tror att den generella välfärden ger människor möjlighet att få ett bättre liv. Man behöver inte köpa tjänsterna på en marknad där man är beroende av den egna ekonomiska ställningen, vilka tillgångar eller vilken lön man har. Den är till för alla, och den ska fördelas efter behov.

Den generella välfärden gör människor fria, och den bryter oss loss från osäkerheter och otrygghet. Därför tycker vi att vi ska ha ett rättvist skatteuttag, att man ska bidra efter förmåga och att välfärden ska fördelas efter behov. Däri ligger liknelsen med *Svinalängorna*. Om ledamoten inte har läst boken; gör det. Då får du kanske en bättre förståelse mellan kopplingen skatt och välfärd.

Vad gäller frågan om bankvinster ska man vara noga med att inte fara till bankernas försvar. Bankerna har i den kostnadskris vi har genomlevt de senaste åren tagit chansen att öka räntenettet och tjäna pengar, ohemult mycket pengar, på vanligt folks ekonomi. Det tycker vi är orimligt. Det räntenetto som har uppstått måste minska.

Förslaget är alltså i första hand att se till att den skillnaden minskar. Och om räntenettet minskar behöver bankerna inte heller vara bekymrade över att betala så mycket i bankskatt.

Anf. 82 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Herr talman! Bankerna är inte det minsta bekymrade. Om Niklas Karlsson hade funderat över hur ett vinstdrivande företag fungerar hade han inte gjort det uttalandet. Räntenettet är nämligen, vid sidan av provisionsnettot, bankernas viktigaste inkomstkälla.

Att bankerna plötsligt skulle börja tumma på räntenettet för att Socialdemokraterna har infört en bankskatt är högst osannolikt. De kommer i så fall tvärtom att lägga avgifterna på kunderna, faktiskt på precis alla dem som Niklas Karlsson påstår sig värna om, dem som inte har fått något arv och som måste låna pengar av banken. Det är ofta ett livslångt åtagande. Det är människor som vill uppfylla sin dröm om att äga en egen bostad. Niklas Karlssons förslag kommer att göra det mycket svårare. Jag tycker att det resonemanget är helt fel.

I motionen står det att Socialdemokraternas syfte, nästan i en kommunistanda, är att utjämningen ska leda till att alla ska ha lika utfall. Sociala problem, som kvinnomisshandel och alkoholmissbruk, försvinner tyvärr inte bara för att man höjer skatterna, Niklas Karlsson.

Anf. 83 NIKLAS KARLSSON (S) replik:

Fru talman! Detta tårdröpande inlägg om omsorgen om människors bostadsdrömmar är inte ett försvar av vanligt folk. Vi ser nu i riksdagens kammare hur Moderaterna i all väsentlighet ställer sig på bankernas och inte vanliga löntagares sida. Man försvarar de ohemula

vinster som bankerna gör i en kostnadskris, att de tar chansen att skinna bolånetagare på högre räntor samtidigt som de inte är beredda att betala ut ränta på det sparkapital som löntagarna har satt in på samma bank. Där kommer Socialdemokraterna aldrig att hamna.

Bostadsdrömmar ska förverkligas. Människors bostadsresor och drömmar om att kunna köpa sitt eget boende bygger på att bankerna är beredda att låna ut till rättvisa och rimliga räntesatser. Det gör de inte i dag.

En konstruktion av den bankskatt som vi nu föreslår skulle minska det räntenettet. Om man inte försvarar vår konstruktion ställer man sig på bankernas sida. Där är skillnaden i den svenska politiska debatten tydlig mellan höger och vänster och mellan moderater och socialdemokrater.

(Applåder)

Anf. 84 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Död och skatter är det enda vi kan vara säkra på; det är en fras som tillskrivs både Benjamin Franklin och Daniel Defoe. Påståendet är sant, oavsett vem upphovsmannen är. Trots livets ständiga förändringar är döden och statens behov av intäkter de enda konstanterna.

Skillnaden är att vi kan göra något åt skatterna, och det är vad denna debatt handlar om. I grova drag handlar det om vilka partier som vill sänka skatterna på arbete och företagande och vilka som vill inte bara höja dessa skatter utan också införa nya skatter.

När regeringens budget presenterades fick den titeln *En budget för hårt arbetande människor*. Det är en mycket talande titel. Det är på tiden att hårt arbetande människor, familjer och pensionärer ska få mer pengar att röra sig med. Syftet med budgeten är bland annat att människor ska känna framtidstro och våga konsumera, sätta fart på ekonomin och bryta lågkonjunkturen.

Några invänder att uttrycket hårt arbetande skapar motsättningar. Det gör det inte. Sverige har byggts starkt och rikt av hårt arbetande människor. Arbete, företagande, kunskap och innovationer, inte ständigt höjda skatter, har varit och är fortfarande vägen till rikedom och välstånd. Ett land som inte värnar värdet av att arbeta riskerar problem med både ekonomin och bristande sammanhållning.

Vi moderater vill att det ska löna sig mer att arbeta än att leva på bidrag. Det är en fråga om rättvisa. Den som ställer klockan och går till jobbet och sliter ska rimligen ha mer än den som kan arbeta men väljer att inte göra det.

Om det inte finns människor som arbetar och betalar skatt kommer det inte att finnas pengar till vare sig bidrag eller allt annat som behövs: skola, sjukvård, äldreomsorg, fungerande rättsväsen, försvar och infrastruktur. All välfärd, statens alla åtaganden, bygger på att så många som möjligt går till jobbet varje dag.

Att göra det mer lönsamt att arbeta är centralt i regeringens skattepolitik. Nu går vi därför fram med ännu ett jobbskatteavdrag. Ibland får man höra från

partierna till vänster att detta skulle vara ett uttryck för brist på politisk fantasi. Må så vara – men att vi har kämpat steg för steg i snart två decennier för att människor ska få behålla mer av sin egen lön har gjort avtryck i löntagarnas plånböcker. Då är det upp till deras fantasi, inte politikernas, att bestämma hur den egna inkomsten bäst kommer till nytta.

Den skattesänkning som kommer av det utökade jobbskatteavdraget riktar sig framför allt till heltidsarbetande med låga och medelhöga inkomster, de som verkligen känner av varje krona när maten har blivit dyrare och elkostnaderna har stigit. Skattesänkningarna nästa år innebär en lättnad om 20 000 kronor per år för en familj bestående av en polis och en sjuksköterska. Sedan 2023 handlar det om en total skattelättnad om hela 43 000 kronor per år.

Fru talman! Vi moderater tycker att det självklart också ska löna sig att ha arbetat. Parallellt med att vi går fram med ett förstärkt jobbskatteavdrag förstärker vi också det förhöjda grundavdraget för personer som fyllt 66 år. Människor som har ägnat ett helt arbetsliv åt att med slit och flit bygga Sverige ska belönas för sina insatser. Det är en rättvisefråga.

Ännu ett vallöfte som uppfylls är sänkningen av den särskilda inkomstskatten, SINK. Regeringen går fram med en skattesänkning i två steg för de 90 000 svenskar som är bosatta utomlands och som betalar skatt enligt SINK. Detta ökar neutraliteten mellan SINK-regelverket och inkomstskattelagen för utrikes bosatta som inte har gynnats i samma utsträckning av de senaste årens skattereformer och som inte heller använder svensk samhällsservice i samma utsträckning.

Fru talman! Regeringen förstärker också skattereduktionen för sjuk- och aktivitetsersättning för att få bort den skillnad som finns i beskattning mellan sådan ersättning och motsvarande arbetsinkomst. Andra skattesänkningar som genomförs är sänkningen av elskatten och den halverade matmomsen. Det kommer att bidra till att stötta ekonomin under återhämtningen.

Fru talman! Vi har det lägsta skattetrycket på 50 år – det lägsta ända sedan Gunnar Strängs tid. Under hela hans tid som finansminister 1955–1976 ökade skattetrycket, och sedan fortsatte det att öka i ytterligare 25 år. Nu är det tillbaka där han slutade, och vi kan gott säga att vi har slutit det socialdemokratiska skattehöjarkretsloppet.

I sin skattemotion kräver Socialdemokraterna en skattereform. Inte utan att det kan finnas anledningar till det – skattesystemet är i mångt och mycket ett lapp-täcke och skulle må bra av en strukturerad översyn. Sedan kan man fråga sig varför Socialdemokraterna inte initierade en skattereform när de hade regeringsmakten. Punkten om en skattereform fanns inskriven i januariavtalet.

Men när man läser Socialdemokraternas skattemotion inser man snabbt att en av Socialdemokraternas initierade skattereform är det absolut sista Sverige behöver. Höjda skatter och nya skatter skulle uppenbart vara de dominerande inslagen: ökade skatter på så kallade höga arbetsinkomster, ökade skatter på sparande

och kapitalinkomster, beredskapsskatt och bolåneskatt, som Niklas Karlsson kallade skatt på bankernas övervinster – bara för att nämna några exempel.

Det är trots allt bra att Socialdemokraterna är så tydliga. Om Socialdemokraterna återtar regeringsmakten ska Sverige tillbaka till toppen på skatteligan som det land som beskattar sina invånare allra hårdast. Det är viktig konsumentupplysning.

Fru talman! En myt vi behöver slå hål på är att det skulle finnas ett direkt samband mellan höga skatter och hög kvalitet i den offentliga välfärden. Det finns inget som helst sådant samband.

För det första är det inte alls så att högre skatter alltid leder till högre skatteintäkter. Lägre och rätt utformade skatter skapar incitament för extra ansträngningar och fler arbetade timmar, vilket leder till högre skatteintäkter. Detta kan kompensera för det bortfall som sker på grund av lägre skattesatser.

För det andra: Bland de kommuner som har lägst kommunalskatt återfinns nästan alltid också de som enligt olika utvärderingar har högst kvalitet när det gäller skola och omsorg. Det är alltså ett direkt omvänt samband. Det är inte så konstigt – har man ordning och reda i finanserna har man också ordning och reda i sina verksamheter.

Det går inte att missa att Socialdemokraternas skattemotion andas direkt fientlighet mot allt vad företagande och entreprenörskap heter, såväl genom de konkreta förslagen som genom språkbruket. ”Marknadsmisslyckande” och ”övervinster” är två ord som används för att svartmåla utvalda branscher.

Vad är övervinst? Låt oss bara en gång för alla slå fast att något sådant inte finns. Sunda företag ska gå med vinst oavsett bransch. Vinsten kommer över tid att variera. Begreppet ”övervinst” är skapat av socialdemokratiska politiker för att misstänkliggöra företagare och företagande.

Det är samma sak med begreppet ”marknadsmisslyckande”. Det är ett skällsord som används för att smutskasta ofta hårt arbetande entreprenörer inom välfärdssektorn. Man har en helt felaktig fokusering på driftsformer och privata utförares eventuella vinster.

Till att börja med borde vi kunna vara överens om att det vore ett mycket större problem om dessa verksamheter gick med förlust. Det skulle medföra neddragningar och i förlängningen kunna leda till konkurs, så att verksamheten skulle läggas ned och barnen stå utan skola eller förskola.

Men framför allt är det fel fokus på debatten. Det som är viktigt är att den verksamhet som levereras håller hög kvalitet. Att säkerställa detta genom riktlinjer och kontroller är därför det vi måste bli bättre på, oavsett om det handlar om privata eller offentliga utförare.

Fru talman! När jag ser på de förslag som regeringen presenterar i denna budgetproposition ser jag en politik som är förankrad i verkligheten och som svarar mot de utmaningar Sverige står inför.

Regeringens politik står på hårt arbetande människors sida – de som varje dag går upp, går till jobbet och bidrar till vårt gemensamma välbefinnande. Det är en

politik som säger ja till arbete, ja till företagande och ja till människors frihet att forma sina egna liv.

Regeringens budget gör Sverige mer rättvist, med bättre ekonomi för människor som jobbar, stark sammanhållning och mer resurser till allt som är gemensamt.

(Applåder)

Anf. 85 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Det var verkligen ett brandtal från Boriana Åberg om att det ska löna sig att arbeta och att ha arbetat. Ibland, inte minst när man lyssnar på Boriana Åberg, kan man nog tänka att det där är en av Moderaternas hjärtefrågor och att det verkligen gäller alla – det ska alltid löna sig att arbeta.

Men så är tyvärr inte fallet för tusentals arbetande människor som nu i stället på ett bräde kommer att utvisas ur Sverige. Regeringen uppskattade själv att 4 700 personer och deras familjer skulle omfattas av att möjligheten till fortsatt arbetstillstånd genom det så kallade spårbytet avskaffades av regeringen i år.

Spårbyte var en möjlighet för den som kom som asylsökande och fick jobb att byta spår från asylsökande till arbetskraftsinvandrare. Dessa 4 700 människor, varav en person faktiskt är i riksdagen nu för att besöka oss riksdagsledamöter, har under sin tid i Sverige betalat skatt, bidragit till vår gemensamma välfärd och i många fall faktiskt också arbetat just i välfärden, i den äldreomsorg som inte minst i norra Sverige har otroligt svårt att hitta personal.

Min fråga till Boriana Åberg är helt enkelt: Varför fick det inte löna sig för dessa människor att arbeta och att ha arbetat i Sverige under i princip hela sin vistelse?

Anf. 86 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Annika Hirvonen har helt rätt: Jag brinner för arbete och för att arbete ska löna sig, för jag utgår från individen. Varje människas vilja och förmåga att genom arbete skapa sig ett bra liv ska uppmuntras. Man hjälper också till med de gemensamma åtagandena genom att man betalar skatt. Genom rätt incitament och drivkrafter, som gör att en liten extra ansträngning kan ge resultat för en själv, får vi en bättre ekonomisk utveckling och ett rikare samhälle. Det är någonting som vi moderater alltid har stått bakom.

När det gäller rätt incitament och drivkrafter måste jag säga att Miljöpartiet har varit drivande i att ge människor fel incitament och fel förhoppningar. Människor har lockats hit till Sverige med löfte om bättre liv. Många har fått bättre liv, men inte alla.

Människor som nu inte får stanna eftersom de inte har dokumenten i ordning eller av någon annan anledning förlorar inte möjligheten att ansöka om arbetstillstånd igen från sina respektive hemländer.

Min talartid är slut. Jag återkommer i nästa replik.

Anf. 87 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Fru talman! Det var kanske olyckligt att Boriana Åberg inte hann slutföra sitt resonemang. Jag förstär

nämligen inte hur Moderaterna, som alltid har haft frågan om att det ska löna sig att arbeta i centrum, nu har bestämt sig för att kasta ut tusentals människor som inte gjort annat än att arbeta, betala skatt och bidra till Sverige.

Vi kan jämföra med dem som 2015 kom till Sverige genom att födas här, som min egen son. De har inte gjort många knop, och ännu har de inte betalat in någon skattekrona. På sin höjd har de lyckats samla några hundra kottar från gräsmattan och tjänat ihop till lite lördagsgodis.

De som kom när de redan var arbetsföra har verkligen ekonomiskt varit en otrolig plusaffär för Sverige. De har arbetat från dag ett, utan att vi först har behövt betala för barnomsorg, utbildning etcetera. De människorna kastas nu ut.

Det är total idioti att säga: Åk tillbaka till Afghanistan! Sök ditt jobb i hemtjänsten i Boden från Afghanistan! För det första lever de i otrolig ovisshet och osäkerhet i det talibanstyrda Afghanistan. För det andra lider de gamla i äldreomsorgen i väntan på att få tillbaka sin personal – om personalen ens kan komma tillbaka med tanke på att regeringen nu har höjt lönekraven så mycket att vanliga medarbetare i äldreomsorgen faktiskt får svårt att få tillstånd att jobba där, trots att det i stora delar av Sverige råder brist på människor som vill och kan ta hand om äldre på ett bra och värdigt sätt. För mig går detta inte ihop med Moderaternas vurm för folk som jobbar.

(Applåder)

Anf. 88 BORIANA ÅBERG (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att Miljöpartiet har ett mycket större ansvar än Moderaterna för dessa människors lidande. Med Miljöpartiets helt gränslösa migrationspolitik öppnades gränserna på vid gavel. Ja, den kanske var Socialdemokraternas också – Stefan Löfven proklamerade ju: ”Mitt Europa bygger inte murar”. Det kom väldigt många som inte hade intentionen att jobba och göra rätt för sig. Det var bidragen i Sverige som lockade.

Under en socialdemokratisk regering avskaffades också kravet på att man för att kunna få medborgarskap skulle ha egen försörjning av arbete. Det avskaffades. Det gjorde att det uppkom en hemsk oreda inom migrationen, en oreda som vi försöker få ordning på nu.

Vi vet att det finns sju grenar av den syriska mafian som är etablerade i Sverige. Det finns enorm kriminalitet. Det är skjutningar och sprängningar som görs av gäng som har sitt ursprung någon annanstans.

I försöken att bringa ordning och reda faller tyvärr människor som gör rätt för sig mellan stolarna. Det beklagar jag också.

(Applåder)

Anf. 89 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! Sverige hör till de OECD-länder där den ekonomiska ojämlikheten har ökat mest sedan mitten av 1980-talet.

Regeringen har dock fortsatt att sänka skatterna för höginkomsttagare med sammanlagt 110 miljarder kronor under mandatperioden, vilket innebär att utrymmet att satsa på välfärden minskar.

Med ett år kvar till valet kan vi konstatera att regeringen spelar ett cyniskt valspel. Efter tre år på svältkur med Tidöpartierna tömmer regeringen nu statskassan och låter välfärden stå för notan. Genom att under lång tid låta bli att satsa har regeringen med stöd av Sverigedemokraterna cementerat lågkonjunkturen och placerat oss i EU-toppen när det gäller andelen arbetslösa.

Regeringen föreslår i den här budgeten skattesänkningar med över 50 miljarder kronor. I Vänsterpartiets budgetalternativ finns en helt annan inriktning. I stället för att sänka skatten mest för dem med höga inkomster beskattar vi bankernas övervinster, höjer kapitalskatterna och omvandlar dagens rotavdrag till ett grönt rotavdrag för att underlätta den gröna omställningen. Vi använder pengarna till att bland annat stärka välfärden, lägga betydande resurser på klimatinvesteringar och stärka hushållens ekonomi, bland annat genom höjda barnbidrag. Så bygger vi Sverige starkare samtidigt som vi utjämnar klyftorna. Så främjar vi den gröna omställningen samtidigt som vi sänker arbetslösheten.

Regeringen driver å sin sida en politik som ökar barnfattigdomen och skillnaderna mellan dem som har och dem som inte har. Rädda Barnens nya barnfattighedsrapport visar att barnfattigdomen ökade mellan 2022 och 2023 efter att ha minskat tidigare år. I dag beräknas 276 000 barn leva i ekonomisk utsatthet i Sverige. Det är inte bara en fråga om statistik, påpekar Rädda Barnen – det är en fråga om barns rätt att få vara barn. Det handlar om att de ska få leka, lära, växa och drömma utan att begränsas av tomma kylskåp, inställda fritidsaktiviteter eller känslan av att inte höra till.

Inför sommaren släppte Frälsningsarmén en rapport som visade att hälften av alla barnfamiljer var oroliga för matkostnaderna när barnen inte kunde äta lunch i skolan. Vart femte barn var hemma hela sommaren utan sommarlovsaktiviteter.

Regeringen är stolt över att man sänker skatten för dem som jobbar, men man låter de som är sjukskrivna eller arbetslösa betala en högre skatt. I somras kunde vi se att vart tredje barn till föräldrar som är arbetslösa eller sjukskrivna var hemma hela sommaren utan planerade aktiviteter.

Detta bekymrar dock inte vår styrande högermajoritet. Skattesänkningar för höginkomsttagare går före satsningar på barn och unga – satsningar som kan förebygga att unga dras in i kriminalitet. Barnperspektivet lyser med sin frånvaro.

Så länge höginkomsttagarna får bättre ekonomi är regeringen nöjd, trots att en uppväxt utan meningsfulla aktiviteter ökar riskerna för att barn hamnar i isolering eller i värsta fall dras in i destruktiva miljöer och kriminalitet. Men lösningen för regeringen är inte att ge alla barn en bra uppväxt utan att sänka straffbarhetsåldern, införa hårdare straff och köpa fängelseplatser

utomlands. Det handlar inte om att förebygga kriminalitet utan bara om att straffa.

I februari i år uppgav 29 procent av alla ensamstående föräldrar med låg inkomst att de hade svårt att äta sig mätta. Det är en stor ökning sedan samma tidpunkt förra året. Hälften av alla ensamstående föräldrar med låg inkomst har vid ett eller flera tillfällen inte haft råd att köpa näringsriktig mat till sig själva och sina barn.

En genomsnittsfamilj har fått mindre i skattesänkningar på ett år än vad statsministern själv fått på en månad.

När det gäller långtidsarbetslösa har aktivitetsstödet sänkts för cirka 86 000 personer med upp till 5 000 kronor i månaden. Arbetslösa betalar dessutom en högre skatt än dem som jobbar. Skatteorättvisan är stor i det borgerliga Sverige. Men regeringen – något ska jag ge den – har i alla fall gett efter för kraven från funktionsrörelsen och Vänsterpartiet. Nu får även den med sjuk- och aktivitetsersättning lägre skatt. Det gäller den så kallade funkisskatten.

Annars är den här regeringens signum att den som har hög lön får sänkt skatt och att den som har låg lön eller ersättning inte får sänkt skatt eller får en liten, liten skattesänkning.

Beskattningen av arbetsinkomster innehåller i dag mer än tio olika former av skattereduktioner, däribland rutavdrag, rotavdrag och olika former av jobbskatteavdrag. Ingen av dem har tydligt påvisbara positiva effekter. Enbart jobbskatteavdraget innebär en skattereduktion med cirka 200 miljarder kronor per år. I årets budgetproposition går regeringen och Sverigedemokraterna fram med ännu ett jobbskatteavdrag, det tionde i ordningen, vilket försvagar de offentliga finanserna med 13 miljarder.

Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om skattesänkning för dem som har högre inkomster. För dem med lägre inkomster, a-kassa eller sjukpenning sänker vi skatten.

Vänsterpartiet stöder den tillfälliga sänkningen av matmomsen, men det får inte innebära höjda vinster för matjättarna. Vi har lanserat en prisgaranti som sätter stopp för matjättarnas smyghöjningar och säkerställer att momssänkningen faktiskt gör skillnad på prislappen och gör att barnfamiljerna har råd att äta sig mätta. Men regeringen har inte infört någon prisgaranti. Nu finns det en risk att regeringen bara skapat ett Icabidrag med momssänkningen.

Fru talman! Gemensamma medel bör gå till sådant som har samhällsnytta. Vänsterpartiet föreslår därför att dagens rotavdrag ska göras om till ett grönt rotavdrag. Det nya gröna rotavdraget skulle beviljas för åtgärder som minskar energiförbrukningen i bostäder samt stimulera återanvändning och användning av hållbara byggmaterial.

Ett grönt rotavdrag bidrar till lägre energiförbrukning och en mer cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. Det gröna rotavdraget skapar incitament för privata fastighetsägare att renovera hållbart och klimatsmart i stället för att byta ut redan fullt fungerande kök. Kraven på tillåtna åtgärder ska kopplas till miljö-

och klimatnytta, vilket gör avdraget relevant för hela samhället, inte bara för enskilda fastighetsägare.

Klimatförändringarna är ett akut hot mot människans framtida livsmöjligheter. Det behövs en grön omställning av ekonomin som snabbt måste komma på plats. Inom ramen för en samlad och genomtänkt miljöpolitik krävs en reformering av miljö- och klimatskatter. Det handlar till exempel om flygskatt och om ett färdmedelsneutralt och avståndsbaserat reseavdrag. När det gäller reseavdraget säger Vänsterpartiet nej till regeringens förslag om att höja gränsen för resor, som ökar pendlarnas avgifter med 4 000 kronor. Det blir alltså 4 000 kronor dyrare för en pendlare nästa år med regeringens politik.

Vi behöver en handlingsplan för att avveckla klimatskadliga subventioner. Miljö- och klimatskatter är styrande och en viktig del av politiken för att nå klimatneutralitet.

Fru talman! Förra året gjorde storbankerna en sammanlagd vinst på 126 miljarder. En bankskatt på bankernas övervinster skulle innebära en kraftig förbättring av statsfinanserna. Men det är inte det viktigaste. Det viktigaste är att pressa ned bankernas vinster så att vanligt folk får en bättre ränta. Vänsterpartiet vill införa en bankskatt för att det inte ska löna sig för bankerna att sko sig på låntagare genom att ha högre ränta på utlånade pengar och lägre på inlånade jämfört med styrräntan.

Skatterna ska vara en stabil finansiering av offentliga investeringar. Därtill bör de utjämna inkomster, konsumtion och sparande mellan olika inkomstgrupper och vara styrande i klimat- och miljöpolitiken.

Det finns ett samband mellan ett relativt högt skatteuttag och hög sysselsättning.

Sverige är ett av de få OECD-länder som varken har förmögenhetsskatt, arvs- och gåvoskatt eller fastighetsskatt som är kopplad till bostadens värde. De svenska egendomsskatterna ligger klart under genomsnittet i OECD och EU. Frånvaron av kapital- och egendomsskatter har starkt bidragit till att Sverige i ett internationellt perspektiv har en extremt skev förmögenhetsfördelning. Vänsterpartiet vill därför se över egendomsskatterna och få en mer rättvis beskattning där de som har mycket också bidrar mer till den allmänna välfärden.

Skatt ska betalas efter bärkraft, och välfärd ska ges efter behov. Sverige behöver en ny skattepolitik som sätter omfördelning, klimat och välfärd främst i stället för att gynna höginkomsttagare och klimatskadliga utsläpp. Sverige behöver en skattepolitik som minskar klyftorna i samhället, bekämpar barnfattigdomen och bidrar till ett jämlikt samhälle.

Med det, fru talman, yrkar jag bifall till reservationerna 2 och 6.

(Applåder)

Anf. 90 ANDERS EKEGREN (L) replik:

Fru talman! Ledamöter! Jag har gått igenom Vänsterpartiets och Centerpartiets budgetförslag och jämfört dem med varandra.

Era partier kommer ju att bilda regering om olyckan är framme. Inom den ekonomiska politiken och skattepolitiken skiljer sig era partier väldigt mycket åt. Era partier har egentligen helt olika inriktningar.

Ni vill kraftigt öka statsbidragen till kommunerna och ge mer pengar till sjukvården. De vill bara satsa på sjukvården i glesbygd. Ni vill kraftigt höja barnbidragen. Centerpartiet vill någonting helt annat. De vill kraftigt sänka arbetsgivaravgifterna och inkomstskatterna. De vill avskaffa tvåbarnstillägget och vill halvera flerbarnstillägget från barn tre samt sänka skatterna på cigaretter. Hade vi haft en debatt i Göteborg hade jag nog frågat om Centerns möjlighetsvis är rökt.

De vill dessutom ha en ny modell för a-kassan och ta bort skattereduktionen för a-kassan. På detta sparar de nästan 10 miljarder kronor.

Ni vill bilda regering med Centerpartiet. Det verkar som att ni drömmer er tillbaka till 30-talets idéer om att bilda folkfronter med borgerliga partier. Frågan till dig blir därför: Vilka av Centerns förslag kan ni acceptera för att få ihop en regering?

Anf. 91 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)
replik:

Fru talman! Det var en intressant fråga. Vi kan börja med frågan om att vi skulle vilja bilda regering med C. Det är inte så att vi vill bilda regering med C. Vi vill bilda en regering som inte innehåller Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och kanske inte heller Liberalerna. Vi vill helt enkelt se en regering som satsar på det här landet på ett annat sätt.

En intressant fråga – för det kanske inte sades rakt ut – är: Hur ska ni få ihop det när ni tycker så olika?

Jag kan konstatera något när det gäller regeringsunderlaget. Vi har ett parti som heter Liberalerna, som säger så här: Vi kan inte stödja en regering som SD sitter i; vi kan inte ingå i en regering som SD sitter i. Sedan har vi ett annat parti som heter Sverigedemokraterna, som säger: Vi kan inte stödja en regering som vi inte själva sitter i.

Hur har ni i Liberalerna tänkt lösa det, om ni nu skulle råka komma in vid nästa val? Hur har ni tänkt lösa detta med att ni inte stöder en regering med Sverigedemokraterna och att Sverigedemokraterna inte stöder en regering som de inte sitter i? Hur ska ni få ihop det? Det är min fråga.

(Applåder)

Anf. 92 ANDERS EKEGREN (L) replik:

Fru talman! Det är tydligt att ledamoten inte ens vill svara på frågan. Min fråga var: Vad är ni beredda att acceptera för att kunna bilda en regering?

Det som är den stora skillnaden är faktiskt att Tidöpartierna i fyra år har lyckats fatta en mängd olika, positiva beslut för landet.

Ledamoten har dock inga svar på några frågor. Det står helt klart att det nog kan behövas fyra partier om det ska bildas någon annan regering än den nuvarande,

och därför är det väldigt intressant att två av de partierna har helt olika politik.

Det är också intressant att höra om detta med sänkningen av momsen på mat. Ledamoten resonerar på ett sätt som gör att man undrar om Vänsterpartiet ens är för en sänkning av momsen på mat. Det finns ju en mängd olika reservationer, så även där måste jag ställa en klar fråga: Är Vänsterpartiet för sänkningen av momsen på mat?

Jag tycker också att följande är intressant. Man kan ju tro att Tidöpartierna har regerat i 44 år, men det har vi inte. Vi har regerat i tre år, och under åtta år innan dess var det en helt annan politisk majoritet. Väldigt många av de problem som du tar upp, Ilona Szatmári Waldau, fanns redan under er tid. Därför är min fråga: Vad gjorde ni för att komma åt det här? Det är nämligen så att boken och filmen *Svinalängorna* faktiskt utspelar sig i en tid då det här landet styrdes av Socialdemokraterna.

Anf. 93 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)
replik:

Fru talman! Det var intressant med hänvisningen till tidigare regeringar, för såvitt jag kan minnas ingick Liberalerna i det socialdemokratiska regeringsunderlaget under den förra mandatperioden. Vänsterpartiet gjorde det inte. Vänsterpartiet förhandlade inte med regeringen, men det gjorde Liberalerna. Vill Liberalerna prata illa om politiken under den förra mandatperioden ska de alltså titta på det egna partiet och inte på Vänsterpartiet.

Det var väldigt många olika trådar här. Jag tänker börja med detta att Centern och Vänsterpartiet har olika budgetar. Ja, det har vi, för vi är olika partier. Om vi har möjlighet att bilda regering tillsammans efter valet kommer vi att förhandla om vad som ska bli regeringens politik. Jag kan inte säga nu vem som kommer att få släppa till vad, utan det blir förhandlingar.

Det enda jag kan säga är att Vänsterpartiet inte kommer att göra som Liberalerna, som lade sig totalt platt för Sverigedemokraterna. Det är ju sverigedemokratisk politik som Liberalerna nu genomför. Man försämrar klimatet och försämrar migrationen. Det här är frågor som en gång i tiden var viktiga för Liberalerna. Gå tillbaka till Liberalernas själ, Anders Ekegren! Vad vill Liberalerna förutom att stötta Sverigedemokraterna och driva en sverigedemokratisk politik?

Jag saknar ord när jag hör en liberal stå här och vara stolt över att ha sålt ut sin egen politik – och sin själ – för att få sitta i en regering med stöd av Sverigedemokraterna och genomföra Sverigedemokraternas politik. Jag stannar där. Jag skulle ha pratat om moms också, men jag stannar där. Jag saknar nämligen ord.
(Applåder)

Anf. 94 CECILIA ENGSTRÖM (KD):

Fru talman! Sverige är ett land med stora möjligheter. Vi har ett engagerat civilsamhälle, företagare som skapar värde, innovation och framtidstro och många familjer som strävar på. Trots de utmaningar vi

har bakom oss och de som fortfarande ligger framför oss finns det mycket som pekar åt rätt håll. Vi ser att inflationen har gått ned, vi ser att antalet konkurser minskar och vi ser ett svenskt folk som gång på gång reser sig och visar styrka och uthållighet.

Det är i den andan – med hopp, ansvar och tillförsikt – som vi nu lägger fram en budget som ska stärka Sverige och stärka människor i deras vardag. Vi kristdemokrater vet att Sverige växer när familjer får bättre förutsättningar, när företag kan växa och när civilsamhället får utrymme. Då reser sig Sverige.

Fru talman! Mat ska aldrig vara en lyx. När inflationen har gröpt ur löntagarnas köpkraft drabbas barnfamiljer och de ensamstående pensionärerna hårdast. Därför sänker regeringen nu matmomsen från 12 till 6 procent. Det är en reform som sätter människors grundläggande behov först, inte statens. Mjölk på bordet ska vara prioriterat.

Vi stärker barnfamiljerna. Det är i familjen som vårt samhälle byggs. Det är där trygghet, värderingar och framtidstro formas. När ekonomin pressas behöver familjerna få andrum. Därför höjs gränsen för bostadsbidraget för barnfamiljer. Och eftersom ingen mamma eller pappa ska behöva välja mellan att betala hyran och att låta barnen delta i fritidsaktiviteter har vi infört fritidskortet, som ger många barn har möjlighet att använda för att ägna sig åt aktiviteter på sin fritid.

Arbete ska löna sig. Kristdemokratin vilar på övertygelsen att varje människa har ett okränkbart värde och en unik förmåga. Att arbeta, bidra och ta ansvar ska alltid vara mer lönsamt än att stå vid sidan om. Därför sänker vi skatten på arbete – och på pension. Våra äldre som har burit oss, byggt Sverige och lagt grunden för vår välfärd ska känna trygghet även när tiderna är tuffa.

Fru talman! Ett företag är mer än en ekonomisk enhet; det är ofta en familjs dröm, en bys stolthet eller en eldsjäljs livsverk. Ett gott företagsklimat är därför inte bara ett ekonomiskt mål utan en värderingsfråga. Sverige måste fortsatt vara ett land där det är enkelt att starta företag och få dem att växa, där ansträngning lönar sig och där företagen kan hitta arbetskraft med de kvalifikationer som behövs. Utan livskraftiga företag finns inga nya jobb, ingen tillväxt och ingen framtidsstro.

Fru talman! Människan lever dock inte bara av bröd. Ett samhälle bygger på kultur, glädje och gemenskap. Därför sänker vi nu moms på danstillställningar med dansband, från 25 till 6 procent, så att dansbandsevenemang får samma skattesats som konserter har. Detta handlar om mer än skatt. Det handlar om att värna den folkliga kulturen, den svenska dansbands-traditionen, folkhälsan och de mötesplatser där människor hittar gemenskap, glädje och, ja, kanske till och med kärleken. Kulturen håller landsbygden vid liv och binder oss samman som folk.

Fru talman! Trygghet i hemmen är grunden för trygghet i samhället. Därför inför regeringen en lägre energiskatt på el, och vi sänker maxtaxan för barnomsorgsavgifter. På så sätt ska vardagspusslet gå ihop

bättre för familjerna, och de ska få mer kvar i plånboken. För att skydda hushåll med små marginaler införs också ett högkostnadsskydd mot höga el- och gaspriser. Det är ansvarstagande och rätt även om vi i södra Sverige inte är nöjda med att vi fortfarande har högre kostnader för el än de som bor i övriga Sverige.

Fru talman! Den kristdemokratiska kompassen pekar alltid åt samma håll: mot människan, mot familjen och mot ett samhälle där gemenskapen är starkare än splittringen. Det är så vi bryter lågkonjunkturen, det är så vi bygger en sund ekonomi och det är så vi återupprättar hoppet i Sverige.

(Applåder)

Anf. 95 ANDERS ÅDAHL (C):

Fru talman! Centerpartiet har inte inordnat sig i blockpolitiken. Blockpolitiken speglar inte vad väljarna vill ha.

De flesta väljare i Sverige befinner sig i mitten – ja, det är faktiskt sant – men det som erbjuds med blockpolitiken är slagsida antingen långt åt vänster eller långt åt höger. Medierna spår ideligen på bilden att det bara finns två alternativ, och de rivigaste digitala krigarna agerar som medierna och polariserar och förenklar.

Förlorarna är väljarna som inte får den politik de efterfrågar. Väljarna befinner sig huvudsakligen i mitten. Det visar forskning från valforskningsprogrammet vid Göteborgs universitet. Väljarna söker en politik som utvecklar landet ekonomiskt men som också ser till orättvisor och jämnar ut villkoren.

Fru talman! Centerpartiet utgår alltid från människan. Vi formar till exempel vår skattepolitik efter insikten om att människor som växer, får frihet och tar ansvar bygger hela vårt land underifrån. De bygger dessutom samhället starkare än vad något auktoritärt styre någonsin kommer i närheten av.

Företagandet skapar inte bara mening för den enskilde utan ger också vårt land förutsättningar att försörja oss med inkluderande skola, vård och omsorg. Låga skatter, låga trösklar till arbetsmarknaden och goda villkor för särskilt småföretagande skapar förutsättningar för vår gemensamma välfärd. Vi blir tillsammans rikare.

Fru talman! Vår utgångspunkt är människan – varje människa som en unik person, som en möjlighet och som en vital del av vårt samhälle. Varje människa formar samhället, inte tvärtom. Det är vår identitet. Det handlar om decentralisering, beslutsförmåga, ansvarsförmåga och entreprenörskap. Det är skogsägaren som bäst tar beslut om skogsbruket. På samma sätt är det forskaren som bäst styr sin forskning. Äganderätt och akademisk frihet är en del av vår identitet.

Fru talman! Människor i grupp utgör ofta olika lokalsamhällen. Det kan vara en by på landsbygden, ett fotbollslag, en bokcirkel, ett arbetslag på ett region-sjukhus, ett advokatkontor eller kanske en bostadsrättsförening. Det starka Sverige, ett Sverige som håller samman, kan ses som en väv av lokalsamhällen som växer underifrån till ett land där varje människa

räknas. I lokalsamhället ser vi varandra. I Sverige ser vi varandra. Det är centerpartistisk politik.

Fru talman! Bland det sämsta vi kan göra i ett lokalsamhälle, både för den enskilde och för lokalsamhället i stort, är att ställa någon utanför. Hur ska vi kunna växa ekonomiskt och socialt om vi ställer människor utanför? Med enfaset avvisar vi regeringens alla förslag som leder till att försvaga vårt samhälle underifrån. Förslag om att bryta ned studieförbund, folkhögskolor och kulturskolor leder till ökad segregering och ökad arbetslöshet.

Med särpräglade lokalsamhällen faller också Sverige samman med ökad kriminalitet och ökat utanförskap som följd. Och med ökande geografiska skillnader i välbefinnande ökar dessutom spänningarna och minskar möjligheterna för ett lika rikt liv oavsett var man bor i vårt land.

Fru talman! Sverige i dag är ett land som står inför avgörande utmaningar. Det är vi eniga om. Inte minst seglar de ekonomiska utmaningarna upp som betydande i den globala konkurrensens tidevarv. Arbetslösheten är fortsatt hög, tillväxten är fortsatt svag och många av våra företag kämpar för att växa och anställa. Det är i detta läge regeringen presenterar sin konsumtions- och lånebudget för 2026.

Vi i Centerpartiet ser ett behov av dels återhållsamhet för de konsumtionsbaserade utgifterna, dels mer radikala och långsiktiga reformer. Därför har vi lagt fram en budgetmotion för 2026, som vi ser som inte bara ett alternativ utan en helt annan väg framåt. Vår syn på skatte- och jobbpolitik skiljer sig från regeringens och för all del övriga oppositionspartiers. Regeringens budgetproposition för 2026 innehåller några skattesänkningar, bland annat ett förstärkt jobbskatteavdrag och ett höjt grundavdrag. Dessutom föreslår man tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter för unga.

Vi ställer oss kritiska till att regeringen inte förmår ställa om kursen till tillväxt med minskade utsläpp. Vi säger att jobben ska bli fler och utsläppen ska ned. Det som ekonomer är överens om blundar regeringen för.

Fru talman! Vi i Centerpartiet vill permanent – inte bara temporärt – sänka arbetsgivaravgifterna för att verkligen stimulera anställningar. Vi menar att det är just de fasta kostnaderna för arbete som ofta hindrar företag, särskilt små och medelstora, från att anställa fler människor.

Vi föreslår att arbetsgivaravgifterna slopas för småföretagens första anställda, för unga med ingångslöner och för långtidsarbetslösa. Det är inte en tillfällig åtgärd som ändrar kursen; det måste vara en grundläggande förändring, en permanent reform. Annars kan vi vara säkra på att ingen riktigt vågar agera på förd politik.

Vidare vill vi förstärka jobbskatteavdraget, särskilt för låg- och medelinkomsttagare. Det är en riktad skattesänkning för dem som arbetar och har lägre inkomster, inte en generell rabatt som mest gynnar dem med höga inkomster. Denna inriktning har ett tydligt syfte. Vi vill att skattesänkningar ska leda till fler jobb, inte bara större marginaler för dem som redan har arbete.

Vår övertygelse är att fler i arbete stärker välfärdssystemet, minskar bidragsberoendet och genererar långsiktig tillväxt, inte minst via skatteintäkterna från de nya jobben och de dynamiska effekterna som kommer i kölvattnet av låg arbetslöshet.

Fru talman! Det finns en närmast ideologisk skillnad i hur vi ser på skattesänkningar och jobbskapande. Man kan kalla det för varaktiga versus tillfälliga åtgärder. Men skillnaden blir kanske ännu större när man tittar på hur relationen mellan konsumtion och jobbskapande ser ut. Regeringen blandar sänkningar för arbetstagare med konsumtionsstöd och andra punktinsatser. Vi i Centerpartiet fokuserar framför allt på att lätta kostnaden för arbete för både företag och anställda.

Kritiker skulle kunna invända att permanent sänkta arbetsgivaravgifter innebär en belastning för statens finanser på sikt, och det är en legitim fråga. Men vi menar att det är ett ansvarsfullt risktagande, eftersom fler jobb ger fler skattebetalare. Högre sysselsättning leder till lägre kostnader för arbetslöshetsförmåner och andra sociala skyddsnät. Växande företag ger tillväxt och innovation, vilket stärker Sveriges ekonomi långsiktigt.

Fru talman! Det blir därmed inte särskilt rimligt att jämföra olika kostnader rakt av. Att investera för framtiden är väsentligen annorlunda jämfört med att konsumera dagens skatteintäkter. Vår vision – vår väg – är att investera för det framtida välbefinnandet.

Vår jobb- och skattepolitik är också tydligt förankrad i en fördelningspolitiskt mer rättvis vision. Det är de som står längst från arbetsmarknaden eller som har de lägsta inkomsterna som i högre grad gynnas av våra reformer jämfört med regeringens satsningar.

Det är inte bara tillväxt för tillväxtens skull; det är en politik för inkluderande och socialt hållbar tillväxt. När fler är med i det gemensamma samhällsprojektet att bygga lokalsamhällen kommer även kriminalitet och utanförskap att minska och ekonomin att stärkas. Att lämna människor vid sidan av skapar inte ett tryggt och välmående samhälle. Batonger kan behövas, men än mer behöver vi en inkluderande politik och inte minst en inkluderande ekonomisk politik.

Samtidigt kopplar vi detta till vår gröna vision. Skattepolitiken ska stödja investeringar i klimatomställning genom att frigöra resurser och skapa förutsättningar för företag att växa och investera i gröna affärer. Det framtida näringslivet kommer, oavsett dagens regeringspolitik, att med nödvändighet vara grönt. Annars tappar vi ekonomisk mark mot andra länder. Att bekämpa klimatförändringarna gör inte ont ekonomiskt. Det är en dålig myt. Det har av ledande ekonomer avfärdats för länge sedan. Att bekämpa klimatförändringarna skapar i stället jobb och tillväxt. Att ligga i framkant är att bygga morgondagens välbefinnande. Investeringar vi nu gör i vår ekonomi kommer att bli mångfald värda om de är gröna och socialt inkluderande.

Fru talman! Jag yrkar härmed bifall till våra reservationer, det vill säga reservation 3 och 7.

Anf. 96 ANDERS EKEGREN (L) replik:

Fru talman och ledamöter! Ni i Centerpartiet har tydligt bestämt att ni inte vill samarbeta på något sätt med SD. Det känner vi alla till. Men frågan är egentligen vad ni vill. Den legendariska centerledaren Gunnar Hedlund myntade det klassiska uttrycket: Centerpartiet har alltid velat och kommer alltid att vela.

Det är intressant för väljarna att veta vilken skattepolitik man får om man röstar på Centerpartiet. I dag fick vi faktiskt svaret under den tidigare debatten, där Martin Ådahl meddelade att Magdalena Andersson i praktiken är er statsministerkandidat.

Men frågan är hur samarbetet ska gå till. Centerpartiet ligger i ekonomiska frågor till höger om både Moderaterna och Liberalerna. I ert budgetförslag vill ni genomföra stora sänkningar av arbetsgivaravgifterna och skatterna, plocka stora pengar av familjer med många barn och drastiskt försämra a-kassan. Dessutom vill ni lägga ned Samhall utan att ni egentligen har något alternativ för den gruppen.

Frågan är: Om ni ändå ska bilda regering vänsterut, vilka av dessa förslag är ni beredda att ge upp för att kunna ingå i en ny regering?

Anf. 97 ANDERS ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för frågorna!

Det finns någon form av närmast rörande intresse för Centerpartiets vägval. Jag ber att få återkomma till det jag sa i inledningen av mitt anförande. Vi är inte särskilt förtjusta i blockpolitiken, där ett rött och ett blått lag pekas ut. Vår utgångspunkt är att det finns åtta partier i Sveriges riksdag, som alla enskilt söker så stort stöd som möjligt för sin politik, och att man där efter, när väljarna fått säga sitt, kan se hur resultatet blir och vilka konstellationer som kan ta ansvar för landet. Vi funderar extremt lite på om det finns statsministerkandidater som heter Andersson, Kristersson eller Åkesson. Det är de som företräder de tre stora partierna.

Journalister och en del liberaler är extremt förtjusta i att stärka bilden av ett polariserat politiskt klimat, där enskilda partier kan offra hela sin politik bara man får sitta med i ett gäng i regeringsställning. Det val som Liberalerna har gjort, att förhandla bort sin egen politik och hela sin liberala själ för att få några ministerposter och sedan sjunka till kanske 2 procent i opinionsundersökningar, är ett val som Centerpartiet inte kommer att göra – det kan ledamoten Ekegren vara alldeles säker på.

(Applåder)

Anf. 98 ANDERS EKEGREN (L) replik:

Fru talman! Men frågan är ändå: Vad vill då Centerpartiet? Det är inte speciellt realistiskt eller sannolikt att ni bara skulle vara någon fri fågel som sitter i ett hörn och tycker att ni är ideologiskt mer högtstående än andra partier. Då hamnar ni ju i en situation där ni står helt utan inflytande och inte kommer att få igenom något av er politik.

Det är väl självklart att ni vill ha genomslag för den politik ni driver. Allting är faktiskt inte fel i era förslag. Ni lägger fram en del förslag om sänkta arbetsgivaravgifter och sänkta skatter som även jag tycker är bra.

Men det är inte det här laget ni kommer att hamna i, och därför är det ändå viktigt att veta. Ledamoten säger att det finns ideologiska skillnader. Vad är det för ideologiska skillnader ledamoten tänker på?

Det andra, som är en viktig fråga och anledningen till att vi sänker skatten inte bara för låginkomsttagare, är att det 1991 gjordes en skattereform, och en bärande tanke då var hälften kvar. Man skulle ha hälften kvar, och det har vi i den här regeringen faktiskt inte lyckats med helt och hållet. Men vi försöker värna den tanken. Frågan är vad som är Centerpartiets syn på begreppet hälften kvar – att man alltid ska ha hälften kvar av en löneökning.

Anf. 99 ANDERS ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag har här i talarstolen redogjort för Centerpartiets skattedelar av budgetmotionen. Precis som ledamoten Ekegren noterar är Centerpartiet ett parti som ser att generellt låga skattenivåer, särskilt för dem som har de mest knappa omständigheterna, är gynnsamt för Sverige. Det är gynnsamt för vår tillväxt och därmed också för det generella välbefindandet i vår nation – så att man har lika god tillgång till skola, vård och omsorg i hela landet och oavsett vilken bakgrund man kommer från.

Ekegren var också inne på ideologiska skillnader. Det är ju så bland de politiska partierna att vi har ideologiska skillnader; vi utgår från olika idéer. Vad Ekegrens parti nu utgår från vet jag ärligt talat inte, men vi har liberalismen som ideologi i Centerpartiet. Den stipulerar bland annat människors lika värde och att vi ska se människor som en tillgång. I stället för att sparka ut människor och betala hundratusentals kronor för en enkelbiljett vill vi för vår tillväxt och vårt välbefindande se till att människor kommer i arbete, att vi minskar glappet på arbetsmarknaden och att vi täpper till det kompetensgap som finns mellan den arbetsföra befolkningen och den kompetens som företagen söker. Där har vi en herkulisk uppgift. Det är ett stort glapp som vi måste lösa.

Vår ideologiska utgångspunkt är att människor behövs, för sin egen skull men också i förlängningen för samhällets välbefindande.

(Applåder)

Anf. 100 ANDERS EKEGREN (L):

Fru talman, ledamöter och fåtalet åhörare! Dagens skatterunda visar på stora skillnader mellan majoriteten och oppositionen. I regeringsunderlaget finns det bland alla partier en vilja att successivt sänka skatterna. De fyra oppositionspartierna spretar åt olika håll. S, MP och V vill höja skatterna. Det fjärde partiet, Centerpartiet, står däremot klart till höger om alla regeringspartierna och vill kraftigt sänka inkomstskatter och arbetsgivaravgifter.

Hur dessa fyra partier ska kunna bilda en regering är det nog ingen som förstår. Om det olyckliga skulle hända att de rödgröna får majoritet i riksdagen efter valet är väl risken ganska påtaglig att Magdalena Andersson även denna gång blir statsminister under sju timmar. V sänkte ju arbetarregeringen förra gången. Centern säger att det är sakpolitiken som ska avgöra deras val av statsminister. Då står en sak klar: Centern har hamnat i fel sällskap.

Den nuvarande regeringen fick ärva en kraftig inflation och styr i skuggan av ett utdraget krig i Ukraina. Vid årsskiftet tillträdde Donald Trump som president, och han är helt oförutsägbart. När några av oss som sitter i EU-nämnden besökte Svenskt Näringsliv för en vecka sedan fick vi bekräftat att Trumps utspel om tullar hämmar investeringarna i Sverige på ett påtagligt sätt och ger Sverige sämre förutsättningar för en ekonomisk återhämtning. Trots detta har regeringen kraftigt minskat inflationen och gör exceptionellt stora satsningar på försvaret för att möta hotet från Putins Ryssland.

Tidöpartiernas budgetförslag leder till många förbättringar: skattesänkningar för mer pengar i plånboken, reformer för stärkt konkurrenskraft, den största skolbudgeten i svensk tid, förbättrade villkor för företagen och ytterligare pengar till rättsväsendet.

Fru talman! Ibland kan man, när man hör dagens debatt, undra om det är en skattedebatt eller om det handlar om allt möjligt. Det är väl så det är, men om man håller sig till skatteområdet märker man att regeringen gör en hel del förändringar.

Tidöregeringen sänker matmomsen, sänker skatten på arbete, pension och sjuk- och aktivitetsersättning och tar bort den beryktade funkisskatten. Regeringen sänker SINK, inkomstskatten för utomlands bosatta, sänker socialavgifterna för unga, sänker elskatten och förbättrar reglerna för svensk tonnagebeskattning, vilket kommer att bli ett stort lyft för sjöfartsnäringen och minska utflaggningsen.

Inte minst sänks skatten på ISK-konton. Oppositionspartierna har ofta raljerat över ISK-kontona, men som vi fick höra av finansministern tidigare ses de på många håll som ett föredöme för att öka kapitalbildningen i samhället. Bland annat Polen har nu följt i Sveriges fotspår.

Alla dessa åtgärder gör att ekonomin stimuleras, och detta behövs självfallet. Tidöpartierna kan enas om ett budgetförslag, men de fyra oppositionspartierna spretar åt många håll och har ingen gemensam nämnare.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 101 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Tidöavtalet slöts på ett slott. Det märks. Under den här mandatperioden har de som redan lever med små ekonomiska marginaler fått mindre medan de välbemedlade har fått mer.

Regeringen har satsat på lägre skatter och bidrag för de redan rika så att de kan bygga ut sina altaner och

få billigare oxfilé till fredagsmyset. Samtidigt har man nekat Sveriges barnfamiljer ett höjt barnbidrag, och 100 000 fler svenskar har hamnat i arbetslöshet. Vi har en kostnadskris och en lågkonjunktur som slår allra hårdast mot dem som redan kämpar.

Samtidigt överger regeringen klimatpolitiken på punkt efter punkt. De senaste veckorna har vi fått höra att det till och med finns partier i regeringen som helt vill kasta bort de svenska klimatmålen, mitt i en brinnande klimatkris.

Miljöpartiet tänker större om politiken. Vi vet att verkligheten varken har sin utgångspunkt i eller utspelar sig på ett drömligt slott. Miljöpartiet vill höja skatterna på det som är skadligt för vår planet och sänka skatterna på det som gynnar klimatomställningen, samtidigt som vi ser till att ha en stark välfärd där ingen lämnas utanför – ett samhälle där barn inte går och lägger sig hungriga och där föräldrar har ett arbete att gå till. Vi presenterar en budget och en skattepolitik för en rättvis klimatomställning.

Fru talman! På grund av regeringens politik ser Sverige ut att missa samtliga klimatmål. Från att ha varit ett föregångsland inom klimatomställningen har vi efter bara tre år med Tidöpartiernas politik hamnat rejält på efterkälken. Detta är nonchalant mot svenska folket, där sju av tio oroar sig för hur klimatförändringarna ska påverka kommande generationer.

Lika många tycker att regeringen borde göra mer för att både begränsa klimatförändringarna och bevara och skydda natur i Sverige. Vad gör då regeringen? De gör ännu mindre. De för en politik som ökar utsläppen. De skickade inte ens en minister till förhandlingarna på klimattoppmötet i Brasilien.

Det här är oäktsamt med svenska folkets oro, och ärligt talat är det pinsamt, speciellt eftersom vi vet att det går att nå klimatmålen – med grön politik. Det är inte något som bara vi Miljöpartiet säger, utan det har faktiskt även Finansdepartementet, där Moderaternas Elisabeth Svantesson är chef, räknat ut. Efter att alla partier presenterat sina förslag till nästa års budget räknade Finansdepartementet ut att bara ett parti, Miljöpartiet, klarar klimatmålen med sin politik. Klimatmålen är alltså inte omöjliga att uppnå, utan det är regeringens politik som gör att vi missar dem.

Regeringens klimatskadliga politik syns tydligt i skattepolitiken. Flygresandet har lite av en gräddfil när det gäller beskattning. Regeringens beslut att ta bort flygskatten, som skulle jämna ut skevheten, beräknas öka utsläppen från svenska flygplatser med knappt 90 000 ton koldioxidkvivalenter. Det är lika mycket utsläpp som om vi skulle flyga 100 000 flygresor tur och retur till Mallorca, för att sätta det i perspektiv. Detta är fullständigt orimligt mitt i en klimatkris.

Miljöpartiet ser att vi måste återinföra och fördubbla flygskatten, och samtidigt måste vi göra något åt dem som ägnar sig åt att flyga privatjet mitt i klimatkrisen. Vi tycker att de borde ha en skatt på 20 000 kronor per flygning.

Samtidigt gör vi i Miljöpartiet alternativen bättre och billigare. Vi storsatsar på hållbart resande – tåg

som går i tid och som trafikerar fler delar av Sveriges avlånga land samt nya tågbanor.

Vi satsar också på att det ska bli billigare med kollektivtrafik, genom ett Sverigekort där vuxna betalar 499 kronor per månad för att resa med all kollektivtrafik i hela Sverige. För barn, studenter och pensionärer blir priset hälften av det. Det här har införts i Tyskland, och det blev en succé. Nu är det dags att Sverige får ett Sverigekort.

Elektrifieringen av fordonsflottan, det vill säga att vi byter från fossila bränslen i bilarna till att bilarna framför allt ska gå på el, har också skjutits i sank med Tidöpartiernas politik. Man avskaffade bonusen för nya elbilar, och vi såg direkt effekt på nybilsförsäljningen.

Vi i Miljöpartiet föreslår i stället att vi ska se till att det blir billigare med bilar som går på fossilfri energi, alltså elbilar, och dyrare att köpa nya fossilbilar. År 2025 är det faktiskt dags att elektrifiera fordonsflottan.

Som en del i att uppnå klimatmålen och ställa om alla olika sektorer i Sverige vill vi ha ett nationellt utsläppshandelssystem, det vill säga på sikt gå bort från punktskatter och höjda koldioxidskatter på bensin och diesel till att i stället ha ett handelssystem som successivt minskar utrymmet för utsläpp. Men tills vi har kunnat fasa in det behöver vi faktiskt höja priset på koldioxid på bensin. Den här regeringen har kraftigt subventionerat fossila bränslen, vilket ökar utsläppen. Vi föreslår – faktiskt som enda parti – en realistisk klimatpolitik, som innebär att vi måste se till att utsläppen kostar pengar. Vår beräkning är att den kostnaden skulle landa på 2,2 kronor per liter.

Samtidigt måste klimatpolitiken vara rättvis. Alla har inte möjlighet att i morgon byta ut sin fossilbil till en elbil. Därför satsar vi också över 4 miljarder – som vi då får in genom höjd bensinskatt – till en grön utdelning till låg- och medelinkomsttagare som bor på landsbygd och i glesbygd, där man är beroende av bilen. För en ensamstående förälder med två barn handlar det om 5 800 kronor.

Med Miljöpartiet får Sverige en rättvis klimatomställning där de som har det svårast att ställa om får stöd och hjälp. Vi inför leasingstöd för att fler ska ha råd att leasa en elbil. Vi inför Sverigekortet för dem som reser med kollektivtrafik och en återbäring för dem som har det allra tuffast.

Fru talman! Det som påverkar klimatet behöver kosta, och det som är bra för klimatet ska vi gynna ekonomiskt.

Därför vill vi se till att de som producerar förnybar el från solceller på taket ska få tillbaka den så kallade 60-öringen, alltså skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el, som regeringen tog bort.

Vi föreslår även att det gröna avdraget höjs igen och att den så kallade 500 kilowatt-gränsen för egenanvänd el slopas för att fler tak ska kunna användas för att producera förnybar el.

I den gröna omställningen behöver jordbruket också finnas med. Vi behöver byta ut avdraget som går till dem som använder diesel i jordbruket till ett

jordbruksavdrag som går till alla jordbrukare. På så sätt gynnar vi omställningen bort från fossila drivmedel och missgynnar inte de jordbrukare som faktiskt har ställt om.

Samtidigt som vi rör oss bort från det fossila behöver vi också gå ifrån slit-och-släng-samhället. I år inföll Sveriges overshoot day, alltså den dag då vårt land förbrukat sin rättvisa del av jordens förnybara resurser för året, redan den 3 april. Sverige lever alltså som om vi hade fyra jordklot. Det är inte hållbart.

Många svenskar gör vad de kan för att vända utvecklingen trots att regeringen gjort det svårare. Fler handlar secondhandkläder och begagnade prylar i stället för att köpa nya. Fler försöker också få sina kläder och prylar lagade. I budgeten för 2023 tog regeringen bort den halverade momsen på vissa reparationer, vilket är helt obegripligt. Jag får nog räkna in det på kulturkrigskontot mot allt som är klimat- och miljöpolitik. Vi behöver gynna reparationer, och vi i Miljöpartiet står fast vid halverad moms på reparationer av cyklar, hushållsapparater, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne.

Fru talman! De ekonomiska medel som staten får in ska användas för att göra vårt samhälle bättre och starkare. Vi föreslår höjt barnbidrag och förstärkt bostadsbidrag för barnfamiljer med små ekonomiska marginaler för att inte ett enda barn och inte en enda mamma ska gå hungrig i slutet av månaden.

Det är tyvärr fullt reella och smärtsamma konsekvenser som vi har sett av regeringens politik. Alla har inte ens råd med vinterkläder till sina barn nu när det blivit kallt. Barnfattigdomen har skenat. I sista stund försöker regeringen hafsa ihop något slags tillfällig valfläskpolitik för att på något sätt verka bry sig om dem som har det sämst ställt.

Vi i Miljöpartiet riktar våra satsningar till just dem som behöver det mest för att samhället ska hålla ihop. De ekonomiska klyftorna måste minskas. I stället för ytterligare ett jobbskatteavdrag och skatteavdrag för dem som tjänar mest tycker vi att vi ska satsa på dem som har det tuffast.

Fru talman! Kejsaren är naken, och Miljöpartiet lever inte i Tidöslottets sagovärld. Vår politik är inte utmejslad på något slott, och det märks. Med Miljöpartiets politik klarar vi klimatmålen samtidigt som vi ser till att Sveriges medborgare får ett bättre och mer drägligt liv, där det finns ständigt framtidshopp i stället för oro för hur man ska klara av att ge barnen mat när räkningarna är betalda.

Vår politik erbjuder hopp om att vi kan klara klimatmålen, och vi ser till att använda statens resurser effektivt för människors och planetens bästa. Vi tänker större om politiken, utanför slottens murar.

Jag vill därför yrka bifall till Miljöpartiets reservationer.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 7 Höständringsbudget för 2025

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU11
Höständringsbudget för 2025 (prop. 2025/26:2)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare
var anmäld.

(Beslut fattades under § 11.)

§ 8 Finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU13
Finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre
(framst. 2025/26:RB3)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare
var anmäld.

(Beslut fattades under § 11.)

§ 9 Rapportering och utbyte av information om kryptotillgångar

Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU4
Rapportering och utbyte av information om krypto-
tillgångar (prop. 2025/26:5)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare
var anmäld.

(Beslut fattades under § 11.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.58 på förslag av andre
vice talmannen att ajournera sammanträdet till
kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 25 november

**JuU6 Skärpta krav för offentliga biträden och
höjda kompetenskrav för tolkar i migrationsärenden**

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Kompetenskrav och förordnande av offentliga biträden)

1. utskottet

2. res. (MP)

Votering:

281 för utskottet

15 för res.

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 61 SD, 60 M, 20 C, 17 V,
16 KD, 12 L, 2 -

För res.: 14 MP, 1 -

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -

CU6 Ett mer heltäckande straffansvar vid angrepp på företagshemligheter

1. utskottet

2. res. (MP)

Votering:

281 för utskottet

15 för res.

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 61 SD, 60 M, 20 C, 16 V,
16 KD, 12 L, 3 -

För res.: 1 V, 14 MP

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -

Ida Gabrielsson (V) anmälde att hon avsett att rösta ja
men markerats ha röstat nej.

CU8 Uppskjutet krav på att hållbarhetsrapportera för vissa företag

Punkt 3 (Sveriges agerande i EU)

1. utskottet

2. res. 2 (V, MP)

Votering:

264 för utskottet

32 för res. 2

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 61 SD, 60 M, 20 C, 16 KD,
12 L, 2 -

För res. 2: 17 V, 14 MP, 1 -

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU7 Anpassning av vissa skatte- och avgiftsned-sättningar till EU:s regler om statsstöd

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU8 Förbättrad utformning av EU:s elmarknad

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Anvisade elleverantörer)

1. utskottet
2. res. (S, V, MP)

Votering:

170 för utskottet

126 för res.

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 61 SD, 60 M, 20 C, 16 KD, 12 L, 1 -

För res.: 93 S, 17 V, 14 MP, 2 -

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -

NU10 Regelverket för framtidens el- och gasnät

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Överföring av underskott)

1. utskottet
2. res. 1 (V, C, MP)

Votering:

244 för utskottet

52 för res. 1

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 2 -

För res. 1: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -

Punkt 3 (Övriga förslag om elmarknaden)

1. utskottet
2. res. 2 (S)
3. res. 3 (V, C, MP)

Förberedande votering:

93 för res. 2

52 för res. 3

151 avstod

53 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

150 för utskottet

94 för res. 2

52 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -

För res. 2: 93 S, 1 -

Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -

MJU5 Straff för överträdelser av EU:s nya förordningar om f-gaser och ozonnedbrytande ämnen

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU1 Statens budget 2026 – Rambeslutet

Punkt 1 (Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (V)

4. res. 3 (C)

5. res. 4 (MP)

Förberedande votering 1:

20 för res. 3

14 för res. 4

262 avstod

53 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

17 för res. 2

20 för res. 3

258 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 3:

94 för res. 1

20 för res. 3

181 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

150 för utskottet

94 för res. 1

52 avstod

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -

För res. 1: 93 S, 1 -

Avstod: 20 C, 17 V, 14 MP, 1 -

Frånvarande: 13 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -

Punkt 2 (Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget)

1. utskottet

2. res. 5 (S)

3. res. 6 (V)

4. res. 7 (C)

5. res. 8 (MP)

Förberedande votering 1:

20 för res. 7

14 för res. 8

262 avstod

53 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Förberedande votering 2:

17 för res. 6

20 för res. 7

259 avstod

53 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.
Förberedande votering 3:
94 för res. 5
20 för res. 7
182 avstod
53 frånvarande
Kammaren biträdde res. 5.
Huvudvotering:
150 för utskottet
94 för res. 5
51 avstod
54 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 61 SD, 60 M, 16 KD, 12 L, 1 -
För res. 5: 92 S, 1 C, 1 -
Avstod: 19 C, 17 V, 14 MP, 1 -
Frånvarande: 14 S, 11 SD, 8 M, 4 C, 5 V, 3 KD,
4 MP, 4 L, 1 -
Johan Löfstrand (S) anmälde att han avsett att rösta nej
men markerats som frånvarande.
Fredrik Lindstål (C) anmälde att han avsett att avstå
från att rösta men markerats ha röstat nej.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU11 Höständringsbudget för 2025

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU13 Finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU4 Rapportering och utbyte av information om kryptotillgångar

Kammaren biföll utskottets förslag.

Meddelande om inställd votering

Förste vice talmannen meddelade att voteringen
torsdagen den 27 november skulle utgå.

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 25 november

2025/26:188 Sveriges referensvärde för varg

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:189 Arbetslöshet inom stålindustrin

av *Lars Isacsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:190 Eventuell plan för översyn av konst- hörighetslagen

av *Ulrika Westerlund* (MP)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 25 november

2025/26:253 Hat och hot i arbetslivet

av *Johanna Haraldsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:254 Förbud mot livsfarliga arbetsmetoder

av *Johanna Haraldsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:255 Säkerställd tillgång till Subutex för be- roendevården

av *Nils Seye Larsen* (MP)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:256 Fossila företag på COP 30

av *Katarina Luhr* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:257 Arbetet med att spåra bortförda ukrainska barn

av *Markus Wiechel* (SD)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin
Dousa (M)

2025/26:258 FN:s internationella dag för solidaritet med det palestinska folket

av *Jamal El-Haj* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 25 november

2025/26:206 Kinas retorik gentemot Japan

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:211 Etablering av svensk ambassad i Uzbe- kistan

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:224 Tibetanernas självbestämmanderätt

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.16.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till och med
§ 6 anf. 2 (delvis),

av tjänstgörande ålderspresidenten Patrik Björck där-
efter till och med § 6 anf. 46 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 6
anf. 82 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen
kl. 14.58 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om ersättare	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 5 Ärende för bordläggning	1
§ 6 Statens budget 2026 – Rambeslutet	1
Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU1	1
Anf. 1 EDWARD RIEDL (M).....	1
Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S).....	3
Anf. 3 CECILIA RÖNN (L) replik.....	5
Anf. 4 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	5
Anf. 5 CECILIA RÖNN (L) replik.....	6
Anf. 6 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	6
Anf. 7 HANS EKLIND (KD) replik.....	6
Anf. 8 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	7
Anf. 9 HANS EKLIND (KD) replik.....	7
Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	7
Anf. 11 OSCAR SJÖSTEDT (SD)	8
Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	9
Anf. 13 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	9
Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	9
Anf. 15 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	10
Anf. 16 MARTIN ÅDAHL (C) replik	10
Anf. 17 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	10
Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik	11
Anf. 19 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	11
Anf. 20 CECILIA RÖNN (L) replik.....	11
Anf. 21 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	11
Anf. 22 CECILIA RÖNN (L) replik.....	11
Anf. 23 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	12
Anf. 24 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	12
Anf. 25 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	12
Anf. 26 IDA GABRIELSSON (V) replik	12
Anf. 27 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	13
Anf. 28 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	13
Anf. 29 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	13
Anf. 30 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	14
Anf. 31 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	14
Anf. 32 IDA GABRIELSSON (V)	14
Anf. 33 HANS EKLIND (KD)	16
Anf. 34 MARTIN ÅDAHL (C) replik	17
Anf. 35 HANS EKLIND (KD) replik.....	18
Anf. 36 MARTIN ÅDAHL (C) replik	18
Anf. 37 HANS EKLIND (KD) replik.....	18
Anf. 38 MARTIN ÅDAHL (C)	18
Anf. 39 CECILIA RÖNN (L) replik.....	20
Anf. 40 MARTIN ÅDAHL (C) replik	20
Anf. 41 CECILIA RÖNN (L) replik.....	21
Anf. 42 MARTIN ÅDAHL (C) replik	21
Anf. 43 IDA GABRIELSSON (V) replik	21
Anf. 44 MARTIN ÅDAHL (C) replik	22
Anf. 45 IDA GABRIELSSON (V) replik	22
Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C) replik	22
Anf. 47 CECILIA RÖNN (L)	22
Anf. 48 JANINE ALM ERICSON (MP)	24
Anf. 49 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	26
Anf. 50 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	28

Anf. 51 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	28
Anf. 52 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	28
Anf. 53 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	29
Anf. 54 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	29
Anf. 55 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	29
Anf. 56 MIKAEL DAMBERG (S) replik.....	30
Anf. 57 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	30
Anf. 58 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	30
Anf. 59 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	30
Anf. 60 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	31
Anf. 61 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	31
Anf. 62 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	31
Anf. 63 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	31
Anf. 64 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	32
Anf. 65 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	
replik.....	32
Anf. 66 ERIC WESTROTH (SD).....	32
Anf. 67 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	33
Anf. 68 ERIC WESTROTH (SD) replik	34
Anf. 69 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	34
Anf. 70 ERIC WESTROTH (SD) replik	34
Anf. 71 NIKLAS KARLSSON (S) replik	34
Anf. 72 ERIC WESTROTH (SD) replik	35
Anf. 73 NIKLAS KARLSSON (S) replik	35
Anf. 74 ERIC WESTROTH (SD) replik	35
Anf. 75 ANDERS ÅDAHL (C) replik.....	35
Anf. 76 ERIC WESTROTH (SD) replik	36
Anf. 77 ANDERS ÅDAHL (C) replik.....	36
Anf. 78 ERIC WESTROTH (SD) replik	36
Anf. 79 NIKLAS KARLSSON (S).....	36
Anf. 80 BORIANA ÅBERG (M) replik	38
Anf. 81 NIKLAS KARLSSON (S) replik	38
Anf. 82 BORIANA ÅBERG (M) replik	38
Anf. 83 NIKLAS KARLSSON (S) replik	38
Anf. 84 BORIANA ÅBERG (M)	39
Anf. 85 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	40
Anf. 86 BORIANA ÅBERG (M) replik	40
Anf. 87 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	40
Anf. 88 BORIANA ÅBERG (M) replik	41
Anf. 89 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	41
Anf. 90 ANDERS EKEGREN (L) replik	42
Anf. 91 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V) replik	43
Anf. 92 ANDERS EKEGREN (L) replik	43
Anf. 93 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V) replik	43
Anf. 94 CECILIA ENGSTRÖM (KD)	43
Anf. 95 ANDERS ÅDAHL (C)	44
Anf. 96 ANDERS EKEGREN (L) replik	46
Anf. 97 ANDERS ÅDAHL (C) replik.....	46
Anf. 98 ANDERS EKEGREN (L) replik	46
Anf. 99 ANDERS ÅDAHL (C) replik.....	46
Anf. 100 ANDERS EKEGREN (L).....	46
Anf. 101 ANNIKA HIRVONEN (MP)	47
(Beslut fattades under § 11.)	48

§ 7 Höständringsbudget för 2025	49
Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU11	49
(Beslut fattades under § 11.)	49
§ 8 Finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre	49
Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU13	49
(Beslut fattades under § 11.)	49
§ 9 Rapportering och utbyte av information om kryptotillgångar	49
Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU4	49
(Beslut fattades under § 11.)	49
Ajournering	49
Återupptaget sammanträde	49
§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 25 november	49
JuU6 Skärpta krav för offentliga biträden och höjda kompetenskrav för tolkar i migrationsärenden	49
CU6 Ett mer heltäckande straffansvar vid angrepp på företagshemligheter	49
CU8 Uppskjutet krav på att hållbarhetsrapportera för vissa företag	49
SfU7 Anpassning av vissa skatte- och avgiftsnedsättningar till EU:s regler om statsstöd	49
NU8 Förbättrad utformning av EU:s elmarknad	49
NU10 Regelverket för framtidens el- och gasnät	50
MJU5 Straff för överträdelser av EU:s nya förordningar om f-gaser och ozonnedbrytande ämnen	50
§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	50
FiU1 Statens budget 2026 – Rambeslutet	50
FiU11 Höständringsbudget för 2025	51
FiU13 Finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre	51
SkU4 Rapportering och utbyte av information om kryptotillgångar	51
Meddelande om inställd votering	51
§ 12 Anmälan om interpellationer	51
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	51
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	51
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.16.	51